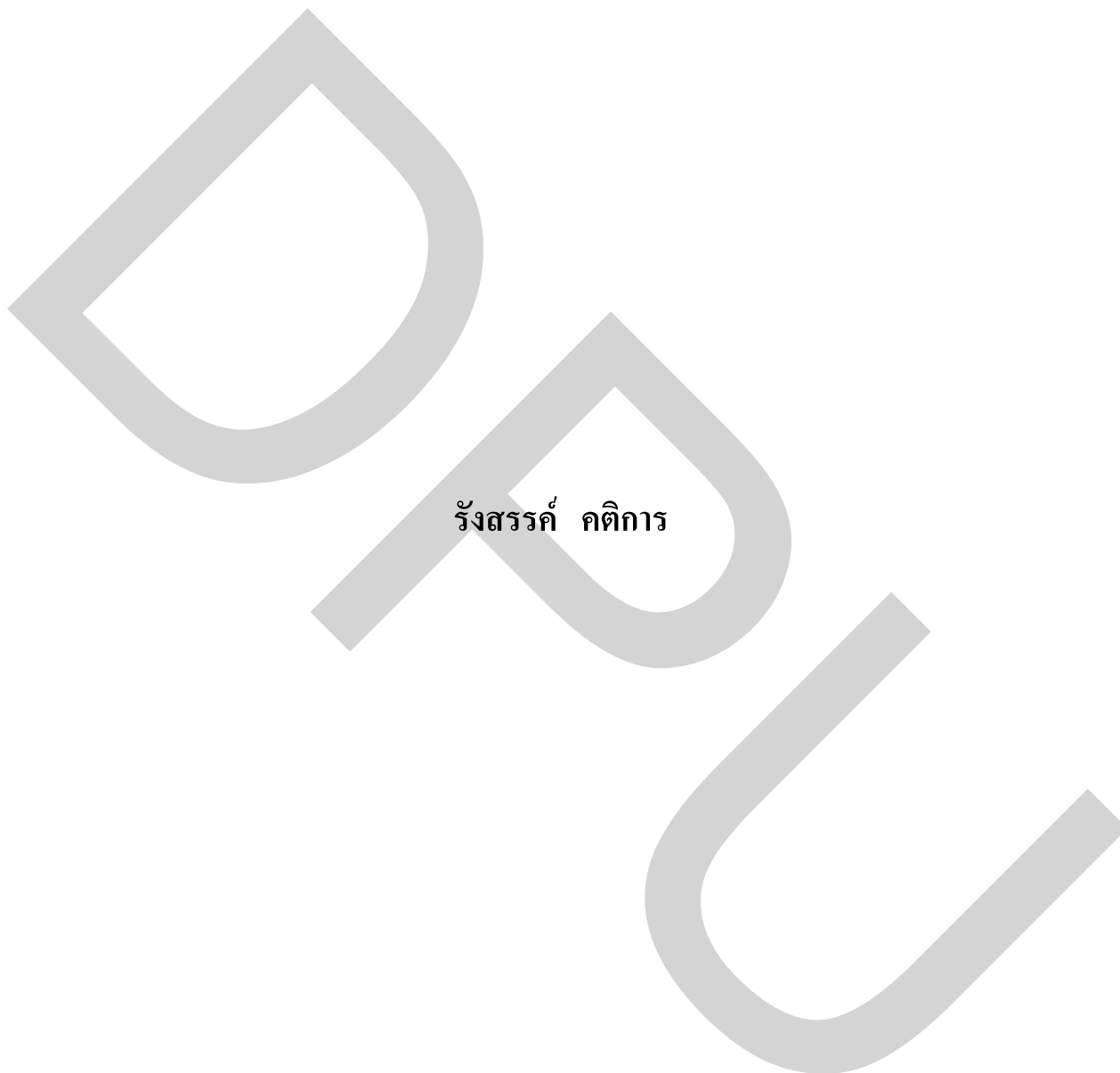

การวิเคราะห์เขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. 2550

Free Trade Area Thailand- Australia Analysis

RANGSAN KHATIKHAN

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Economics

Department of Economics

Graduate School, Dhurakij Pundit University

2007

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์เขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดีจากหลายฝ่าย ผู้เขียนขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.เยาวลักษณ์ ราชแพทยาคม ประธานคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธรรมนุญ พงษ์ศรีกูร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.บรรเทิง มาแสง และอาจารย์ ดร.ชัยวัฒน์ คนจริง คณะกรรมการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมัย โกรทินธาคม อาจารย์ผู้ช่วยที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้ความรู้ คำปรึกษา ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการศึกษาครั้งนี้

ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณ บุคคลผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือ สละเวลา แรงกาย แรงใจ และสติปัญญา พร้อมให้คำแนะนำ ให้ความรู้ และให้กำลังใจในการศึกษาครั้งนี้เป็นอย่างดี

รังสรรค์ คติการ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๗
กิตติกรรมประกาศ.....	๗
สารบัญตาราง.....	๗
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์.....	4
1.3 ขอบเขตการศึกษา.....	4
1.4 วิธีการศึกษา.....	4
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
1.6 นิยามศัพท์.....	5
2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
2.1 งานศึกษาทั่วไปเกี่ยวกับเขตการค้าเสรี.....	7
2.2 งานศึกษาที่เกี่ยวข้อง.....	9
3. ระเบียบวิธีวิจัย.....	12
3.1 กรอบแนวคิด และแบบจำลองในการศึกษา.....	12
3.2 วิธีการศึกษาและข้อมูล.....	28
4. เขตการค้าเสรีของไทย.....	30
4.1 เขตการค้าเสรีของไทย... ..	30
4.2 การค้าระหว่างไทยและออสเตรเลีย.....	33
4.3 กรอบความตกลงการค้าเสรีไทยออสเตรเลีย.....	37
5. ผลการศึกษา.....	49
5.1 ผลการศึกษาโดยใช้ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ.....	52

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
6. สรุป และข้อเสนอแนะ.....	58
6.1 สรุปผลการศึกษา.....	58
6.2 ข้อเสนอแนะ.....	60
6.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	61
บรรณานุกรม.....	62
ภาคผนวก.....	65
ภาคผนวก ก.....	66
ภาคผนวก ข.....	71
ภาคผนวก ค.....	83

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1.1 การค้าของไทยกับออสเตรเลีย.....	3
4.1 การค้าระหว่าง ไทย-ออสเตรเลีย.....	33
4.2 สินค้าส่งออกที่สำคัญไปออสเตรเลีย.....	34
4.3 สินค้านำเข้าที่สำคัญไปออสเตรเลีย.....	35
4.4 แสดงรายการลดภาษีตามข้อตกลงฯ ของไทยให้กับออสเตรเลีย.....	38
4.5 แสดงรายการลดภาษีตามข้อตกลงฯ ของออสเตรเลียให้กับไทย.....	39
4.6 แสดงรายการลดภาษีแบ่งตามประเภทสินค้าของออสเตรเลียต่อไทย.....	39
5.1 ผลการคำนวณค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (RCA) ของประเทศต่างๆ ในตลาดออสเตรเลีย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544-2548.....	50

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การวิเคราะห์เขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย
ชื่อผู้เขียน	รังสรรค์ คติการ
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธรรมนุญ พงษ์ศรีกูร
สาขาวิชา	เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ
ปีการศึกษา	2549

บทคัดย่อ

การศึกษาข้อตกลงเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย ผู้ศึกษาทำการศึกษากิจการจัดตั้งเขตการค้าเสรีของไทย กรอบข้อตกลงทางการค้าระหว่างไทย-ออสเตรเลีย และวิเคราะห์ความได้เปรียบในการแข่งขันของสินค้าไทยในการส่งไปออสเตรเลีย สินค้าที่นำมาวิเคราะห์มี 9 หมวด เป็นสินค้าที่ไทยมีการส่งออกไปตลาดออสเตรเลียมีมูลค่าอยู่ในลำดับต้นของการส่งออก ในการวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ ใช้ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏในการศึกษา ระยะเวลาที่ทำการศึกษาคือตั้งแต่ปี 2544-2548

การเจรจาตกลงเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย เป็นความตกลงเขตการค้าเสรีฉบับแรก ที่ไทยทำกับประเทศกำลังพัฒนา โดยครอบคลุมการเปิดตลาดสินค้า การบริการ การลงทุน และความร่วมมือกันแก้ปัญหาและอุปสรรคทางการค้า เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการค้าเสรี จากกรอบข้อตกลงเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย สินค้าที่ไทยลดภาษีให้กับออสเตรเลียในช่วงแรกเป็นสินค้าที่ไทยต้องนำเข้าจากต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่ ไม่มีผลกระทบต่อภาคเกษตรและอุตสาหกรรมของไทย สำหรับสินค้าที่อาจจะผลกระทบต่อผู้ผลิตของไทย ได้มีการยืดเวลาการลดภาษีเพื่อให้ผู้ผลิตสามารถปรับตัวเข้ากับการแข่งขัน ส่วนออสเตรเลียมีการลดภาษีให้ไทยเกือบทุกรายการที่มีการตกลงกัน จะมีสินค้าเพียงไม่กี่รายการที่ออสเตรเลียขอเวลาในการปรับตัว

ผลจากการวิเคราะห์ RCA ของการส่งออกสินค้าไทยไปออสเตรเลีย โดยพิจารณาดูในปี ก่อนที่ข้อตกลงจะมีผลบังคับ และหลังจากมีผลบังคับใช้ คือในปี 2547 กับ ปี 2548 โดยสินค้าที่ไทยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบเพิ่มมากขึ้นคือสินค้าในหมวดของ ผลิตภัณฑ์โลหะ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เครื่องใช้ไฟฟ้าภายในบ้านและอุปกรณ์ รถยนต์นั่งขนาดเล็ก รถปิกอัพ และชิ้นส่วนอะไหล่รถยนต์ และสินค้าที่ไทยมีความได้เปรียบลดลงคือสินค้าในหมวด ปลา กุ้ง หอย และอาหารทะเลแปรรูปชนิดต่างๆ เครื่องปรับอากาศและอะไหล่ และพลาสติก จากการศึกษาพบว่า ไทยมีความได้เปรียบในการส่งออกสินค้าไปออสเตรเลียเพิ่มขึ้น และประเทศคู่แข่งก็มีความได้เปรียบเพิ่มขึ้นเช่นกัน

Thesis Title	Free Trade Area Thailand - Australia Analysis
Author	Rangsan Khatikhan
Thesis Advisor	Associate Professor Dr. Thamanoon Pongsrikul
Department	Economics
Academic Year	2006

ABSTRACT

Up consideration of FTA between Thailand and Australia, the writer of this thesis aims to study establishment of Thai FTA, the agreement framework on trade between Thailand and Australia, and analysis of beneficial advantage in exporting competition to Australia. Goods which are used in analysis can be divided into 9 categories. They are of higher values exporting goods to Australia, and they are in the primarily level of exporting. Through the analytical study of RCA by using RCA indexes which appear in the study, the study time period is from A.D. 2001–2004

The Thai-Australia FTA agreement is the first copy of FTA agreement which is done with developing country. This is to cover the opening of goods market, services, investment and co-operation in problem solving and interference of trade in order to reach the objectives of free trade. From Thai–Australia FTA agreement, Thai goods which have been reduced tax to Australia during the first period of time are Thai goods which have to imported mostly. This is due to the fact that they must not yield the results upon agricultural and industrial sections of Thailand. However, for the particular kinds of goods which might effect Thai industry, There is the extension of time to let that kind of industry to adjust themselves to competitive conditions. As the Australian tax reduction, there are tax reduction in almost every items which have been made agreement. Only very few topics of items which Australia would like to spend more time on those industrial adjustment.

The result of RCA analysis on Thai exporting goods to Australia, upon the consideration of mater during the year prior to the regulation of the agreement, and after the regularization within the year A.D. 2003 and A.D. 2004, Thai goods had more beneficial advantage by RCA in these goods categories : metal products, electronic devices, electronic

household equipment and utensils, small private car, pick-up van and car spare parts. Thai goods which have lesser advantage are in the categories of fish, pawn and various kinds of ready to cook and frozen foods, air-conditioners and spare-parts, and plastic items. This study finds out that Thailand has better advantage in exporting goods to Australia. On the other hand, the competitive country also gains increasing benefits.

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของปัญหา

การค้าและการลงทุนระหว่างประเทศมีการพัฒนาไปอย่างก้าวกระโดด การติดต่อเพื่อค้าขายกับต่างประเทศมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ทำให้ต้องมีการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศเข้ามาบริโภคภายในประเทศ การนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศมีต้นทุนของค่าขนส่งและภาษีนำเข้า ส่งผลทำให้สินค้านำเข้ามีต้นทุนสูง การค้าและการลงทุนยังมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ เพราะถ้าหากประเทศใดสามารถส่งออกสินค้าไปขายต่างประเทศมากเท่าใดก็จะส่งผลดีต่อเศรษฐกิจภายในประเทศนั้น ด้วยเทคโนโลยีและการพัฒนาที่ต่อเนื่องทำให้เกิดการแข่งขันทางเศรษฐกิจ และเกิดการเปลี่ยนแปลงในตลาดโลกเป็นอย่างมาก แม้จะมีการต่อต้านและคัดค้านการค้าระหว่างประเทศ ทว่าแต่ละประเทศไม่สามารถอยู่ได้โดยลำพังโดยมิได้มีการติดต่อค้าขายและลงทุนกับประเทศต่างๆ ในโลก จึงส่งผลให้มีการก่อตั้งกลุ่มความร่วมมือทางเศรษฐกิจด้านต่างๆ ขึ้นมาในหลากหลายรูปแบบ ได้แก่ องค์กรการค้าโลก (World Trade Organization : WTO) สหภาพยุโรป (The European Union : EU) ข้อตกลงการค้าเสรีอเมริกาเหนือ (North American Free Trade Agreement : NAFTA) สมาคมเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรืออาเซียน (The Association of South East Asian Nations : ASEAN) เขตการค้าเสรีอาเซียน (ASEAN Free Trade Area : AFTA) และข้อตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า (General Agreement on Tariffs and Trade : GATT) เป็นต้น โดยที่การรวมกลุ่มในแต่ละรูปแบบมีวัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินงานแตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความตั้งใจและคาดหวังในการจัดตั้งของแต่ละครั้ง

ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา หลายๆ ประเทศได้มีการจัดให้มีการเจรจาการค้าขึ้นเพื่อให้เกิดการเปิดเสรีทางการค้าเพิ่มมากขึ้น เพื่อใช้เป็นกลยุทธในการบุกตลาดการค้าระหว่างประเทศขึ้นมา ในหลายประเทศได้จัดให้มีการเจรจาการค้าทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคี เพื่อนำมาซึ่งความได้เปรียบเชิงการค้า เหตุผลที่ใช้ในการชักนำให้มีการเปิดการเจรจาข้อตกลงเขตการค้าเสรีขึ้นมาก็คือ การค้าเสรีจะช่วยส่งเสริมประสิทธิภาพของระบบเศรษฐกิจ สร้างความเติบโตทางเศรษฐกิจ มีตลาดที่กว้างขึ้น กระตุ้นให้มีการลงทุนจากต่างประเทศมากขึ้น เพิ่มขีดความสามารถใน

การแข่งขัน การเจรจาเพื่อเปิดเขตการค้าเสรีนอกจากจะมีข้อดีแล้วยังมีข้อเสียอีกหลายประการ เช่น ประเทศที่มีโครงสร้างการส่งออกสินค้าเหมือนกันจะแข่งขันกันเอง การจัดทำเขตการค้าเสรีคู่หนึ่งจะไปกระตุ้นให้ประเทศอื่นต้องแข่งที่จะทำเขตการค้าเสรีเพิ่มขึ้น ประเทศใหญ่จะได้เปรียบประเทศเล็ก ฝ่ายประเทศเล็กจะเข้าสู่ภาวะการฉีกพินทางเศรษฐกิจประเทศใหญ่มากขึ้นไปอีก และทำให้เกิดการเบี่ยงเบนทิศทางการค้า

สภาพการณ์เศรษฐกิจของโลกปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ตลาดการค้าระหว่างประเทศมีการเปิดเสรีกันมากขึ้น องค์การการค้าโลกมีบทบาทลดลง ดังนั้นเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน ประเทศไทยต้องเร่งปรับตัวเพื่อการอยู่รอดในโลกปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องใช้เขตการค้าเสรีในการขยายโอกาสทางการค้า สร้างพันธมิตรทางการค้า เพิ่มความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลก สินค้าภายใต้เขตการค้าเสรีจะถูกเก็บภาษีขาเข้าในอัตราที่ต่ำกว่าสินค้าที่ผลิตจากประเทศที่ไม่ใช่สมาชิก

เขตการค้าเสรีสะท้อนแนวคิดสำคัญทางเศรษฐศาสตร์ที่ว่า "ประโยชน์จากการค้าระหว่างประเทศจะเกิดขึ้นสูงสุดเมื่อประเทศต่างๆ ผลิตสินค้าที่ตนมีต้นทุนในการผลิตต่ำที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ แล้วนำสินค้าเหล่านั้นมาค้าขายแลกเปลี่ยนกัน" ซึ่งในโลกแห่งความเป็นจริงนั้น ประโยชน์สูงสุดดังกล่าวจะไม่เกิดขึ้น หากยังมีการเก็บภาษีขาเข้าและมีการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าต่างๆ ซึ่งส่งผลบิดเบือนราคาที่เป็นจริงของสินค้า และทำให้การค้าขายไม่เป็นไปอย่างเสรีและมีประสิทธิภาพ

ปัจจุบันการเจรจาเพื่อเปิดเขตการค้าเสรีของประเทศไทย ได้มีการเปิดเขตการค้าเสรีกับประเทศต่างๆ หลายประเทศแล้ว ได้แก่ จีน ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ อินเดีย เปรู สหรัฐอเมริกา บาร์เรน และยังมีอีกหลายประเทศที่อยู่ในระหว่างรอการพิจารณาเพื่อเปิดเขตการค้าเสรี การเจรจาเพื่อเปิดเขตการค้าเสรีต้องพิจารณาให้ไทยได้ประโยชน์สูงสุด

ไทยกับออสเตรเลียมีการค้าขายติดต่อกันมานาน มีมูลค่าการค้าระหว่างกันอยู่ในลำดับต้นๆ ของการส่งออกและนำเข้าของประเทศ การค้าโดยรวมขยายตัวเพิ่มขึ้นทุกปี ในระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา (2545-2549) มีมูลค่าการค้าโดยรวมเฉลี่ย 7753.1 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

สินค้าส่งออกของไทยที่สำคัญ ได้แก่ รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์ อัญมณีและเครื่องประดับ เครื่องปรับอากาศและส่วนประกอบ น้ำมันดิบ อาหารทะเลกระป๋องและแปรรูป เครื่องรับวิทยุโทรทัศน์และส่วนประกอบ ผลิตภัณฑ์ยาง เครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ และผลิตภัณฑ์พลาสติก เป็นต้น

สินค้านำเข้าที่สำคัญของไทยส่วนใหญ่เป็นสินค้าประเภทวัตถุดิบและสินค้าทุน ได้แก่ สินแร่โลหะอื่นๆ เศษโลหะและผลิตภัณฑ์ น้ำมันดิบ เครื่องเพชรพลอย อัญมณี เงินแท่งและทองคำ

เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์ ด้ายและเส้นใย พืชและผลิตภัณฑ์จากพืช เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ ถ่านหิน นมและผลิตภัณฑ์นม และเคมีภัณฑ์ เป็นต้น

ตารางที่ 1.1 การค้าของไทยกับออสเตรเลีย

มูลค่า : ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

ปี	ปริมาณการค้ารวม	การส่งออกของไทยไป ออสเตรเลีย	นำเข้าจาก ออสเตรเลีย	ดุลการค้า
2542	2,285.2	1,316.3	969.2	347.0
2543	2,800.5	1,636.1	1,164.4	471.7
2544	2,708.0	1,361.7	1,346.3	15.4
2545	3,135.5	1,641.7	1,495.8	147.9
2546	3,728.6	2,160.2	1,568.0	592.1
2547	4,666.4	2,468.2	2,198.2	270.5
2548	6,434.4	3,181.4	3,253.0	-78.4
2549	7,748.1	4,351.5	3,396.7	954.8

ที่มา : กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ

ประเทศไทยลงนามความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย (Thailand - Australia Free Trade Agreement : TAFTA) เมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม พ.ศ. 2547 ณ กรุงแคนเบอร์รา ประเทศออสเตรเลีย ความตกลงนี้จะส่งผลให้สามารถขยายการค้าทั้งในด้านสินค้า บริการ และการลงทุนระหว่างกันเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะทำให้ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจของไทยกับออสเตรเลียแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น และยังช่วยสร้างความเชื่อมั่นทางเศรษฐกิจการค้าในสายตาของชาวโลกอีกด้วย ความตกลงการค้าเสรีฉบับนี้เป็นความตกลงการค้าเสรีแบบทวิภาคีฉบับแรกของไทยที่ทำกับประเทศกำลังพัฒนา โดยครอบคลุมการเปิดตลาดการค้าสินค้า บริการ การลงทุน และความร่วมมือกันแก้ปัญหาอุปสรรคทางการค้าที่มีใช้อยู่

วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2548 ไทยเริ่มลดภาษีลงเหลือ 0% ทันที 2,722 รายการ จาก 5,505 รายการ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นวัตถุดิบที่ไทยไม่มีศักยภาพในการผลิต หรือสินค้าที่นำเข้าไม่กระทบต่อการแข่งขันกับสินค้าในประเทศ และจะเริ่มทยอยลดภาษีในสินค้าที่พร้อมให้เหลือ 0% ภายใน 5 ปี ส่วนสินค้าอ่อนไหวจะค่อยๆ ทยอยลดภาษีเป็น 0% ภายใน 10-20 ปี

ในการเจรจาเปิดเขตการค้าเสรีกับประเทศต่างๆ มีทั้งข้อได้เปรียบและเสียเปรียบจากข้อตกลงเขตการค้าเสรี การทำข้อตกลงเขตการค้าเสรีที่ดีจะยังประโยชน์ให้กับประเทศไทยเป็นอย่างมาก เพราะจะเป็นการส่งเสริมและพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าทัดเทียมกับนานา

ประเทศ จึงเป็นประเด็นสำคัญที่จะต้องมีการศึกษาและวิเคราะห์ถึงความได้เปรียบและเสียเปรียบที่เกิดจากการเจรจาข้อตกลงเขตการค้าเสรีของไทยกับประเทศต่างๆ ในการศึกษานี้จะศึกษาในประเทศที่ได้มีการเปิดเขตการค้าเสรีกับไทยคือ ออสเตรเลีย ซึ่งมีการลงนามข้อตกลงเขตการค้าเสรีที่มีกรอบการตกลงที่กว้าง ครอบคลุมสินค้าและบริการ ตลอดจนข้อตกลงในการลดอุปสรรคทางการค้าให้ลดลง ในการศึกษาจะมุ่งประเด็นศึกษาการส่งออกสินค้าของไทยเป็นอย่างไรบ้างหลังจากที่ข้อตกลงฯ มีผลบังคับใช้

1.2 วัตถุประสงค์

- 1.2.1 ศึกษาการจัดตั้งเขตการค้าเสรีของประเทศไทย
- 1.2.2 ศึกษากรอบข้อตกลงทางการค้าเสรีระหว่างไทย-ออสเตรเลีย
- 1.2.3 วิเคราะห์ความได้เปรียบในการแข่งขันของไทยกับประเทศคู่แข่งในตลาดออสเตรเลีย

1.3 ขอบเขตการศึกษา

- 1.3.1 ศึกษาเฉพาะการทำเขตการค้าเสรีระหว่างไทย-ออสเตรเลีย
- 1.3.2 ศึกษาระหว่างภาคเกษตรและภาคอุตสาหกรรมของไทย
- 1.3.3 ศึกษาในช่วงก่อนและหลังการทำ FTA

1.4 วิธีการศึกษา

ในการศึกษาจะใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยเน้นการวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Analysis) ที่เป็นเอกสารชั้นทุติยภูมิ (Secondary Document) เป็นรูปแบบหลัก โดยในการศึกษาจะทำการค้นคว้าจากตำราทางวิชาการ งานวิจัย รายงานประจำปีของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลจะใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Method) และการวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Method) มาทำการวิเคราะห์ประเด็นปัญหาที่ศึกษาดังนี้

- 1.4.1 ขั้นตอนและกระบวนการจัดทำเขตการค้าเสรีของไทย
- 1.4.2 ข้อตกลงเขตการค้าเสรีระหว่างไทย-ออสเตรเลีย
- 1.4.3 ความได้เปรียบในการแข่งขันของสินค้าไทยในตลาดออสเตรเลีย

แหล่งข้อมูลที่ใช้ศึกษา

การศึกษาวิจัยเรื่องนี้ใช้ข้อมูลทุติยภูมิ โดยทำการศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับสถิติเชิงปริมาณเกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศของไทยและข้อมูลที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการทำเขตการค้าเสรี โดยจะทำการค้นคว้าและศึกษาจากแหล่งข้อมูลดังนี้

- กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์
- กลุ่มศึกษาข้อตกลงเขตการค้าเสรีภาคประชาชน (WWW.FTAWATCH.ORG)
- โครงการ WTO WATCH (จับกระแสองค์กรการค้าโลก) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) (WWW.THAILANDWTO.ORG)
- สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- ข้อมูลการค้าระหว่างประเทศจาก UN (United Nations Commodity Trade Statistics Database)

แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษานี้จะใช้ทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศในการวิเคราะห์การจัดทำเขตการค้าเสรี โดยจะศึกษาขั้นตอนและขบวนการในการจัดทำเขตการค้าเสรี การวิเคราะห์ข้อมูลจะคำนวณจากค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (Revealed Comparative Advantage: RCA) ในสินค้าของไทยและออสเตรเลีย ในช่วงปี 2544-2548 ซึ่งค่าที่ได้จากการคำนวณ RCA บอกให้ทราบถึงความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในสินค้าของไทยในตลาดออสเตรเลีย

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1.5.1 ทำให้ทราบความเป็นมาของกระบวนการความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศในรูปแบบต่างๆ
- 1.5.2 ทำให้ทราบถึงกรอบข้อตกลงเขตการค้าเสรีของไทย-ออสเตรเลีย
- 1.5.3 สามารถวิเคราะห์และเปรียบเทียบการจัดทำเขตการค้าเสรีที่มีต่อประเทศไทย
- 1.5.4 นำผลที่ได้จากการศึกษาไปใช้ในการอ้างอิงเพื่อค้นคว้าต่อไปในอนาคต

1.6 นิยามศัพท์

Free trade area (FTA) หมายถึง เขตการค้าเสรี พื้นที่ที่ประเทศต่างๆ ตั้งแต่สองประเทศขึ้นไปตกลงกันให้มีการค้าเสรีระหว่างกัน โดยตกลงในขอบเขตเงื่อนไขว่าจะอนุญาตให้มี

การค้าเสรีในสินค้าหรือบริการใดบ้าง โดยไม่มีการกีดกัน ไม่เก็บภาษี ขณะเดียวกันก็กีดกันประเทศอื่นๆ โดย เก็บภาษี หรือ มีเงื่อนไขต่างๆ กีดกัน

Revealed Comparative Advantage (RCA) หมายถึง ดัชนีวัดความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ โดยการเปรียบเทียบส่วนแบ่งการส่งออกของสินค้าชนิดหนึ่งจากการส่งออกทั้งหมดของประเทศนั้นกับส่วนแบ่งของการส่งออกของสินค้าชนิดดังกล่าวจากการส่งออกทั้งหมดของโลก

General Agreements on Tariffs and Trade (GATT) หมายถึง องค์การความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า ซึ่งจัดตั้งขึ้นโดยไม่มีกฎหมายรองรับ มีสำนักเลขาธิการตั้งอยู่ที่นครเจนีวา ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ เพื่อทำหน้าที่บริหารความตกลง

World Trade Organization (WTO) หมายถึง องค์การการค้าโลก เป็นองค์การระหว่างประเทศที่ดูแลรับผิดชอบด้านกฎระเบียบเกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศ กฎระเบียบเหล่านี้ส่วนใหญ่ปรากฏในรูปของข้อตกลงที่เกิดจากการเจรจาโดยประเทศที่เป็นสมาชิกของ WTO อาทิ ข้อตกลงว่าด้วยการเกษตร ความตกลงว่าด้วยการใช้มาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช ความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้า เป็นต้น

บทที่ 2

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 งานศึกษาทั่วไปเกี่ยวกับเขตการค้าเสรี

จันทร์ลอย เลขทิพย์ (2544) ทำการศึกษาเรื่อง “ผลกระทบตามข้อตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียนที่มีต่อตลาดสินค้าเกษตรไทย” จากการศึกษาพบว่า การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจจะเกิดการเบี่ยงเบนทางการค้า รวมทั้งอาจเกิดผลกระทบต่อตลาดภายในประเทศได้ โดยเฉพาะสินค้าที่ต้นทุนการผลิตสูง เมื่อมีการนำเข้าสินค้าจะทำให้สินค้าภายในประเทศเสียเปรียบ เนื่องจากสินค้าที่มีศักยภาพสูงกว่าย่อมยึดครองตลาดภายในได้ การจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียนได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างเศรษฐกิจอย่างมาก ทำให้เกิดผลกระทบต่อตลาดสินค้าเกษตรของไทยด้วยเช่นกัน ซึ่งไทยและกลุ่มประเทศอาเซียนส่วนใหญ่ต่างก็เป็นประเทศที่ส่งออกสินค้าเกษตรกรรมเช่นกัน ในระบบการค้าเสรี “คู่ค้า” คือ “คู่แข่ง” หากเปิดเสรีการค้าโดยการลดอัตราภาษีศุลกากร ลดอุปสรรคทางการค้าลง สินค้าในภูมิภาคเดียวกันต้องแข่งขันกันเอง ทำให้สินค้าเกษตรบางรายการราคาถูกลง เกษตรกรและตลาดสินค้าเกษตรภายในประเทศได้รับผลกระทบอย่างมาก โดยเฉพาะสินค้าประเภทที่มีแรงงานราคาถูก ต้นทุนและวัตถุดิบอื่นๆ ราคาถูกกว่าไทย สามารถใช้โอกาสจากการเปิดตลาดและความร่วมมือในการลดอุปสรรคทางการค้าอื่นๆ เข้ามายึดครองตลาดภายในของประเทศไทย ในส่วนภาครัฐบาล การดำเนินนโยบายการค้าระหว่างประเทศ ต้องให้ความสำคัญกับการรวมกลุ่มในระดับภูมิภาค ต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาคเอกชนเข้าสู่ตลาด เพราะกระแสเศรษฐกิจการค้าในปัจจุบันได้กลายเป็นการค้าเสรีที่กลไกการตลาดเป็นตัวผลักดันและกำหนดการแข่งขันในเวทีการค้าในระดับภูมิภาคที่สำคัญ นอกจากประโยชน์ที่ไทยจะได้รับในการค้าแล้วความร่วมมือทางเศรษฐกิจในระดับภูมิภาคจะนำไปสู่ความร่วมมือระหว่างประเทศในทุกๆ ด้าน หากมีปัญหาทางเศรษฐกิจ สมาชิกในภูมิภาคสามารถร่วมมือกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ รวมทั้งร่วมมือกันพัฒนาเศรษฐกิจของแต่ละประเทศให้เป็นเศรษฐกิจร่วมของภูมิภาคเพื่อที่จะแข่งขันกับภูมิภาคอื่นๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะหมายถึงความมั่นคงและเติบโตทางเศรษฐกิจของภูมิภาคอย่างมั่นคง

สิทธิกร นิพภยะ (2546) ทำการศึกษาเรื่อง “ศึกษาผลกระทบการเปิดเสรีทางการค้าต่อ การกระจายรายได้ในประเทศไทย” ผลจากการศึกษาพบว่า การเปิดเสรีทางการค้าโดยการลดภาษี ศุลกากรลง จะส่งผลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ณ ราคาคงที่และการกระจายรายได้มีไม่มากนัก โดยเมื่อรัฐบาลเลือกที่จะชดเชยการเปลี่ยนแปลงดุลงบประมาณ โดยการเพิ่มอัตราภาษีเงิน ได้บุคคลธรรมดา และการเพิ่มอัตราภาษีทางอ้อมทำให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ณ ราคา คงที่เพิ่มขึ้น ทำให้การกระจายรายได้มีความไม่เท่าเทียมกันเพิ่มมากขึ้น แต่หากรัฐบาลเลือกที่จะเพิ่ม อัตราภาษีเงิน ได้นิติบุคคลเพื่อชดเชยการเปลี่ยนแปลงดุลงบประมาณ จะทำให้ผลิตภัณฑ์มวลรวม ภายในประเทศ ณ ราคาคงที่ลดลง แต่ทำให้การกระจายรายได้มีความเท่าเทียมกันมากขึ้น

กนกกร แก้วศักดิ์ (2547) ทำการศึกษาเรื่อง “ศึกษาผลกระทบจากการตั้งเขตการค้าเสรี ไทย-จีน ต่อรูปแบบการค้าสินค้าผักผลไม้ของไทย” ผลจากการศึกษาพบว่า การค้าระหว่างไทยและ จีนมีมูลค่าเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะสินค้าในกลุ่มผักและผลไม้ โดยไทยเป็นประเทศที่ครอง ตลาดเป็นอันดับหนึ่งของจีน สำหรับการนำเข้าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังและผลไม้เมืองร้อน ขณะเดียวกัน ไทยก็มีการนำเข้าผักและผลไม้เมืองหนาวที่สำคัญกับจีน การเปิดเสรีการค้าระหว่างกัน ด้วยการลดภาษีนำเข้าสินค้าผักและผลไม้ลงเหลือร้อยละ 0 จะทำให้มาตรการกีดกันทางการค้าใน รูปแบบภาษีในสินค้าผักและผลไม้หมดไป ช่วยให้เกิดการขยายตัวของการค้าสินค้าผักและผลไม้ ระหว่างกันมากขึ้น

ภายหลังจากเปิดเสรีทางการค้า จีนมีการส่งออกสินค้าผักและผลไม้มาไทยเพิ่มขึ้นถึง ร้อยละ 220 วิเคราะห์ได้ว่า มูลค่าการนำเข้าที่เพิ่มขึ้นจำนวนมากนี้มีสาเหตุมาจากความได้เปรียบ ด้านภาษี โดยสินค้าจากจีนมีต้นทุนการผลิตที่ต่ำอยู่แล้ว เมื่อยกเลิกภาษีนำเข้าสินค้าจากไทย ทำให้ จีนสามารถส่งออกสินค้ามายังไทยได้มากขึ้น ทำให้เกิดการทดแทนการนำเข้าสินค้าจากประเทศ คู่ค้ารายอื่นๆ ในสินค้าที่ไทยผลิตเองไม่ได้ และยังทำให้มูลค่าการค้าระหว่างประเทศมีมูลค่าเพิ่ม มากขึ้น และไทยจะมีความได้เปรียบทางด้านภาษีกับประเทศคู่ค้ารายอื่นๆ ทั้งประเทศที่ได้รับสิทธิ พิเศษจากจีนกรณีที่มีพรมแดนติดต่อกันกับจีน ผลประโยชน์ในระยะยาวจะตกแก่ผู้บริโภคที่ สามารถบริโภคสินค้าได้หลากหลายประเภทมากขึ้นในราคาที่ต่ำลง ด้านผู้ประกอบการส่งออกผัก และผลไม้ของไทย คาดว่าจะได้รับประโยชน์จากการเปิดเขตเสรีเต็มที่ เมื่อจีนนำมาตรการกีดกัน ทางการค้าที่มีโทษภาษีมาใช้ ตลาดสินค้าภายในประเทศได้ถูกกำจัดไปและยังควบคุมปัญหาการ ลักลอบนำเข้าสินค้าหนีภาษีจากจีนตามชายแดนได้ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ระบบการค้าที่ ถูกกฎหมาย แต่สิ่งที่ตามมานั้นภาครัฐบาลจะสูญเสียรายได้จากการเก็บภาษีนำเข้าและเกษตรกรราย

ย่อยไม่สามารถผลิตสินค้าแข่งกับจีนได้ โดยเป็นสินค้าในกลุ่มกระเทียม หอมหัวใหญ่ และมันฝรั่ง จะได้รับผลกระทบจนอาจต้องเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการผลิตไปผลิตสินค้าชนิดอื่นทดแทน

2.2 งานศึกษาเกี่ยวข้อง

สุลักษณา เลาจเวชกุล (2542) ทำการศึกษาเรื่อง “ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบและปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความได้เปรียบเชิงแข่งขันในอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ” จากการศึกษาพบว่า ประเทศไทยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบต่ำกว่าประเทศอินเดียและมีแนวโน้มจะลดระดับลงเรื่อยๆ อันเป็นผลจากสภาวะปัจจัยการผลิตในประเทศด้านแรงงานที่มีฝีมือมีน้อย และอัตราค่าจ้างสูงกว่า ทำให้มีต้นทุนในการผลิตสูง และอุปสงค์ภายในประเทศมีน้อย การแข่งขันในประเทศมีน้อย และรัฐบาลก็ไม่ได้ให้การคุ้มครองอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ

สายฝน ตระกูลสุทรัพย์ (2543) ทำการศึกษาเรื่อง “ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบการส่งออกข้าวของประเทศไทยในปี 2529-2539” จากการศึกษาวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (RCA) โดยภาพรวมในประเทศที่ทำการศึกษาปรากฏว่ามีค่า RCA มากกว่า 1 ถือได้ว่าทุกประเทศมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ แต่ไม่สามารถบอกได้ว่าค่า RCA ที่คำนวณได้จะแสดงให้เห็นว่าประเทศมีความได้เปรียบหรือเสียเปรียบโดยเปรียบเทียบมากกว่ากัน เนื่องจากมีปัจจัยอีกหลายอย่างที่จะส่งเสริมและช่วยให้การส่งออกมีค่ามากขึ้น

เพ็ญศรี คำเจริญ (2544) ทำการศึกษาเรื่อง “การศึกษาถึงความสามารถในการส่งออกสินค้าของไทยไปญี่ปุ่น” ศึกษาความสามารถของการส่งออกสินค้าของไทยไปญี่ปุ่น โดยอาศัยการวิเคราะห์ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (RCA) และส่วนแบ่งตลาดคงที่ (CMS) จากการศึกษาค่า RCA ปรากฏว่าไทยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบมากกว่า สำหรับค่า CMS การส่งออกสินค้าไทยไปญี่ปุ่นมีมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้น โดยมีสาเหตุจากปัจจัยการขยายตัวของตลาดญี่ปุ่นเป็นสำคัญ

ชัยยันต์ กิตติวิศิษฐ์ (2546) ทำการศึกษาเรื่อง “ความสามารถในการแข่งขันทางการส่งออกของอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศระหว่างไทยกับจีน” ศึกษาความสามารถของการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศของไทยกับจีน ในสินค้า 13 ชนิด โดยทำการศึกษาดูการส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป และญี่ปุ่น ในช่วงระยะเวลาตั้งแต่ปี 2538-2543 ทำการศึกษาระดับโดยศึกษาความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออก

สินค้าไอที ด้วยดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ และศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการขยายตัวของมูลค่าการส่งออกสินค้า โดยใช้แบบจำลองส่วนแบ่งตลาดคงที่ในการศึกษา ผลจากการศึกษาพบว่า ความสามารถในการแข่งขันทางการส่งออกของไทยลดลง ขณะเดียวกันจีนก็มีความสามารถในการแข่งขันเพิ่มขึ้น

สถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง (2548) ได้ทำการวิเคราะห์เรื่อง “เปรียบเทียบผลกระทบการค้าไทยกับออสเตรเลีย ก่อนและหลังการเปิด FTA” ผลจากการวิเคราะห์พบว่า หลังจากเปิดเขตการค้าไทย-ออสเตรเลียแล้ว ในช่วง 4 เดือนแรกของปี พ.ศ. 2548 ไทยส่งออกสินค้าไปออสเตรเลียมูลค่ารวม 900.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ขยายตัวร้อยละ 24.3 จากช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อน และไทยนำเข้าสินค้าจากออสเตรเลียรวม 1,138.6 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เพิ่มขึ้นร้อยละ 76.5 จากช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อน จากช่วงเวลาดังกล่าวไทยขาดดุลออสเตรเลียรวม 238.1 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เมื่อพิจารณาโครงสร้างสินค้าส่งออกของไทยไปออสเตรเลีย พบว่า ไทยส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมร้อยละ 86.2 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมด รองมาได้แก่ สินค้าอุตสาหกรรมเกษตรร้อยละ 8.9 สินค้าเกษตรกรรมร้อยละ 3.8 และสินค้าแร่และเชื้อเพลิงร้อยละ 0.4

หมวดสินค้าส่งออกที่ขยายตัว ได้แก่ รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบรถยนต์ อาหารทะเลกระป๋องและสำเร็จรูป เครื่องปรับอากาศและส่วนประกอบ เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์ เครื่องคอมพิวเตอร์ ผลิตภัณฑ์พลาสติก เครื่องจักรและส่วนประกอบ เป็นต้น ส่วนหมวดสินค้าส่งออกที่หดตัว ได้แก่ อัญมณีและเครื่องประดับ เม็ดพลาสติก ตู้เย็น ตู้แช่แข็งและส่วนประกอบ ผลิตภัณฑ์เซรามิก เครื่องโทรสาร มอเตอร์และเครื่องกำเนิดไฟฟ้า เป็นต้น

โครงสร้างสินค้านำเข้าของไทยจากออสเตรเลีย พบว่า ไทยนำเข้าสินค้าวัตถุดิบและกึ่งสำเร็จรูปมากที่สุดร้อยละ 84.8 รองมาเป็น สินค้าเชื้อเพลิงร้อยละ 7.2 สินค้าอุปโภคบริโภคร้อยละ 4.1 สินค้าทุนร้อยละ 3.4 และยานพาหนะและอุปกรณ์ขนส่งร้อยละ 0.3 รายสินค้านำเข้าที่ขยายตัวได้แก่ ทองคำ อัญมณี เศษโลหะและผลิตภัณฑ์ เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์ น้ำมันดิบพืชและผลิตภัณฑ์จากพืช เป็นต้น ส่วนสินค้านำเข้าที่หดตัว ได้แก่ ด้ายและเส้นใย เคมีภัณฑ์ สัตว์และผลิตภัณฑ์จากสัตว์ นมและผลิตภัณฑ์นม เป็นต้น

สำหรับงานศึกษาข้างต้นที่ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษานี้ เนื้อหาโดยรวมเป็นการวิเคราะห์และนำเสนอผลที่เกิดจากข้อตกลงเขตการค้าเสรีที่มีการเจรจาตกลงเขตการค้าเสรี โดยในกลุ่มแรกเป็นงานศึกษาเกี่ยวกับภาพรวมของเขตการค้าเสรีที่ประกอบภาพรวมที่มีการศึกษากันไว้ก่อนหน้านี้ และยังมีข้อคิดและข้อกังวลในการเปิดเขตการค้าเสรีที่จะเกิดผลตามมาหลังจากที่ได้มีการนำมาใช้

จริง ในกลุ่มที่สองเป็นงานที่ศึกษาวิเคราะห์ในรายสินค้าที่ไทยส่งออกไปขายยังตลาดต่างประเทศ ซึ่งเป็นการวิเคราะห์โดยใช้เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์มาวิเคราะห์หาดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ ของสินค้าในแต่ละชนิดที่ทำการศึกษา และยังศึกษาถึงการขยายตัวของสินค้าในตลาดนั้นๆ ว่าสินค้านี้มีความสามารถเพียงใด เมื่อส่งออกไปยังตลาดของต่างประเทศ การวิเคราะห์ศึกษาในงานของผู้ศึกษาได้นำแนวความคิดและวิธีการวิเคราะห์ของการศึกษาในกลุ่มที่สองมาเป็นแบบสำหรับการศึกษาในงานของผู้ศึกษา

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

3.1 กรอบแนวคิด และแบบจำลองในการศึกษา

3.1.1 แนวคิดการค้าระหว่างประเทศ

การค้าระหว่างประเทศเป็นการเคลื่อนย้ายหรือแลกเปลี่ยนทรัพยากรที่เป็นปัจจัยพื้นฐานในการพัฒนาประเทศ การซื้อขายหรือแลกเปลี่ยนเกิดขึ้นเนื่องจากความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรการผลิตที่แตกต่างกัน เช่น ทรัพยากรธรรมชาติ แรงงาน ทุน และเทคโนโลยี โดยมีการใช้เงินตราและสินค้าในการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างกัน ลักษณะรูปแบบการค้าระหว่างประเทศได้รับแนวความคิดจากนักเศรษฐศาสตร์ในแต่ละยุคสมัย รวมทั้งการได้รับอิทธิพลจากสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยี ทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศแบ่งตามสำนักคิดได้ 3 สำนัก ดังนี้ (อ้างใน วันรักษ์ มิ่งมณีนาถ, 2545: 14-16)

1. ทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศสำนักคลาสสิก (The Classical Theory of International Trade) Adam Smith ผู้นำแนวความคิดที่เรียกว่า “หลักการแบ่งงาน” (The Principle of Division of Labor) สารสำคัญคือ กระบวนการผลิตสินค้าอาจแบ่งได้หลายขั้นตอน แรงงานแต่ละคนควรทำหน้าที่ในการผลิตเฉพาะขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งแทนที่จะทำคนเดียวหมดทุกขั้นตอน การแบ่งงานจะทำให้เกิดความชำนาญและสามารถผลิตสินค้าได้มากขึ้น การผลิตเฉพาะสิ่งที่ตนถนัดหรือชำนาญแล้วนำไปแลกเปลี่ยนที่ต้องการจากผู้ผลิตอื่นๆ ทุกฝ่ายก็จะได้รับประโยชน์จากการที่มีผลผลิตรวมเพิ่มขึ้น ทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศที่สำคัญคือ

ทฤษฎีการค้าได้เปรียบโดยสมบูรณ์ (Absolute Advantage) เป็นทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศในยุคแรกๆ โดย Adam Smith ได้เขียนไว้ในหนังสือชื่อ The Wealth of Nations (1776) เป็นการสนับสนุนการค้าเสรีว่าเป็นนโยบายที่ดีสำหรับทุกประเทศในโลก เมื่อการค้าเป็นไปอย่างเสรีแต่ละประเทศก็ทำการผลิตด้วยความรู้ความชำนาญเป็นพิเศษเฉพาะในสินค้าที่มีความได้เปรียบโดยสมบูรณ์ และนำเข้าสินค้าที่มีความเสียเปรียบโดยสมบูรณ์ ดังนั้นการค้าระหว่างประเทศจึงเกิดขึ้นจากการที่ต่างฝ่ายได้เปรียบโดยเด็ดขาดจากการผลิตสินค้าแต่ละชนิดแล้วนำมาแลกเปลี่ยนกัน

ต่อมา David Ricardo ได้นำเสนอทฤษฎีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (Theory of Comparative Advantage) เขาไม่ได้ปฏิเสธแนวความคิดของ Adam Smith แต่ยังคงข้อสมมติในการศึกษาทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศเหมือนเดิม คือ แรงงานเป็นปัจจัยเดียวที่ใช้กำหนดต้นทุนในการผลิต เขาแสดงข้อเท็จจริงว่าการค้าระหว่างประเทศเกิดขึ้นได้ แม้ว่าประเทศผู้ส่งออกจะไม่มี ความได้เปรียบโดยสมบูรณ์ในการผลิตสินค้าที่ส่งออกนั้น แนวคิดของทฤษฎีนี้กล่าวว่า ต้นทุนของการค้าระหว่างประเทศมิได้ขึ้นอยู่กับความได้เปรียบโดยสมบูรณ์ที่ประเทศผู้ส่งออกมีเหนือประเทศ คู่ค้า แต่ขึ้นอยู่กับความแตกต่างโดยเปรียบเทียบในต้นทุนการผลิตของประเทศทั้งสอง

2. ทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศสำนักนีโอคลาสสิก (The Neo-Classical Theory of International Trade) Gottfried Harberler เป็นผู้ริเริ่มนำแนวคิดค่าเสียโอกาสมาเป็นหลักในการ พิจารณาการค้าระหว่างประเทศ โดยอธิบายว่าระหว่างการผลิตสินค้า 2 ชนิด ในระยะยาว ถ้า ต้องการผลิตสินค้าชนิดหนึ่งเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะต้องลดการผลิตสินค้าอีกชนิดหนึ่งลงเท่าใด โดยใช้ เส้นการผลิตที่เป็นไปได้ (Production Possibility Curve: PPC) มาอธิบายความชันของเส้นความ เป็นไปได้ในการผลิต

3. ทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศสมัยใหม่ (The Modern Theory of International Trade) มีการนำเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์มาอธิบายทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศในมุมมองใหม่ๆ อย่าง ต่อเนื่อง เช่น เส้นเสนอซื้อขาย และภาพกล่อง เอจเวิร์ธ-โบลีย์ (Edgeworth-Bowley Box Diagram) เป็นต้น ทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศที่โดดเด่นเสนอโดย นักเศรษฐศาสตร์ชาวสวีเดน 2 ท่าน คือ เฮคเชอร์ กับ โอล์สิน เรียกว่า “ทฤษฎีการค้าที่พิจารณาปริมาณทรัพยากร” ซึ่งพิจารณาว่าปริมาณ ปัจจัยการผลิตและทรัพยากรที่ประเทศต่างๆ มีอยู่ ทำให้เส้นการผลิตที่เป็นไปได้ของแต่ละประเทศ แตกต่างกัน ในความแตกต่างกันของเส้นการผลิตที่เป็นไปได้นี้ทำให้เกิดการค้าระหว่างประเทศขึ้น ตามทฤษฎีการค้าได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ

ทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศที่ได้นำเสนอมานี้ เป็นทฤษฎีที่สนับสนุนให้มีการค้าเสรี โดยให้ประเทศต่างๆ เลือกผลิตสินค้าที่ตนสามารถผลิตได้ด้วยต้นทุนที่ต่ำกว่า แล้วส่งออกจำหน่าย ตามหลักการแบ่งงานกันทำ เป็นการใช้ทรัพยากรของโลกอย่างมีประสิทธิภาพ และทำให้ประชากร โลกมีสินค้าสนองความต้องการได้ด้วยราคาต่ำและมีคุณภาพดี

การค้าเสรี ตามแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ หมายถึง การซื้อขายสินค้าและบริการระหว่าง ประเทศโดยไม่มีการเก็บภาษีศุลกากร และการกีดกันทางการค้าอื่นๆ รวมไปถึงการเคลื่อนย้าย แรงงานและทุนข้ามเขตแดนระหว่างประเทศอย่างอิสระ ไม่มีการกีดกันใดๆ โดยรัฐบาลทำการค้า ระหว่างปัจเจกบุคคลหรือบริษัทที่อยู่คนละประเทศ แต่การค้าระหว่างประเทศมักถูกจำกัดด้วยภาษี ค่าธรรมเนียมในการนำเข้าและส่งออกสินค้า และกฎเกณฑ์ที่ไม่เกี่ยวกับภาษีอากรในการนำเข้า

ในทางทฤษฎีการค้าเสรีต้องทำการยกเลิกข้อจำกัดเหล่านี้ทั้งหมด ในความเป็นจริงแล้วข้อตกลงทางการค้าที่เรียกว่า "การค้าเสรี" นั้น อาจสร้างข้อกีดกันบางอย่างขึ้นมาก็ได้ การกระทำดังกล่าวเกิดขึ้นเพื่อปกป้องผลประโยชน์ของประเทศตน (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, <http://th.wikipedia.org>)

3.1.2 ทฤษฎีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (Revealed Comparative Advantage: RCA)

คำดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (Revealed Comparative Advantage: RCA) ใช้สำหรับวัดความสามารถในการแข่งขันของสินค้าของประเทศหนึ่งเทียบกับประเทศอื่นๆ หลักการวิเคราะห์หาค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ คือ การวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตสินค้า โดยเปรียบเทียบกับต้นทุนการผลิตสินค้าชนิดเดียวกันจากประเทศอื่น ซึ่งการวิเคราะห์ต้นทุนนั้นมีความยาก มักประสบปัญหาด้านข้อมูลต้นทุนสินค้าในอุตสาหกรรมต่างๆ ของแต่ละประเทศ ซึ่งมักจะหาได้ยาก และปัญหาในเรื่องความไม่สอดคล้องกันในวิธีการวัดข้อมูล ดังนั้น Balassa (1965) จึงเสนอว่า การดูสัดส่วนของสินค้าส่งออกของประเทศหนึ่งๆ เมื่อเปรียบเทียบกับสัดส่วนโดยเฉลี่ยของสินค้าในตลาดโลกน่าจะ แสดงถึงความได้เปรียบในระดับหนึ่ง ดังนั้นดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ จึงเป็นดัชนีที่ใช้วัดความสามารถในการแข่งขัน หาก RCA ของสินค้าใดของประเทศหนึ่งๆ มีค่า มากกว่า 1 แสดงถึงความได้เปรียบในสินค้าของประเทศนั้นๆ ในตลาดโลก โดยมีสูตรในการคิดดังนี้ (ชัยยันต์ กิตติวิศิษฎ์, 2546: 12-14)

$$RCA = (X_i / X) / (W_i / W)$$

โดย	X_i / X	คือ อัตราส่วนระหว่างมูลค่าการส่งออกสินค้า i โดยประเทศ X กับมูลค่าการส่งออกทั้งหมดของประเทศ X
	W_i / W	คือ อัตราส่วนระหว่างมูลค่าการส่งออกสินค้า i ของโลกกับมูลค่าการส่งออกทั้งหมดของโลก

การวัดความสามารถในการแข่งขันโดย RCA เป็นการวัดที่สามารถแสดงถึงความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของสินค้าได้ในระดับหนึ่ง โดยอาศัยหลักที่ว่าถ้าประเทศใดสามารถผลิตสินค้าได้ในต้นทุนที่ต่ำกว่าประเทศอื่นๆ ประเทศนั้นก็ควรจะส่งออกสินค้านั้นๆ ในสัดส่วนเฉลี่ยของโลก ถ้า RCA มากกว่า 1 แสดงถึงว่าประเทศนั้นมีความได้เปรียบในเชิงเปรียบเทียบในสินค้านั้นๆ ถ้า RCA น้อยกว่า 1 แสดงว่าประเทศนั้นไม่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในสินค้านั้น

หากเรานำตัวเลขที่ได้ไปเปรียบเทียบกับค่า RCA ของประเทศคู่แข่งก็จะสามารถรู้ถึงขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ผลิตภายในประเทศเปรียบเทียบกับผู้ผลิตในประเทศคู่แข่งได้ การศึกษาโดยใช้ค่า RCA จะทำให้เห็นภาพกว้างๆ ของการส่งออกสินค้า i ของประเทศหนึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับค่าส่งออกของสินค้า i ของทั้งโลก แต่เนื่องจาก RCA เป็นแบบจำลองง่ายๆ เท่านั้น จึงมีข้อจำกัดบางประการคือ

1. ประเทศ 2 ประเทศที่มีค่า $RCA > 1$ ทั้งคู่ ไม่สามารถสรุปได้แน่นอนว่าประเทศที่มีค่า RCA ที่มากกว่านั้นมีความสามารถในการส่งออกสินค้านั้นมากกว่าอีกประเทศหนึ่งที่มีค่า RCA น้อยกว่า ทั้งนี้เพราะตัวเลขที่นำมาคำนวณค่า RCA นั้นอยู่ในรูปสัดส่วนทั้งตัวตั้งและตัวหาร

2. RCA ของการส่งออกสินค้าของประเทศที่มีการส่งออกสินค้าเกษตรเป็นหลักจะมีค่า RCA สูงกว่าประเทศที่มีการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมเป็นหลัก เพราะมูลค่าของการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมโดยปกติจะมากกว่ามูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตร

3. ค่า RCA ที่ได้นั้นไม่สามารถระบุได้แน่ชัดว่าเกิดจากปัจจัยใด เนื่องจากค่า RCA ได้รวมเอาปัจจัยต่างๆ รวมไว้ด้วยกัน เช่น การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในแต่ละประเทศ การดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจของรัฐบาลในแต่ละประเทศ อัตราภาษีศุลกากรของแต่ละประเทศ เป็นต้น

แม้ว่าค่าของ RCA จะมีข้อจำกัดอยู่พอสมควร แต่ก็ยังเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีของการศึกษาการเปลี่ยนแปลงทิศทางของการส่งออกสินค้าของประเทศหนึ่งๆ ได้ โดยการคำนวณหาค่า RCA ของประเทศและประเทศคู่แข่งที่สำคัญในสินค้าที่ศึกษา แล้วนำค่าที่ได้จากการคำนวณมาเปรียบเทียบกันเพื่อพิจารณาความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น สำหรับการนำค่า RCA ของสินค้าที่ทำการศึกษามาเปรียบเทียบกันนั้น ต้องคำนึงถึงข้อจำกัดต่างๆ ของ RCA มาประกอบการพิจารณาด้วย

3.1.3 มาตรการปกป้องทางการค้าระหว่างประเทศ

การค้าระหว่างประเทศแม้จะมีประโยชน์อย่างมากเมื่อพิจารณาในภาพรวม แต่ในทางปฏิบัติ ประเทศต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นประเทศเกษตรกรรมหรืออุตสาหกรรมมักมีเหตุผลในการไม่ปฏิบัติตามหลักการการค้าเสรี โดยใช้เหตุที่ว่าเมื่อปล่อยให้เกิดการค้าเสรีจะทำให้ผู้ผลิตภายในประเทศไม่มีความได้เปรียบ และการผลิตแต่เฉพาะสินค้าบางอย่าง จะเป็นเหตุให้ทรัพยากรที่มีอยู่ไม่ได้รับการสนับสนุนให้มีการนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ทำให้แต่ละประเทศหาเหตุต่างๆ มาใช้ในการป้องกันการค้าเสรี สำหรับการนำมาตราการป้องกันทางการค้าที่นิยมใช้กัน มีดังนี้ (อ้างใน วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน, 2545: 54-74)

มาตรการทางภาษี คือ มาตรการกีดกันทางการค้าที่มีการเรียกเก็บภาษีนำเข้าในอัตราที่สูงเพื่อปกป้องผู้ผลิตภายในประเทศ ดังจะเห็นได้จากอัตราภาษีนำเข้าสินค้าที่สำคัญบางชนิดของบางประเทศที่เป็นข้อมูลที่แจ้งไว้ต่อองค์การการค้าโลก เพื่อใช้เป็นฐานในการลดภาษีนำเข้าตามข้อตกลงว่าด้วยสินค้า การเก็บภาษีนำเข้าในอัตราสูงทำให้สินค้าที่นำเข้ามีต้นทุนสูงขึ้น เป็นผลให้มีความสามารถในการแข่งขันกับสินค้าที่ผลิตภายในประเทศผู้นำเข้าลดลง ทำให้ปริมาณการนำเข้าลดลง ซึ่งหมายถึงการส่งออกของประเทศผู้ส่งออกย่อมลดลงนั่นเอง

การใช้มาตรการเก็บภาษีทำให้ปริมาณการนำเข้าลดลง ปริมาณการส่งออกของประเทศผู้ส่งออกก็ลดลง ในทางตรงกันข้ามหากมีการลดอัตราภาษีนำเข้าลงหรือยกเว้นการเก็บภาษีนำเข้าให้แก่ประเทศผู้ส่งออกสินค้า เช่น ในกรณีของการให้สิทธิพิเศษทางการค้า ก็จะทำให้ประเทศผู้ส่งออกสามารถส่งสินค้าไปขายยังประเทศผู้นำเข้าได้มากขึ้น

ในการทำข้อตกลงเขตการค้าเสรี การลดภาษีสินค้านั้นจะถูกหยิบยกขึ้นมาอยู่เสมอว่าเป็นผลสำเร็จและให้เหตุผลว่าการทำข้อตกลงเขตการค้าเสรีนั้นดี มีประโยชน์ต่อการส่งออกอย่างไร เมื่อภาษีสินค้าที่จะเข้าสู่ตลาดของประเทศคู่เจรจาตกลงเหลือ “ศูนย์เปอร์เซ็นต์” ทำให้คาดการณ์ว่าจะทำให้การส่งออกเพิ่มขึ้นนั้น

การลดภาษีศุลกากรนำเข้าลงเหลือศูนย์เปอร์เซ็นต์ ยังมีประเด็นเกี่ยวข้องกับความเป็นธรรมในการดำเนินนโยบายอีกด้วย ในทางความเป็นจริงตัวภาษีมิได้แสดงถึงตัวเลขการขึ้นลงแต่อย่างเดียว แต่ยังสะท้อนถึงนโยบายและความเป็นธรรมที่รัฐบาลสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม การนำนโยบายทางภาษีมาใช้ในการจัดการระบบเศรษฐกิจเพื่อให้สังคมบรรลุถึงนโยบายที่จะพัฒนาส่งเสริมการผลิตท้องถิ่น หรือการสนับสนุนและประยุกต์มาตรการทางภาษีมาใช้กับนโยบายทางสังคมหรือสิ่งแวดล้อมได้อีกทางหนึ่ง หากมีการลดภาษีหรือยกเลิกภาษีที่ทำให้สินค้าจากต่างประเทศไหลทะลักเข้าสู่ตลาดอันจะส่งผลให้ผู้ผลิตสินค้าในท้องถิ่นได้รับความเสียหายจากความสามารถที่ไม่อาจแข่งขันกับผู้ผลิตในต่างประเทศได้

การลดภาษีสินค้าในการเจรจาข้อตกลงเขตการค้าเสรี มีการแบ่งประเภทสินค้าเป็นประเภทต่างๆ ดังนี้

1. สินค้าอ่อนไหว (Sensitive)
2. สินค้าที่ลดภาษีกันตามปกติ เป็นสินค้าที่แข่งขันได้ แต่ต้องใช้เวลาปรับตัว (Normal)
3. สินค้าที่ลดภาษีพร้อมกัน 2 ฝ่ายซึ่งเป็นสินค้าที่แข่งขันได้ (Reciprocal)
4. สินค้าที่พร้อมลดภาษี ซึ่งเป็นสินค้าที่แข่งขันได้ (Unilateral)
5. สินค้าที่ไม่มีปัญหาสามารถตกลงกันได้ก่อน (Early Harvest)

การที่สินค้าต่างๆ ถูกจัดเข้าบัญชีประเภทสินค้าในแต่ละประเภท เพื่อนำไปสู่การเจรจา ลดภาษี ปัญหาที่ควรพิจารณาคือ การนำสินค้าที่ผลิตในประเทศเข้าบรรจุในแต่ละประเภท นั้น กำหนดบนพื้นฐานอะไร มาจากพื้นฐานวิธีการศึกษาอย่างไร ใครคือผู้มีอำนาจตัดสินว่าสินค้าใดควรจะอยู่ในประเภทสินค้าประเภทหรือกลุ่มใด การจะกำหนดประเภทสินค้าเข้าสู่แต่ละประเภทของสินค้าในการเจรจาทำข้อตกลงเขตการค้าเสรีเป็นเรื่องละเอียดอ่อนที่ไม่อาจตัดสินใจกันง่ายๆ ยิ่งไปกว่านั้นในประเด็นวิธีการศึกษาเองก็ยังมีปัญหาข้อถกเถียงที่ใช่จะหาข้อยุติได้ง่ายๆ

มาตรการที่ไม่ใช่ภาษี เป็นมาตรการที่ประเทศต่างๆ กำหนดขึ้นมาเพื่อเป็นอุปสรรคต่อการส่งออกของประเทศคู่ค้า หรือใช้เป็นเครื่องมือสำหรับกีดกันทางการค้า เพื่อคุ้มครองผู้ผลิตและผู้บริโภคในประเทศ มาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษีที่ใช้กันแพร่หลาย ได้แก่

1. การจำกัดปริมาณการนำเข้า คือ การกำหนดโควตาการนำเข้าสินค้าให้น้อยกว่าปริมาณการนำเข้าที่ควรจะเป็น หากปล่อยให้ทำการค้าแบบเสรี มาตรการนี้ใช้เพื่อปกป้องผู้ผลิตภายในประเทศให้สามารถแข่งขันกับสินค้านำเข้าได้มากขึ้น การใช้มาตรการจำกัดปริมาณการนำเข้าเพื่อกีดกันการค้าสินค้า ซึ่งแม้จะมีข้อตกลงขององค์การการค้าโลก ให้ยกเลิกมาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษีแล้วก็ตาม ในหลายประเทศก็ยังคงมีการใช้มาตรการที่ไม่ใช่ภาษีอยู่

2. มาตรการสนับสนุนการส่งออก การคุ้มครองผลประโยชน์ของประเทศ รัฐบาลของแต่ละประเทศจะต้องให้ความช่วยเหลือแก่ผลผลิตที่ประเทศตนผลิตขึ้นมาโดยมีการคุ้มครองการส่งออกของสินค้าในประเทศให้สามารถส่งออกไปขายยังต่างประเทศเพื่อให้ประเทศของตนมีรายได้ มาตรการที่ใช้ในการสนับสนุนการส่งออก มีดังนี้

2.1 การอุดหนุน หมายถึง มาตรการที่รัฐบาลช่วยเหลือผู้ผลิตภายในประเทศ มีหลายวิธี ได้แก่ ให้เงินช่วยเหลือการผลิต ให้สินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ งดเว้นการเก็บภาษี ให้การสนับสนุนในด้านต่างๆ ที่รัฐบาลจะช่วยลดต้นทุนการผลิตได้ ผลจากการที่รัฐบาลอุดหนุน ทำให้สินค้าภายในประเทศสามารถแข่งขันกับสินค้าต่างประเทศได้ แต่อุตสาหกรรมการผลิตที่ได้รับการอุดหนุนอาจเป็นอุตสาหกรรมที่ไม่มีประสิทธิภาพ เกิดการผลิตในอุตสาหกรรมชนิดนั้นมากเกินไป และเมื่อส่งสินค้าแข่งขันในตลาดโลก ประเทศต่างๆ จะเห็นว่าเป็นการค้าที่ไม่เป็นธรรมทำ เพราะไม่ได้เกิดจากการแข่งขันกันระหว่างผู้ผลิตในประเทศอย่างแท้จริง เป็นผลให้หลายประเทศหันมาใช้มาตรการตอบโต้การอุดหนุนได้

2.2 การจัดตั้งเขตการค้าระหว่างประเทศ หมายถึง เขตภูมิศาสตร์ที่รัฐบาลกำหนดเป็นเขตการค้าที่ได้รับสิทธิพิเศษ เช่น การยกเว้นภาษีศุลกากร ทำให้ส่งออกไปขายได้โดยไม่ต้อง

เสียวาย ทำให้สินค้าของประเทศสามารถแข่งขันกับสินค้าของประเทศอื่นๆ ได้ เกิดการขยายตัวในสินค้านั้น

2.3 โครงการเงินทุนเพื่อการส่งออก คือ การที่รัฐบาลจัดตั้งธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้า (Export-Import Bank: EXIM BANK) ขึ้นเพื่อให้สินเชื่อแก่ธุรกิจส่งออกในประเทศ โดยมีการรับประกันการส่งออกเพื่อลดความเสี่ยง เป็นต้น

มาตรการจำกัดการส่งออกที่กระทำได้ภายใต้ข้อตกลงของแกตต์และองค์การการค้าโลก มีรายละเอียดดังนี้

1) มาตรฐานสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (Sanitary and Phytosanitary Standard: SPS) หมายถึง การที่ประเทศผู้นำเข้ากำหนดมาตรฐานสินค้านำเข้าเพื่อป้องกันมิให้มีการนำเข้าสินค้าที่เป็นอันตรายต่อสุขอนามัย สุขภาพของมนุษย์ สัตว์ พืชภายในประเทศ โดยมาตรการดังกล่าวอาจอยู่ในรูปของการห้ามนำเข้า หรือการกำหนดให้มีใบรับรองสุขอนามัย สุขภาพจากหน่วยงานที่เชื่อถือได้ว่าสินค้านั้นปลอดจาก สาระปนเปื้อน สารเจือปน ไม่เกินกว่ามาตรฐานที่กำหนดไว้ซึ่งมาตรฐานดังกล่าวคือ ระดับที่ไม่เป็นอันตรายต่อมนุษย์ แต่บางประเทศได้ใช้มาตรฐานดังกล่าวในลักษณะที่เป็นการกีดกันทางการค้าคือ ใช้เฉพาะกับบางประเทศ หรือ ใช้มาตรฐานที่สูงกว่ามาตรฐานทั่วไปโดยไม่มีเหตุผลทางวิทยาศาสตร์มาสนับสนุน ดังนั้นแกตต์หรือองค์การการค้าโลกจึงได้จัดทำความตกลงว่าด้วยการบังคับใช้มาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช เพื่อให้การใช้มาตรการดังกล่าวไม่เป็นอุปสรรคเกินควรต่อการค้าระหว่างประเทศ กล่าวคือ ต้องใช้อย่างไม่เลือกปฏิบัติทั้งต่อสินค้านำเข้าด้วยกันและกับสินค้านิตเดียวกันที่ผลิตในประเทศนำเข้านั้นเอง

2) อุปสรรคทางเทคนิคต่อการค้า (Technical Barrier to Trade: TBT) การกำหนดกฎเกณฑ์ในเรื่องต่างๆ เช่น มาตรฐานสินค้า การตรวจสอบ การปิดฉลาก การออกใบรับรองสินค้า หากสินค้านำเข้าไม่ได้เกณฑ์ตามที่กำหนดไว้ จะถูกห้ามนำเข้าหรือส่งกลับไปยังประเทศผู้ผลิต ในบางกรณี ประเทศผู้นำเข้าอาจกำหนดมาตรฐานหรือส่วนประกอบทางเทคนิคเป็นการเฉพาะสำหรับใช้ประกอบกับสินค้าภายในประเทศ หากประเทศผู้ส่งออกต้องการส่งสินค้าไปยังประเทศผู้ผลิต การผลิตของตนให้สอดคล้องกับมาตรฐานทางเทคนิคของประเทศผู้นำเข้า ซึ่งอาจทำให้ต้นทุนในการผลิตเพิ่มขึ้น ถือได้ว่าเป็นอุปสรรคทางการค้าที่สำคัญอย่างหนึ่ง แกตต์หรือองค์การการค้าโลกจึงจัดทำความตกลงว่าด้วยอุปสรรคทางเทคนิคต่อการค้า เพื่อกำหนดมาตรฐานหรือกฎเกณฑ์ต่างๆ ของประเทศผู้นำเข้าให้ดำเนินการด้วยความโปร่งใส ไม่เลือกปฏิบัติ

3) มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด คือ การที่ผู้ส่งออกส่งสินค้าไปยังประเทศผู้นำเข้าในราคาที่ต่ำกว่ามูลค่าปกติของสินค้า ซึ่งเป็นการปฏิบัติทางการค้าที่ไม่เป็นธรรมต่อประเทศผู้นำเข้า แกตต์หรือองค์การการค้าโลกไม่ได้ห้ามให้ผู้ส่งออกทำการทุ่มตลาด แต่อนุญาตให้ผู้นำเข้าใช้

มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดได้ หากประเทศผู้นำเข้าพิสูจน์ได้ว่า มีการทุ่มตลาดโดยผู้ส่งออกมายังประเทศผู้นำเข้า ทำให้เกิดความเสียหายกับอุตสาหกรรมของผู้นำเข้า ประเทศผู้นำเข้าจะต้องดำเนินการได้ส่วน ตามกระบวนการและขั้นตอนต่างๆ ที่กำหนดไว้ในความตกลงว่าด้วยการปฏิบัติ ตามมาตรา VI ของแอกต์ 1994 (Agreement on Implementation of Article VI of the General Agreement on Tariffs and Trade 1994)

4) มาตรการตอบโต้การอุดหนุน หมายถึง การที่รัฐ หน่วยงานของรัฐหรือองค์กรที่รัฐมอบหมายให้ความช่วยเหลือสนับสนุนแก่ผู้ประกอบการหรือผู้ผลิตในประเทศให้มีศักยภาพในการแข่งขันมากขึ้น ทำให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ที่ได้รับการอุดหนุน นอกเหนือจากประโยชน์ที่เอกชนพึงได้รับตามกลไกตลาด โดยอาจอยู่ในรูปการให้ความช่วยเหลือด้านการเงิน การสนับสนุนโดยตรง การสนับสนุนโดยอ้อม การจัดหาสินค้าหรือให้บริการเกินกว่าสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน การที่รัฐจัดซื้อจัดหาสินค้าจากเอกชนในราคาที่สูงกว่าความเป็นจริง และสนับสนุนอุดหนุนด้านราคา

5) การขออนุญาตนำเข้า คือ กรณีที่รัฐบาลประเทศผู้นำเข้าต้องการควบคุมการนำเข้าสินค้าบางประเภท ผู้ส่งนำเข้าสินค้าจะต้องได้รับใบอนุญาตนำเข้าก่อนจึงจะนำเข้าสินค้านั้นได้ โดยปกติการขออนุญาตนำเข้าจะเป็นการขออนุญาตแบบอัตโนมัติ คือ มีการกรอกแบบฟอร์มเพื่อขออนุญาตนำเข้า โดยอาจมีการเสียดำเนินการพิเศษ หากการกรอกแบบฟอร์มนั้นเป็นเพียงการแจ้งข้อมูลแก่หน่วยงานราชการสำหรับเก็บข้อมูลสถิติการนำเข้าเท่านั้น การขออนุญาตนำเข้าเป็นแบบอัตโนมัติ แต่หากการขออนุญาตนำเข้านี้ รัฐใช้เพื่อควบคุมและจัดสรรโควตา หรือใช้เพื่อ “เลือกปฏิบัติ” ระหว่างประเทศผู้ส่งออก เช่น ประเทศผู้ส่งออกบางประเทศอาจได้รับอนุญาตให้นำเข้าได้มากกว่าประเทศอื่น การกระทำเช่นนี้ถือได้ว่าเป็นมาตรการที่กีดกันทางการค้า ดังนั้น แอกต์หรือองค์การการค้าโลกจึงได้จัดทำความตกลงว่าด้วยกระบวนการขออนุญาตนำเข้า ขึ้นเพื่อป้องกันมิให้ประเทศผู้นำเข้าใช้กฎเกณฑ์ กฏระเบียบเกี่ยวกับการนำเข้าในลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติหรือกีดกันทางการค้า โดยพยายามให้กฎเกณฑ์ กฏระเบียบเกี่ยวกับการนำเข้ามีลักษณะแบบอัตโนมัติให้มากที่สุดคือ ไม่ก่อให้เกิดความล่าช้าเกินควร ไม่เลือกปฏิบัติต่อสินค้านำเข้า กระบวนการในการอนุญาตมีความโปร่งใสและไม่เป็นภาระแก่ผู้นำเข้าเกินควร

6) มาตรการด้านสิ่งแวดล้อม เป็นมาตรการที่ประเทศผู้นำเข้าห้ามนำเข้าสินค้าที่ผลิตโดยไม่คำนึงถึงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยเหตุผลที่ประเทศเหล่านี้นำมาใช้ส่วนใหญ่คือ ประเทศพัฒนาแล้วนำมาใช้สนับสนุนมาตรการของประเทศ คือ ผลกระทบจากการทำลายสิ่งแวดล้อมภายในประเทศหนึ่งจะมีผลในเชิงกว้างกระจายไปยังประเทศอื่นๆ ในโลก เช่น การตัดไม้ทำลายป่าในประเทศหนึ่งก่อให้เกิดปฏิกิริยาเรือนกระจก (Green House Effect) มีผลต่อชั้นบรรยากาศก่อให้เกิดภาวะโลกร้อน อุณหภูมิของโลกสูงขึ้นส่งผลให้น้ำแข็งในขั้วโลกละลาย และนำไปสู่การ

เกิดน้ำท่วมในที่ต่างๆของโลกในที่สุด และเมื่อเกิดผลกระทบแล้ว การเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้น จะมี “ต้นทุน” สูงกว่าการป้องกันมิให้เกิดผลกระทบนั้น ประเทศต่างๆ จึงควรใช้หลัก “ป้องกันล่วงหน้า” เพื่อป้องกันมิให้เกิดผลดังกล่าว ดังนั้น แม้การใช้มาตรการด้านสิ่งแวดล้อมจะมีผลกระทบต่อการค้าบ้าง แต่ทุกประเทศต่างให้การยอมรับ

7) มาตรการด้านแรงงาน เป็นกรณีที่ประเทศผู้นำเข้ากำหนดให้สินค้านำเข้าจะต้องผลิตจากแรงงานที่ได้รับการคุ้มครองตามสิทธิขั้นพื้นฐาน หากสินค้านำเข้าชนิดใดมีการใช้แรงงานที่ไม่ได้รับการคุ้มครองหรือไม่ได้มาตรฐาน เช่น การใช้แรงงานเด็กและสตรี โดยบังคับ การใช้แรงงานเกินกว่าชั่วโมงทำงานปกติโดยไม่มีการจ่ายค่าล่วงเวลาหรือจ่ายแต่ในอัตราที่ไม่เป็นธรรม ห้ามมิให้ผู้ใช้แรงงานรวมตัวกันเพื่อต่อรองเรื่องค่าจ้างที่เป็นธรรมกับนายจ้าง เป็นต้น ประเทศผู้นำเข้าจะห้ามมิให้มีการนำเข้าสินค้านั้น โดยประเทศผู้นำเข้ามักจะอ้างว่า การกำหนดเช่นนี้เพื่อสนับสนุนให้ทุกประเทศคุ้มครองแรงงานภายในประเทศ โดยมนุษย์ทุกคนจะมีสิทธิขั้นพื้นฐานตามหลักสิทธิมนุษยชน ซึ่งประเทศผู้นำเข้าเหล่านี้จะอ้างหลักเกณฑ์ตามที่กำหนดในอนุสัญญาฉบับต่างๆ ขององค์การแรงงานระหว่างประเทศที่ว่าด้วยมาตรฐานแรงงานหลัก คือ

- (1) ห้ามการใช้แรงงาน โดยบังคับ (Forced labor)
- (2) อนุญาตให้ผู้ใช้แรงงานมีสิทธิในการชุมนุม (Association)
- (3) อนุญาตให้ผู้ใช้แรงงานมีสิทธิรวมตัวกันเพื่อเจรจาต่อรองกับนายจ้าง
- (4) การใช้แรงงานเด็กต้องมีกฎหมายที่เป็นธรรมและชัดเจน
- (5) การทำงานในสถานที่ทำงานเสี่ยงภัย จะต้องมีการระบุเบี่ยงเพื่อป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้นขณะปฏิบัติงาน

การที่ประเทศผู้นำเข้ากำหนดมาตรฐานแรงงานไว้ นอกจากเพื่อยกระดับมาตรฐานแรงงานในประเทศอื่นให้สูงขึ้นแล้ว อีกเหตุผลหนึ่งที่น่าจะเป็นแรงจูงใจให้ประเทศผู้นำเข้ากำหนดเช่นนี้ก็คือนอกจากนี้ เมื่อประเทศผู้นำเข้ามีมาตรฐานแรงงานสูง ในขณะที่ประเทศผู้ส่งออกมีมาตรฐานแรงงานที่ต่ำกว่า ประเทศผู้ส่งออกจะมีความได้เปรียบเพราะมีต้นทุนที่ต่ำกว่า ทางเลือกของผู้ผลิตในประเทศผู้นำเข้าคือ ลดมาตรฐานแรงงานของตนลงเพื่อลดต้นทุนการผลิตหรือย้ายฐานการผลิตไปยังประเทศที่มีต้นทุนด้านแรงงานที่ต่ำกว่า ซึ่งหากเป็นกรณีหลังจะไม่เป็นผลดีต่อประเทศผู้นำเข้าเอง ประเทศผู้นำเข้าจึงต้องเลือกที่จะใช้มาตรการด้านแรงงานเพื่อสกัดกั้นมิให้สินค้าที่ใช้มาตรฐานแรงงานต่ำกว่าเข้ามาแข่งขันในตลาดภายในประเทศ

3.1.4 การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ

ทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศที่ได้นำเสนอมาข้างต้น เป็นทฤษฎีที่สนับสนุนนโยบายการค้าเสรี แต่ในทางปฏิบัติรัฐบาลของแต่ละประเทศจะเข้าแทรกแซงการค้าระหว่างประเทศ มีนโยบายกีดกันการนำเข้า และสนับสนุนการส่งออก ทำให้เกิดผลเสียแก่ประเทศหลายประการ เช่น ผู้บริโภคซื้อสินค้าในราคาแพง สินค้าไม่มีการพัฒนาปรับปรุงให้ทันสมัย และอาจได้รับการตอบโต้จากหลายประเทศ เป็นต้น ปัจจุบันการแข่งขันในตลาดโลกมีความรุนแรงมากขึ้น ทำให้ประเทศต่างๆ ในภูมิภาคเดียวกันรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจเพื่อเอื้อประโยชน์ทางการค้ากับประเทศต่างๆ ภายในกลุ่ม โดยกีดกันการค้ากับประเทศนอกกลุ่ม และทำให้เกิดการขยายตัวทางการค้าการลงทุนของประเทศสมาชิกภายในกลุ่ม การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจแบ่งได้ ดังนี้ (วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน, 2545: 75-77)

1. การให้สิทธิพิเศษทางการค้า (Preferential Trade Arrangement) มีการใช้ภาษีศุลกากรในหมู่ประเทศสมาชิกในอัตราต่ำกว่าที่ใช้กับประเทศนอกกลุ่ม แต่ภายในกลุ่มยังไม่ได้ใช้ภาษีศุลกากรอัตราเดียวกัน โดยมากเกิดจากประเทศที่เคยเป็นเจ้าอาณานิคม และภายหลังยังคงรักษาสายสัมพันธ์กับอดีตอาณานิคมของตนด้วยการให้สิทธิพิเศษทางการค้า
2. เขตการค้าเสรี (Free Trade Area) มีการใช้ภาษีศุลกากรในหมู่ประเทศสมาชิกในอัตราต่ำกว่าที่ใช้กับประเทศนอกกลุ่ม ภายในกลุ่มมีการใช้พิกัดอัตราภาษีร่วมคือ ใช้ภาษีอัตราเดียวในสินค้านำเข้ารายการเดียว
3. สหภาพภาษีศุลกากร (Custom Union) ภายในกลุ่มประเทศสมาชิกมีการใช้อัตราภาษีเดียวกันในสินค้านำเข้ารายการเดียว และใช้โครงสร้างอัตราภาษีเดียวกันต่อประเทศนอกกลุ่ม
4. ตลาดร่วม (Common Market) ครอบคลุมลักษณะสหภาพภาษีศุลกากร มีการเคลื่อนย้ายแรงงาน เงินทุน และการประกอบกิจการ ที่เสรีภายในกลุ่มประเทศสมาชิก
5. สหภาพเศรษฐกิจ (Economic Union) ครอบคลุมลักษณะของตลาดร่วม และมีการใช้สถาบันทางเศรษฐกิจอื่นๆ ร่วมกันหรือแบบเดียวกัน มีการสร้างเงินตราชนิดใหม่ขึ้นมาใช้ร่วมกัน
6. การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจสมบูรณ์แบบ (Complete Economic Integration) มีการใช้สถาบันเศรษฐกิจชุดเดียวกัน

3.1.5 การจัดตั้งเขตการค้าเสรี (Free Trade Area: FTA)

WTO มีวัตถุประสงค์เพื่อทำให้การค้าของโลกดำเนินไปอย่างเสรีบนพื้นฐานของความเท่าเทียมกัน โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติระหว่างประเทศภาคีสมาชิก พิจารณาได้จากบทบัญญัติของ GATT ที่กำหนดหลักการสำคัญไว้ 2 หลักการ ได้แก่ หลักปฏิบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่ง และ

หลักการปฏิบัติเยี่ยงคนในชาติเดียวกัน การรวมกลุ่มเศรษฐกิจในระดับภูมิภาคไม่ว่าจะอยู่ในรูปการเจรจาระดับทวิภาคี (Bilateral Agreement) หรือ พหุภาคี (Multilateral Agreement) ข้อตกลงกำหนดขึ้นเพื่อสร้างความเป็นเสรีทางการค้าระหว่างประเทศให้มากขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม ไม่อาจหลีกเลี่ยงการกีดกันการค้าต่อประเทศนอกกลุ่มข้อตกลงไปได้ หากพิจารณาให้ดีแล้วจะเห็นว่า WTO อนุญาตให้มีการรวมกลุ่มหรือทำความตกลงทางการค้าระดับภูมิภาคได้ โดยถือว่าเป็นข้อยกเว้นของ WTO ที่ประเทศสมาชิกสามารถเลือกปฏิบัติได้ระหว่างประเทศในกลุ่ม แต่ต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับเงื่อนไขที่กำหนดไว้ใน GATT ปี 1994 ซึ่งยินยอมให้ประเทศที่เข้าร่วมในการจัดตั้งกลุ่มเศรษฐกิจนี้ไม่ต้องปฏิบัติตามพันธกรณีบางประการของ GATT ได้

การจัดตั้งเขตการค้าเสรี กำหนดว่าจะต้องขจัดอัตราภาษี ค่าธรรมเนียม และข้อจำกัดทางการค้าทั้งหลายระหว่างประเทศสมาชิกเขตการค้าลงอย่างมากเท่านั้น แต่แต่ละประเทศสามารถกำหนดอัตราภาษี ค่าธรรมเนียม และจำกัดทางการค้าที่ใช้กับประเทศที่มีได้เป็นสมาชิกเขตการค้าได้โดยอิสระ แต่ระดับของอัตราภาษี ค่าธรรมเนียมและข้อจำกัดทางการค้า จะต้องไม่สูงหรือเข้มงวดกว่าเดิมก่อนที่จะเข้าร่วมกันจัดตั้งเขตการค้าเสรี

หลักการและขั้นตอนการจัดทำเขตการค้าเสรี

จากกระแสการเจรจาเขตการค้าเสรีในอดีต ประเทศสมาชิก GATT หรือ WTO ตระหนักถึงประโยชน์ของการเปิดเสรีทางการค้าในระดับกลุ่มประเทศจึงยอมให้ประเทศสมาชิกเขตการค้าเสรีมีการการเลือกปฏิบัติในด้านการเก็บภาษีศุลกากร เกิดผลกระทบที่จะทำให้มีการเบี่ยงเบนการค้าและการลงทุนจากประเทศนอกกลุ่ม ซึ่งเป็นประเทศสมาชิกส่วนใหญ่ หรืออาจจะมีการกีดกันการค้าเพิ่มขึ้น จึงได้มีการกำหนดกฎเกณฑ์และเงื่อนไข ในการเจรจาเขตการค้าเสรีของประเทศสมาชิก เพื่อป้องกันผลกระทบต่อประเทศอื่นๆ เงื่อนไขสำคัญของการจัดตั้งเขตการค้าเสรีระหว่างประเทศสมาชิกองค์กรการค้าโลก คือ

- กรณีสมาชิกที่เป็นประเทศกำลังพัฒนาได้รับความยืดหยุ่นตาม Enabling Clause (The 1979 Decision on Differential and More Favorable Treatment, Reciprocity, and Fuller Participation of Developing Countries) ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า และประเทศที่พัฒนาแล้วจะต้องไม่มีการเลือกปฏิบัติในการให้สิทธิประโยชน์ทางการค้าแก่ประเทศกำลังพัฒนา

- กรณีสมาชิกที่เป็นประเทศที่พัฒนาแล้วต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติมาตรา 24 ของในการทำความตกลงที่ครอบคลุมด้านการค้าสินค้าและปฏิบัติตามมาตรา 5 ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ กล่าวคือ ในเขตการค้าเสรีจะต้องมีการขจัดอุปสรรคด้านภาษีนำเข้าและมาตรการ

ที่ไม่ใช่ภาษีให้ครอบคลุมการค้าสินค้าให้มากพอ ซึ่งเกณฑ์ที่ใช้คือ ขจัดอุปสรรคดังกล่าวให้ครอบคลุมสินค้าไม่ต่ำกว่าร้อยละ 90 ของยอดรวมมูลค่าการค้าสินค้าระหว่างกัน ส่วนในด้านการค้าบริการนั้น ก็ต้องมีการขจัดข้อจำกัดต่างๆ เพื่อเปิดเสรีในสาขาบริการต่างๆ ให้มากพอซึ่งก็คือการเปิดเสรีที่ครอบคลุมสาขาบริการเป็นจำนวนที่มากกว่าที่ได้ทำข้อผูกพันไว้ในองค์การการค้าโลก ทั้งนี้ต้องแจ้งเรื่องการเจรจาเขตการค้าเสรีให้องค์การการค้าโลก พิจารณาว่าสอดคล้องกับกฎเกณฑ์ขององค์การการค้าโลกว่าความเกี่ยวข้องกันหรือไม่

แนวทางในการทำความตกลงเขตการค้าเสรีมีดังนี้

1. ทำให้รอบกว้าง เพื่อให้ได้ประโยชน์สูงสุดทั้งสองฝ่าย (Win-Win) ความตกลงเขตการค้าเสรีเป็นความตกลงที่มีรอบกว้างกว่ากรอบข้อผูกพันภายใต้องค์การการค้าโลก นอกจากการเปิดเสรีทางการค้า (สินค้าและบริการ) และการลงทุนแล้วยังรวมถึงการขยายความร่วมมือในลักษณะที่เป็นการส่งเสริมและอำนวยความสะดวกในการทำธุรกิจการค้าและการลงทุน การให้ความสนับสนุนพัฒนาศักยภาพของประเทศที่ร่วมทำความตกลง ตลอดจนประสานแนวนโยบายด้านต่างๆ นับว่าเป็นการทำข้อผูกพันที่สูงกว่าข้อผูกพันในองค์การการค้าโลก และครอบคลุมสาขาที่อยู่นอกกรอบขององค์การการค้าโลก เช่น การลงทุน การค้าแบบไร้กระดาษ การให้ความสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและเล็ก การพัฒนาบุคลากร การยกระดับมาตรฐานแรงงานและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น เพื่อให้ทั้งสองฝ่ายได้รับผลประโยชน์ร่วมกันอย่างเต็มที่

2. ทำให้สอดคล้องกับกฎองค์การการค้าโลก มีการกำหนดเงื่อนไขให้มีการเปิดเสรีโดยครอบคลุมการค้าสินค้าและบริการระหว่างประเทศที่เข้าร่วมกันทำเขตการค้าเสรีกันอย่างมากพอ และสร้างความโปร่งใสโดยแจ้งต่อ WTO ก่อนและหลังการทำความตกลงตั้งเขตการค้าเสรี รวมทั้งเปิดให้ประเทศสมาชิกอื่นตรวจสอบความตกลง

3. แลกเปลี่ยนผลประโยชน์ตอบแทนกัน

- กรณีที่คู่เจรจาเป็นประเทศพัฒนาแล้ว การเจรจาจะมุ่งแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ตอบแทนกันอย่างเต็มที่

- กรณีฝ่ายหนึ่งเป็นประเทศกำลังพัฒนาและอีกฝ่ายเป็นประเทศพัฒนาแล้ว ประเทศที่พัฒนาแล้วควรให้ความยืดหยุ่น ไม่ควรเรียกร้องให้อีกฝ่ายต้องให้ผลประโยชน์ตอบแทนที่เทียบกัน เช่น ให้มีระยะเวลายาวนานกว่าในการปรับตัว หรือทำข้อผูกพันในระดับที่ต่ำกว่า เป็นต้น

4. กำหนดกลไกและมาตรการป้องกันผลกระทบต่ออุตสาหกรรมภายใน การเจรจาจัดตั้งเขตการค้าเสรีจะรวมเรื่องกฎเกณฑ์และขั้นตอนการใช้มาตรการป้องกันผลกระทบต่ออุตสาหกรรมภายใน เช่น การเก็บภาษีต่อต้านการทุ่มตลาด ภาษีตอบโต้การอุดหนุน และมาตรการ

คุ้มกัน ซึ่งใช้ กฎเกณฑ์ของ WTO เป็นพื้นฐาน และปรับปรุงเนื้อหาให้ตรงตามความประสงค์ของประเทศที่ร่วมเจรจา

การจัดตั้ง FTA มีขั้นตอนการดำเนินการทั้งภายในประเทศ และการดำเนินการร่วมกับประเทศที่เป็นคู่เจรจา ซึ่งแบ่งเป็น 2 ขั้นตอนสำคัญ คือ การศึกษาร่วมกันเพื่อประเมินประโยชน์และผลกระทบจากการทำเขตการค้าเสรี ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงานทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน การจัดทำเขตการค้าเสรีทวิภาคี ในกรณีทั่วไป จะใช้เวลาประมาณ 2 - 3 ปี ก่อนที่จะมีการปฏิบัติตามความตกลงเขตการค้าเสรี และในกรณีเร่งด่วน จะใช้เวลาประมาณ 1 - 1 ปีครึ่ง

ผลกระทบจากการจัดทำเขตการค้าเสรี

ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเจรจาตกลงเขตการค้าเสรี จากการศึกษาเอกสารของกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ สรุปความได้ดังนี้

1. ผลทางเศรษฐกิจและการเมือง

ประเทศที่เข้าร่วมกระแสนการทำ FTA ย่อมมีเป้าหมายที่จะให้ได้รับประโยชน์ทั้งด้านการเมืองและเศรษฐกิจ วัตถุประสงค์สองด้านนี้อาจจะขัดแย้งกัน ในบางกรณี ทำให้ต้องเลือกประโยชน์ด้านหนึ่งมากกว่าอีกด้านหนึ่ง เช่น ในระหว่างการเจรจาบางประเทศอาจมีการประนีประนอมเพื่อให้การเจรจาประสบผลสำเร็จตามความมุ่งหมายทางการเมือง โดยได้รับประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่น้อยลง หรืออาจเจรจาอย่างแข็งกร้าวโดยไม่ประนีประนอมเพื่อให้ได้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจสูงสุดเท่าที่จะทำได้ อย่างไรก็ตาม การตัดสินใจให้น้ำหนักทางการเมืองหรือทางเศรษฐกิจ ย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่นๆด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สถานะและอำนาจการต่อรองของแต่ละประเทศ และเป้าหมายในภาพรวมของการทำ FTA

2. ผลต่อประเทศกำลังพัฒนา

ปัจจุบันประเทศกำลังพัฒนาหลายประเทศได้ร่วมทำ FTA ไม่ว่าจะเป็นผู้ริเริ่มหรือได้รับการทาบทามให้เข้าร่วม หรือขอเข้าร่วม แต่ประเทศกำลังพัฒนาโดยทั่วไป ยังอยู่ในสถานะที่คล้ายคลึงกันคือ ประเทศกำลังพัฒนาส่วนใหญ่ ยังคงปกป้องตลาดของตนในระดับที่สูงกว่าประเทศที่พัฒนาแล้ว การทำความตกลง FTA ในปัจจุบันซึ่งเป็น WTO-plus ทำให้ต้องทำข้อผูกพันเปิดตลาดที่กว้างและลึกกว่าและดำเนินการเร็วกว่าในกรอบ WTO ซึ่งจะทำให้เศรษฐกิจของประเทศกำลังพัฒนาต้องปรับตัวมากกว่ากรณีของประเทศที่พัฒนาแล้ว ผลที่เกิดขึ้นมีดังนี้

- ขาดอำนาจการต่อรองในการเจรจากับประเทศที่พัฒนาแล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศที่ต้องพึ่งพาการค้าและการลงทุน เช่น ชิลี และสิงคโปร์ ยอมรับข้อเสนอของสหรัฐฯ ให้

รวมเรื่องมาตรฐานแรงงานและสิ่งแวดล้อม และการงดเว้นไม่ควบคุมการไหลของเงินทุนในความตกลง FTAs ที่ทำกับสหรัฐฯ

- ขาดความพร้อมในการเจรจา เนื่องจากข้อจำกัดในด้านต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านจำนวนและทักษะ/ประสบการณ์ของบุคลากรที่จะเป็นผู้เจรจา

- ขาดความพร้อมในการเตรียมการปรับตัวรับผลการเจรจา ทำให้อุตสาหกรรมบางประเภทได้รับความกระทบกระเทือนจากการแข่งขันของประเทศที่เป็นพันธมิตร FTA

- ขาดความพร้อมในการใช้โอกาสและสิทธิประโยชน์ที่ได้รับตามความตกลงที่เป็นผลจากการเจรจาทำให้ใช้สิทธิประโยชน์ในการเข้าตลาดของอีกฝ่ายหนึ่งได้น้อย

การเจรจาทำความตกลง FTA ในระดับทวิภาคีและ/หรือระดับภูมิภาค ในระหว่างที่การเจรจาระดับโลกคือการเจรจารอบใหม่ของ WTO (Doha Development Round) กำลังดำเนินอยู่ย่อมเพิ่มแรงกดดันแก่ประเทศที่ร่วมการเจรจาในทั้งสองหรือสามระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศกำลังพัฒนา ซึ่งมีข้อจำกัดด้านบุคลากรมากกว่าปกติ จึงจำเป็นที่จะต้องมีการบริหารจัดการเจรจาในทั้งสองด้านอย่างรอบคอบ เพื่อให้การใช้บุคลากรมีประสิทธิภาพสูงสุดและได้รับประโยชน์จากการเจรจาทุกระดับอย่างเต็มที่ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากการเจรจา FTA เป็นทางเลือกที่เป็นส่วนเพิ่มพิเศษจากการเจรจาเปิดเสรีภายใต้ WTO การจัดการทรัพยากรของประเทศกำลังพัฒนาจึงอาจโน้มไปในทิศทางที่ให้ความสำคัญลำดับต้นแก่การเจรจา FTA ซึ่งเป็นการทำข้อผูกพันการเปิดตลาดที่สูงกว่า WTO

3. ผลต่อระบบการค้าพหุภาคี

FTA มีผลที่สำคัญสองด้านพร้อมๆ กัน คือ การเปิดเสรีทางการค้าและการลงทุนระหว่างสองประเทศหรือในกลุ่มประเทศ จะเป็น Building Blocks ที่ส่งเสริมการเปิดเสรีในระดับโลกต่อไป และกระตุ้นให้มีการขยายการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศที่เป็นภาคีสมาชิก FTA

การเลือกปฏิบัติระหว่างประเทศที่เป็นภาคี FTA และประเทศที่ไม่ใช่ภาคี (ไม่ได้รับสิทธิประโยชน์ทางการค้า) ทำให้มีการเบี่ยงเบน (Diversion) การค้าและการลงทุนจากประเทศที่ไม่ใช่ภาคี ซึ่งอาจเป็นประเทศผู้ผลิตสินค้าและบริการที่มีประสิทธิภาพสูงกว่าประเทศภาคีสมาชิก แต่ต้องเสียเปรียบในการแข่งขันเพราะไม่ได้รับสิทธิประโยชน์ดังเช่นประเทศภาคีสมาชิก

จำนวน FTA ที่เพิ่มสูงขึ้นและกระจายในภูมิภาคต่างๆ ของโลกอย่างรวดเร็วในระยะยี่สิบปีที่ผ่านมา และมีแนวโน้มว่าจะเพิ่มขึ้นอีกมาก ทำให้นักวิชาการที่มีชื่อเสียงระดับโลกหลายรายกังวลว่าสถานการณ์และแนวโน้มดังกล่าวนี้ จะมีผลกระทบต่อ WTO ดังนี้

- ประเทศสมาชิก WTO หันเหความสนใจและลดการใช้ทรัพยากรในการเจรจาในเวที WTO โดยไปทุ่มเทให้การเจรจาทำความตกลง FTA ซึ่งอาจทำให้การเจรจารอบใหม่ไม่ก้าวหน้า

(แม้ว่าจะมีปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย) เท่ากับไม่ได้ส่งเสริมการเปิดเสรีและการปรับปรุงกฎเกณฑ์การค้าในระดับโลก และการทำ FTA อาจกลายเป็นกระแสหลักแทน WTO

- สร้างความยุ่งเหยิงในระบบการค้าโลก เพราะมีการให้หรือแลกเปลี่ยนสิทธิประโยชน์ที่ซ้อนทับกันทั้งในหลายระดับและหลายกรอบความตกลง และประเทศที่เป็นภาคีความตกลง FTA จะใช้กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าที่แตกต่างกัน Professor Jagdish Bhagwati นักเศรษฐศาสตร์ชั้นนำเปรียบเทียบสถานการณ์นี้ว่าเหมือนกับ Spaghetti Bowl ซึ่งเขาเห็นว่าเป็นการสร้างปัญหาต่อระบบระยะยาว และส่งผลกระทบต่อประเทศที่ไม่ใช่ภาคีสมาชิก FTA

การทำเขตการค้าเสรีจะทำให้เกิดผลดีกับประเทศ สรุปได้ ดังนี้

1) แนวคิดทางเศรษฐศาสตร์กล่าวไว้ว่า การใช้นโยบายการค้าเสรีจะก่อให้เกิดความมีประสิทธิภาพ และหลักการได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ การแบ่งงานกันทำ และการประหยัดต่อขนาด การผลิตจำนวนมากจะทำให้ต้นทุนถูกลง ผู้บริโภคสามารถเลือกบริโภคสินค้าที่ดี มีคุณภาพ ราคาเป็นไปตามกลไกตลาดอย่างแท้จริง หลักการเหล่านี้จะเกิดประโยชน์ต่อการจัดทำเขตการค้าเสรี

2) เขตการค้าเสรีจะทำให้มีตลาดกว้างขึ้น การส่งออกง่ายขึ้น สะดวกขึ้น การค้าระหว่างกันเพิ่มมากขึ้น เมื่อคู่สัญญาตกลงกันแล้ว การเจรจาจัดอุปสรรคทางการค้าออกเหนือจากภาษีจะมีมากและง่ายขึ้นในการเจรจา มีการกระจายแหล่งวัตถุดิบมากขึ้น ทำให้วัตถุดิบที่ใช้มีการนำเข้ามาในระดับราคาถูกลง และต้นทุนการผลิตต่ำลง

3) ผลพลอยได้จากการทำเขตการค้าเสรี คือ กระตุ้นให้มีการลงทุนจากต่างประเทศมากขึ้น เมื่อมีประเทศใดประเทศหนึ่งจัดทำเขตการค้าเสรีแล้ว จำเป็นต้องลดภาษีลงมา หมายความว่า ในอุตสาหกรรมหนึ่ง ที่ก่อนหน้ารัฐบาลมีการปกป้อง จะต้องพยายามปรับตัวเพื่อที่จะให้สามารถต่อสู้แข่งขันได้ กรณีนี้จะเป็นผลดีทางอ้อม คือ ทำให้อุตสาหกรรมต่างๆ ของเขตการค้าเสรีนั้นมีความสามารถในการแข่งขันมากขึ้น

4) เขตการค้าเสรีในลักษณะพหุภาคี เช่น กลุ่ม AFTA หรือกลุ่ม EU มีผลที่ทำให้กลุ่มนั้นๆ นอกจากจะมีตลาดการค้าที่กว้างขึ้น สินค้าสามารถตอบสนองความต้องการในกลุ่มได้แล้วยังทำให้มีอำนาจในการต่อรองและอำนาจในการเจรจาระหว่างประเทศเพิ่มมากขึ้น เพราะถ้า WTO หรือจะหวังพึ่ง WTO ที่จะมาเป็นกลไกในการเปิดตลาดการค้าเสรี คงจะต้องรออีกนาน

5) เขตการค้าเสรี มีนัยทางการเมืองระหว่างประเทศอยู่ด้วย คือการที่ประเทศหนึ่งจะเข้าไปใกล้ชิดกับอีกประเทศหนึ่ง เท่ากับว่าเป็นการถ่วงดุลอำนาจกับอีกประเทศหนึ่ง ตัวอย่างเช่น จีนจะทำเขตการค้าเสรีกับอาเซียนมีนัยทางการเมืองคือ จีนจะมีบทบาท มีอิทธิพลทางด้านเศรษฐกิจทางการเมืองเพิ่มขึ้นในอาเซียน และถ้าสหรัฐอเมริกาต้องการจะถ่วงดุลอำนาจจีนก็ต้องเข้ามา

ทำเขตการค้าเสรีกับประเทศในภูมิภาคนี้ด้วย ซึ่งเป็นเหตุผลทางการเมืองที่แทรกอยู่ในเรื่องของการจัดทำเขตการค้าเสรี ซึ่งจะต้องนำมาพิจารณาด้วย

การทำเขตการค้าเสรีจะทำให้เกิดผลเสียกับประเทศ สรุปได้ ดังนี้

1) มีผลกระทบต่ออุตสาหกรรมใหม่ โดยเฉพาะอุตสาหกรรมที่เราเรียกว่าอุตสาหกรรมแรกเริ่ม คือ อุตสาหกรรมที่ยังต้องการให้รัฐบาลปกป้องอยู่เป็นอุตสาหกรรมที่เพิ่งเกิดใหม่ไม่มีความสามารถในการที่จะไปแข่งขันในเวทีโลกอย่างเพียงพอ เพราะฉะนั้น ถ้าหากมีการจัดทำเขตการค้าเสรี อุตสาหกรรมเหล่านี้จะถูกกระทบจากสินค้าราคาถูกจากประเทศคู่ตกลงเขตการค้าเสรี และอาจต้องล้มหายไปได้

2) ประเทศที่เป็นคู่ตกลงจัดทำเขตการค้าเสรี ที่มีโครงสร้างการส่งออกสินค้าเหมือนกัน จะกลายมาเป็นแข่งขันกันเอง เกิดการนำเข้าสินค้าประเภทเดียวกันมาตีตลาดสินค้าในประเทศที่ด้อยกว่า เพราะฉะนั้น โครงสร้างการผลิตประเภทเดียวกันจะทำให้เกิดการแข่งกัน ไม่เกื้อหนุนกัน

3) การจัดทำเขตการค้าเสรีแบบทวิภาคีหรือแบบภูมิภาค จะเป็นการทำลายระบบการค้าของโลก เป็นการทำลาย WTO และเป็นการทำลายระบบพหุภาคีนิยม ซึ่งที่จริงแล้วตามหลักของนักเศรษฐศาสตร์ระบบที่ดีที่สุด คือ WTO คือถ้าจะมีเขตการค้าเสรีนั้นก็ควรจะเป็นเขตการค้าเสรีของทั้งโลกรวมกัน ถ้ามีการจัดทำเขตการค้าเสรีแบบ FTA ตามหลักของนักเศรษฐศาสตร์ก็ถือว่าเป็น second best option แต่จริงแล้ว the best option คือ WTO

4) การจัดทำเขตการค้าเสรีจะไปกระตุ้นให้ประเทศอื่นต้องแข่งที่จะจัดทำเขตการค้าเสรีเพิ่มขึ้นมาด้วย เพราะฉะนั้น FTA ที่มากขึ้นจะนำไปสู่ความขัดแย้งทางการค้า เพราะว่าการจัดทำเขตการค้าเสรี อย่างเช่น ประเทศ A กับประเทศ B สองประเทศจะได้ประโยชน์ แต่ว่าประเทศนอกกลุ่มประเทศที่ไม่เป็นสมาชิกเขตการค้าเสรีนั้นจะถูกกีดกัน เรียกว่าเป็นการกีดกันทางการค้า

5) ในการเจรจาจัดทำเขตการค้าเสรีระหว่างกัน ส่วนใหญ่แล้วประเทศใหญ่จะได้เปรียบประเทศเล็กจะเสียเปรียบ เพราะว่าจะไม่มีอำนาจในการต่อรอง ต้องระมัดระวังในการที่จะไปเจรจากับประเทศใหญ่ เช่น สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น เป็นต้น

6) การจัดทำเขตการค้าเสรีอาจจะทำให้ประเทศหนึ่งเข้าสู่ภาวะการพึ่งพาทางเศรษฐกิจประเทศหนึ่งมากเกินไปเรียกว่า Over Dependency นอกจากนั้นยังมีผลในการเบี่ยงเบนทิศทางการค้า (Trade Diversion) ทำให้ประเทศคู่ตกลงเขตการค้าเสรีหันมาค้าขายกันเองมากขึ้น หลังจากมีการเปิดเสรีให้แก่กัน แต่ยังคงมีอุปสรรคทางการค้ากับประเทศอื่นๆ จึงอาจจะทำให้ไม่มีการนำเข้าจากประเทศที่ต้นทุนการผลิตต่ำกว่าได้ด้วย

3.2 วิธีการศึกษาและข้อมูล

ตามวัตถุประสงค์และขอบเขตของการศึกษาที่กล่าวมาข้างต้น วิธีการศึกษาวิเคราะห์จะเป็นไปตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.2.1 ศึกษาการจัดตั้งเขตการค้าเสรีของประเทศไทย โดยศึกษาการค้าระหว่างประเทศของไทยและขั้นตอนการเจรจาจัดตั้งเขตการค้าเสรีของไทยกับประเทศต่างๆ และศึกษารอบการเจรจาข้อตกลงเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย เพื่อทราบถึงข้อตกลงที่ได้มีการเจรจาตกลงกัน

3.2.2 ศึกษาความสามารถในการส่งออกสินค้าของไทยไปออสเตรเลีย ทำการวิเคราะห์เชิงปริมาณ ศึกษาถึงความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ โดยใช้ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (Revealed Comparative Advantage: RCA) ข้อมูลที่นำมาใช้ในการศึกษาเป็นข้อมูลที่เผยแพร่โดย United Nations Commodity Trade Statistics Database เป็นข้อมูลของสินค้าที่ใช้เป็นรหัส SITC Rev.3 ผู้ศึกษาได้ทำการสืบค้นจากเว็บไซต์ <http://comtrade.un.org/db> ข้อมูลที่ใช้ศึกษาแบ่งเป็นช่วงเวลาตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2548 เป็นระยะเวลา 5 ปีที่ทำการศึกษา และทำการเปรียบเทียบค่า RCA กับประเทศอื่นๆ ที่เป็นคู่แข่งทางการค้าในตลาดออสเตรเลียในแต่ละรายสินค้าที่ได้ทำการศึกษา สินค้าที่นำมาศึกษาเป็นสินค้าที่มีมูลค่าของปี 2548 อยู่ในลำดับต้นในการส่งออกสินค้าไทยไปออสเตรเลีย โดยมีมูลค่าการส่งออกรวม 9 หมวดสินค้าเท่ากับ 2,198 ล้านดอลลาร์ฯ จากมูลค่าการส่งออกทั้งหมดทั้งสิ้น 3,161 ล้านดอลลาร์ฯ รายการที่นำมาศึกษาคิดเป็นร้อยละ 69.5 ของการส่งออกทั้งหมด และพิจารณาเลือกคู่ค้าที่มีการส่งออกสินค้าชนิดเดียวกันไปออสเตรเลีย โดยเลือกจากประเทศที่มีมูลค่าการส่งออกในปี 2548 มีมูลค่าอยู่ในลำดับต้นของการส่งออกสินค้าไปออสเตรเลีย รายละเอียดของสินค้าและประเทศคู่แข่ง มีดังนี้

รหัสสินค้า 03 (Fish Crustaceans Mollusks and preparations thereof) ประเทศที่ทำการศึกษา คือ ไทย จีน เวียดนาม และนิวซีแลนด์

รหัสสินค้า 69 (Manufactures of metal nes) ประเทศที่ทำการศึกษา คือ ไทย สหรัฐอเมริกา จีน และมาเลเซีย

รหัสสินค้า 741 (Heating and cooling equipment and parts thereof, nes) ประเทศที่ทำการศึกษา คือ ไทย ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา และจีน

รหัสสินค้า 752 (Automatic data processing machines and units thereof) ประเทศที่ทำการศึกษา คือ ไทย มาเลเซีย สิงคโปร์ และจีน

รหัสสินค้า 775 (Household-type electrical and non-electrical equipment, nes) ประเทศที่ทำการศึกษา คือ ไทย จีน เกาหลีใต้ และนิวซีแลนด์

รหัสสินค้า 781 (Car, other motor vehicles principally designed for the transports of persons) ประเทศที่ทำการศึกษาคือ ไทย ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ และสหรัฐอเมริกา

รหัสสินค้า 782 (Motor vehicles for transport of goods; special-purpose motor vehicles) ประเทศที่ทำการศึกษาคือ ไทย ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา และเยอรมันนี

รหัสสินค้า 784 (Parts and accessories of the motor vehicles of 722, 781, 782 and 783) ประเทศที่ทำการศึกษาคือ ไทย ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา และจีน

รหัสสินค้า 893 (Articles, nes, of plastics) ประเทศที่ทำการศึกษาคือ ไทย จีน สหรัฐอเมริกา และนิวซีแลนด์

บทที่ 4

เขตการค้าเสรีของไทย

4.1 เขตการค้าเสรีของไทย

ปัจจุบันบทบาทของการค้าเสรีระหว่างประเทศมีมากขึ้นเรื่อยๆ และตลาดไม่ได้เปิดเสรีอย่างแท้จริง ระบบกลไกตลาดซึ่งมีราคาเป็นตัวจัดสรรทรัพยากรถูกเบียดเบียนอย่างรุนแรง โดยมาตรการทางด้านภาษีและมาตรการที่มีใช้ภาษีที่แต่ละประเทศนำมาใช้ และยังมีการรวมกลุ่มทางการค้าเพื่อสร้างอำนาจต่อรองทางการค้า ซึ่งก่อให้เกิดการเลือกปฏิบัติกับประเทศที่มีผลประโยชน์ต่อกัน เพื่อให้ผู้ผลิตภายในประเทศสามารถดำรงอยู่ต่อไป เป็นผลให้หลายๆ ประเทศมีการรวมกลุ่มเพื่อค้าขายกันภายในกลุ่มประเทศเพิ่มมากขึ้น ประเทศไทยก็มีการรวมกลุ่มกับประเทศคู่ค้าที่สำคัญมากขึ้น จากการศึกษาเอกสารของกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ สรุปการค้าระหว่างประเทศของไทยมีรายละเอียดได้ดังนี้

กระทรวงพาณิชย์กำหนดให้เขตการค้าเสรีเป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการขยายการค้าและการลงทุน สร้างพันธมิตรทางเศรษฐกิจและการเมือง และเพื่อให้ไทยเป็นศูนย์กลางของอาเซียนในการเชื่อมโยงกับประเทศนอกกลุ่มทั้งในภูมิภาคเอเชียและภูมิภาคอื่นทั่วโลก โดยมุ่งความสำคัญที่ตลาดขนาดใหญ่และตลาดเกิดใหม่เพื่อขยายตลาดส่งออก นโยบายด้านเศรษฐกิจระหว่างประเทศมุ่งยกระดับนโยบายด้านการค้าต่างประเทศ จากที่เน้นเพียงเร่งรัดการส่งออกในทุกระดับสู่การพัฒนาเครือข่ายการค้าระดับโลก สามารถสนองความต้องการของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างทันเวลา เพื่อให้เศรษฐกิจของไทยเป็นส่วนหนึ่งของเศรษฐกิจโลก รัฐบาลได้กำหนดแนวทางดังนี้

- (1) สนับสนุนการค้าเสรีในการค้าระหว่างประเทศ ส่งเสริมการค้าและการลงทุนกับประเทศเพื่อนบ้าน แก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่เป็นอุปสรรคทางการค้าระหว่างประเทศ
- (2) เพิ่มบทบาทเชิงรุกในเวทีการค้าและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ
- (3) ส่งเสริมผู้ประกอบการให้มีส่วนในข้อมูลด้านการค้าและการลงทุน สำหรับนำไปวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากข้อบังคับทางการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ เพื่อประโยชน์ในการกำหนดทิศทางและยุทธศาสตร์ของนโยบายต่างประเทศ

ยุทธศาสตร์แนวทางการทำเขตการค้าเสรีของไทย ที่กระทรวงพาณิชย์ได้กำหนดเป็นนโยบาย แบ่งออกได้เป็น 4 ส่วน คือ

1) กำหนดเป้าหมายที่จะเป็น "HUB" ทางด้านการค้าและการลงทุนในเอเชีย โดยตั้งเป้าจะเป็น 1 ใน 5 ของจุดหมายสำหรับการลงทุนในภูมิภาคเอเชีย และเป็น 1 ใน 20 ของผู้ส่งออกโลก

2) ยุทธศาสตร์รายสาขา ด้านเกษตร เน้นอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารแปรรูป โดยกำหนดบัญชีสินค้าอ่อนไหวให้มีเวลาปรับตัวนานขึ้น ปัญหาที่เกิดกับสินค้าเกษตร คือ การใช้มาตรการที่ไม่ใช่ภาษี เช่น มาตรฐานสุขอนามัย ความปลอดภัยด้านอาหาร และสิ่งแวดล้อม ฉะนั้นการเจรจาต้องเน้นให้ประเทศคู่เจรจาลด ยกเลิก หรือปรับเปลี่ยนเพื่อไม่ให้เป็นการอุปสรรคการค้า

ด้านอุตสาหกรรม เน้นอุตสาหกรรมเป้าหมายและกลุ่มคลัสเตอร์ ที่ผลิตแบบใช้วัตถุดิบภายในประเทศ เช่น แฟชั่น (เสื้อผ้า อัญมณี รองเท้า เครื่องหนัง) ยานยนต์และชิ้นส่วน สินค้าอิเล็กทรอนิกส์ เฟอร์นิเจอร์ เครื่องใช้ในบ้าน ของแต่งบ้าน ส่วนมาตรการที่ประเทศคู่ค้าใช้กีดกันสินค้าจากไทย ได้แก่ มาตรการที่ไม่ใช่ภาษี เช่น มาตรฐานสินค้า สิ่งแวดล้อม แนวทางแก้ไขคือเจรจาให้ลด ยกเลิก หรือปรับเพื่อไม่ให้เป็นการอุปสรรคการค้า

การค้าบริการ เปิดแบบค่อยเป็นค่อยไป ในสาขาที่มีความพร้อม เช่น ท่องเที่ยว สุขภาพ ก่อสร้าง ออกแบบ สนับสนุนธุรกิจที่มีอนาคต เช่น สินค้าไอที การทำลอจิสติกส์ บันเทิง และซ่อมบำรุง ส่วนกลุ่มธุรกิจบริการที่ไม่พร้อม เช่น ธนาคาร ประกันภัย โทรคมนาคม ขนส่ง กำหนดให้มีระยะเวลาปรับตัวประมาณ 10 ปี

ทรัพย์สินทางปัญญา การเจรจาต้องอิงมาตรฐานการคุ้มครองในระดับสากล ภายใต้ความตกลง WTO เน้นความร่วมมือเพื่อสร้างนวัตกรรม การใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ และอำนวยความสะดวกในการจดทะเบียนและลดค่าใช้จ่าย

3) ยุทธศาสตร์รายประเทศ มีหัวหน้าคณะเจรจารับผิดชอบในการเจรจาแต่ละเขตการค้าเสรี โดยอยู่ภายใต้คณะกรรมการนโยบายเศรษฐกิจ และมีคณะทำงานประสานงานยุทธศาสตร์และนโยบายการเจรจาการค้าระหว่างประเทศด้วย

4) ด้านการรองรับผลการเจรจา กำหนดให้มีคณะทำงานรองรับผลการเจรจา มีการปรับโครงสร้างในด้านต่างๆ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันเพื่อรองรับการเปิดเสรี ในด้านการตลาด เน้นพัฒนาเชิงรุก โดยตั้ง Thailand Market Place ในประเทศคู่เจรจาของไทย พัฒนาระบบข้อมูลการตลาด พัฒนาบุคลากร พัฒนาสินค้า พัฒนาระบบการค้าอิเล็กทรอนิกส์ ในด้านการผลิต ให้ความช่วยเหลือผู้ผลิตที่ได้รับผลกระทบ

ประโยชน์ที่กระทรวงพาณิชย์คาดว่าจะได้รับจากการเจรจาข้อตกลงเขตการค้าเสรีของไทย คือ สามารถขยายการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ ลดปัญหาและอุปสรรคทางการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ สร้างพันธมิตรทางเศรษฐกิจ และใช้เป็น Gateway ไปสู่ภูมิภาคอื่น

การจัดทำเขตการค้าเสรีของไทยกับประเทศต่างๆ

ไทย-จีน ลงนามในความตกลงเร่งลดภาษีสินค้าผักและผลไม้ สาระสำคัญของความตกลงครอบคลุมเรื่องการลดภาษีสินค้าผัก และผลไม้ทุกรายการตามพิกัดศุลกากรตอนที่ 07-08 (116 รายการ ตามพิกัดศุลกากร 6 หลัก) ให้เหลือ 0% ภายในวันที่ 1 ตุลาคม 2546 และให้ใช้กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า กำหนดให้สินค้าต้องผ่านกระบวนการผลิตในประเทศโดยใช้วัตถุดิบในประเทศทั้งหมด

ไทย-บาห์เรน ลงนามกรอบความตกลงการเป็นพันธมิตรทางเศรษฐกิจไทย-บาห์เรน มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 29 ธันวาคม 2545 ทั้งสองฝ่ายได้ตกลงกันในรายละเอียด ขั้นตอนและวิธีการดำเนินการในเรื่อง Operational Procedures ที่จะใช้กับกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า รวมทั้งกำหนดให้มีการแลกเปลี่ยน Notices of Fulfillment ภายใต้ Article 10

ไทย-อินเดีย จัดทำกรอบความตกลงเขตการค้าเสรีไทย-อินเดีย มีการแลกเปลี่ยนรายการสินค้า ที่จะนำมาลดภาษีในเบื้องต้น ภายใต้ Early Harvest Scheme มีรายการสินค้ารวมจำนวน 123 รายการ ครอบคลุมสินค้าในกลุ่มอาหารทะเลกระป๋อง (ชาร์ดีน ทูน่า) ผลไม้และน้ำผลไม้กระป๋อง เคมีภัณฑ์ ยางพาราและผลิตภัณฑ์ อัญมณีและเครื่องประดับ รถยนต์ เครื่องปรับอากาศและเครื่องทำความเย็น ตู้เย็น เครื่องจักรกล และแผงวงจรไฟฟ้า

ไทย-ญี่ปุ่น ได้เจรจาจัดทำ Closer Economic Partnership ครอบคลุม FTA และความร่วมมือทางวิชาการ

ไทย-สหรัฐฯ ได้ลงนามกรอบความตกลงด้านการค้าและการลงทุน (Trade and Investment Framework Agreement: TIFA) กรอบความตกลงนี้แก้ไขปัญหาทางการค้าและการลงทุน ตลอดจนการให้ความร่วมมือช่วยเหลือ

ไทย-เปรู จัดทำกรอบความตกลงเพื่อเป็นพื้นฐานในการจัดทำข้อตกลงเขตการค้าเสรีไทย-เปรู โดยครอบคลุมในเรื่องการค้าสินค้า การค้าบริการ และการลงทุน รวมทั้งความร่วมมือด้านอื่นๆ

ไทย-ออสเตรเลีย เจรจาจัดทำความตกลงว่าด้วยความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจที่ใกล้ชิดยิ่งขึ้น (CER-FTA) ไทย-ออสเตรเลีย เป็นความตกลงเขตการค้าเสรีฉบับแรกที่ไทยทำกับประเทศพัฒนาแล้ว โดยครอบคลุมในสินค้าหลายชนิด มีผลบังคับใช้ตั้งแต่ 1 มกราคม 2505

ประเทศอื่นๆ สำหรับประเทศที่ไทยกำลังอยู่ในระหว่างปรึกษาหารือและทำการศึกษา เพื่อทำเขตการค้าเสรี ได้แก่ เม็กซิโก สหภาพยุโรป นิวซีแลนด์ แอฟริกาใต้ และ BIMST-EC

4.2 การค้าระหว่างไทยและออสเตรเลีย

ไทยกับออสเตรเลียมีการค้าขายกันมานาน ในช่วงระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา (2545-2549) การค้าโดยรวมมีมูลค่าเฉลี่ย 5,142.6 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี 2549 การค้าสองฝ่ายมีมูลค่ารวม 7,748.1 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ มีมูลค่าเพิ่มขึ้นจากปีก่อน โดยไทยส่งออกไปออสเตรเลียมูลค่า 4,351.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และนำเข้าจากออสเตรเลีย 3,396.7 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งไทยเป็นฝ่ายเกินดุลการค้า 954.8 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

ตารางที่ 4.1 การค้าระหว่างไทย - ออสเตรเลีย

มูลค่า : ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

ปี	ปริมาณการค้ารวม ไทย-ออสเตรเลีย	ส่งออกไทยไป ออสเตรเลีย	นำเข้าสินค้าจาก ออสเตรเลีย	ดุลการค้า
2542	2,285.2	1,316.3	969.2	347.0
2543	2,800.5	1,636.1	1,164.4	471.7
2544	2,708.0	1,361.7	1,346.3	15.4
2545	3,135.5	1,641.7	1,495.8	147.9
2546	3,728.6	2,160.2	1,568.0	592.1
2547	4,666.4	2,468.2	2,198.2	270.5
2548	6,434.4	3,181.4	3,253.0	-78.4
2549	7,748.1	4,351.5	3,396.7	954.8

ที่มา : กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ

ตารางที่ 4.2 สินค้าส่งออกที่สำคัญไปออสเตรเลีย

มูลค่า : ล้านดอลลาร์สหรัฐ

รายการ	2545	2546	2547	2548	2549
1. รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ	362.3	615.9	752.0	1,250.6	1,517.2
2. เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์	59.0	84.8	103.3	216.0	312.6
3. อัญมณี และเครื่องประดับ	83.2	83.4	95.0	55.6	286.4
4. เครื่องปรับอากาศและส่วนประกอบ	107.3	152.1	230.7	202.4	271.9
5. น้ำมันดิบ	158.0	79.0	79.6	77.9	181.5
6. อาหารทะเลกระป๋องและแปรรูป	87.7	106.9	122.6	147.6	154.0
7. เครื่องรับวิทยุโทรทัศน์และส่วนประกอบ	29.6	24.2	22.2	36.1	114.3
8. ผลิตภัณฑ์ยาง	37.8	44.3	51.5	58.4	92.7
9. เครื่องคอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์	50.6	60.1	27.0	81.2	90.8
10. เม็ดพลาสติก	49.3	50.0	58.6	57.5	90.4
รวมสินค้า 10 รายการ	1,024.8	1,300.8	1,571.8	2,181.6	3,111.9
สินค้าอื่นๆ	616.9	859.2	896.2	993.0	1,239.6
มูลค่ารวม	1,641.7	2,160.0	2,468.1	3,174.6	4,351.5

ที่มา : กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ

การส่งออกจากไทยไปออสเตรเลีย ในปี 2545-2549 การส่งออกมีมูลค่าเฉลี่ย 2,759.18 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และมีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มขึ้นตลอดโดยในปี 2549 ไทยส่งออกสินค้าไปออสเตรเลีย มูลค่า 4,351.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้า

สินค้าส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์ อัญมณีและเครื่องประดับ เครื่องปรับอากาศและส่วนประกอบ น้ำมันดิบ อาหารทะเลกระป๋องและแปรรูป เครื่องรับวิทยุโทรทัศน์และส่วนประกอบ ผลิตภัณฑ์ยาง เครื่องคอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์ และผลิตภัณฑ์พลาสติก เป็นต้น

ตารางที่ 4.3 สินค้านำเข้าที่สำคัญจากออสเตรเลีย

มูลค่า : ล้านดอลลาร์สหรัฐ

รายการ	2545	2546	2547	2548	2549
1. สินแร่โลหะอื่นๆ เศษโลหะและผลิตภัณฑ์	332.8	386.9	536.6	763.9	1,067.2
2. น้ำมันดิบ	52.8	76.0	186.8	516.1	550
3. เครื่องเพชรพลอย อัญมณี เงินแท่งและทองคำ	365.4	296.1	500.2	926.8	540
4. เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์	78.2	121.8	212.6	189.9	215.6
5. ด้ายและเส้นใย	172.9	140.0	161.3	152.8	171.4
6. ปลาและผลิตภัณฑ์จากปลา	75.1	94.7	100.6	160.1	139.6
7. เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ	29.5	55.3	59.9	69.6	92.1
8. ถ่านหิน	-	-	-	-	90.9
9. นมและผลิตภัณฑ์นม	70.9	43.8	50.8	79.5	89.2
10. เคมีภัณฑ์	48.8	53.9	69.2	60.8	73.3
รวมสินค้า 10 รายการ	1,226.4	1,268.4	1,878.1	2,919.4	3,029.3
สินค้าอื่นๆ	267.4	299.5	319.5	333.6	367.4
มูลค่ารวม	1,493.8	1,567.9	2,197.6	3,253.0	3,396.7

ที่มา : กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ

การนำเข้าสินค้าจากออสเตรเลีย ในปี 2545-2549 การนำเข้ามีมูลค่าเฉลี่ย 2,381.8 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2549 ไทยนำเข้าสินค้าจากออสเตรเลีย มูลค่า 3,396.7 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยมีมูลค่าเพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้า

สินค้านำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ สินแร่โลหะอื่นๆ เศษโลหะและผลิตภัณฑ์ น้ำมันดิบ เครื่องเพชรพลอย อัญมณี เงินแท่งและทองคำ เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์ ด้ายและเส้นใย ปลาและผลิตภัณฑ์จากปลา เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ ถ่านหิน และนมและผลิตภัณฑ์นม เป็นต้น

ในการศึกษาที่ผู้ศึกษาได้เลือกกลุ่มสินค้ามาทำการศึกษา 9 รายการ เป็นสินค้าที่ไทยส่งออกไปยังออสเตรเลียอยู่ในระดับต้นๆ ของการส่งสินค้าออกไปออสเตรเลีย ใช้รหัสสินค้าเป็น SITC Rev.3 โดยได้มีการสืบค้นข้อมูลจากเว็บไซต์ <http://comtrade.un.org/db> สินค้ามีรายละเอียดดังนี้ (ดูข้อมูลประกอบจากตารางภาคผนวกที่ 1)

รหัสสินค้า 03 (Fish crustaceans Mollusks and preparations thereof) เป็นสินค้าในหมวด ปลา กุ้ง และอาหารทะเลแปรรูปชนิดต่างๆ โดยไทยมีการส่งออกสินค้าในหมวดนี้ออกไป

ขายยังออสเตรเลียมีมูลค่าประมาณ 200 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี 2548 โดยมีมูลค่าการส่งออกมากกว่าปี 2547 ในส่วนของประเทศที่มีการส่งออกสินค้าชนิดนี้ไปยังออสเตรเลียประกอบด้วย จีน เวียดนาม และนิวซีแลนด์ โดยไทยเป็นผู้ส่งออกรายใหญ่ในการส่งออกสินค้าไปออสเตรเลีย รองมาเป็นนิวซีแลนด์

รหัสสินค้า 69 (Manufactures of metal nes) เป็นสินค้าในหมวดผลิตภัณฑ์โลหะ ประเทศไทยมีการส่งออกสินค้าในกลุ่มนี้มีมูลค่าสูงถึง 108 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในหมวดสินค้านี้มีผู้ส่งออกไปขายยังออสเตรเลียประกอบด้วย สหรัฐอเมริกา จีน และมาเลเซีย โดยมีจีนเป็นผู้ส่งออกรายใหญ่

รหัสสินค้า 741 (Heating and cooling equipment and parts thereof, nes) เป็นสินค้าในหมวดเครื่องปรับอากาศและอะไหล่ โดยมูลค่าการส่งออกของไทยมีมูลค่า 247 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยมูลค่าการส่งออกของไทยลดลงจากปี 2547 โดยมีไทยเป็นผู้ส่งออกรายใหญ่ รองมาคือจีน

รหัสสินค้า 752 (Automatic data processing machines and units thereof) เป็นสินค้าหมวดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ประเทศไทยมีการส่งออกสินค้านี้มีมูลค่า 121 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยการส่งออกมีมูลค่ามากกว่าปี 2547 โดยมีจีนเป็นเป็นคู่ค้ารายใหญ่มีมูลค่าการส่งออกถึง 1,836 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ รองลงมาเป็นผู้ญี่ปุ่น

รหัสสินค้า 775 (Household-type electrical and non-electrical equipment, nes) เป็นสินค้าในหมวดเครื่องใช้ไฟฟ้าภายในบ้านและอุปกรณ์ ไทยมีการส่งออกสินค้านี้ 54 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยมีมูลค่าการส่งออกสินค้าในหมวดนี้ของไทยเพิ่มขึ้นทุกปี มีจีนเป็นคู่ค้ารายใหญ่และรองมาเป็นเกาหลี

รหัสสินค้า 781 (Car, other motor vehicles principally designed for the transports of persons) เป็นสินค้าหมวดรถยนต์นั่งขนาดเล็ก การส่งออกสินค้าในหมวดนี้ของไทยมีมูลค่า 201 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ มูลค่าการส่งออกสินค้าหมวดนี้มีมูลค่าเพิ่มจากปี 2547 กว่าเท่าตัว สินค้าในหมวดนี้มีญี่ปุ่นเป็นคู่ค้ารายใหญ่ มีมูลค่าสูงถึง 5,107 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ รองมาเป็นเกาหลี ที่มีการส่งออกสินค้าหมวดนี้ไปออสเตรเลีย

รหัสสินค้า 782 (Motor vehicles for transport of goods; special-purpose motor vehicles) เป็นสินค้าในหมวดของรถบรรทุก สินค้าในหมวดนี้ไทยมีการส่งออกไปออสเตรเลียมูลค่า 1,160 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ มูลค่าการส่งออกมีมูลค่าเพิ่มขึ้นจากปี 2547 เกือบเท่าตัว สินค้าในหมวดนี้ไทยเป็นคู่ค้ารายใหญ่ที่ส่งออกไปออสเตรเลีย รองมาเป็น ญี่ปุ่น โดยมูลค่าการส่งออกของญี่ปุ่นในปี 2548 มีมูลค่าลดลงจากปี 2547

รหัสสินค้า 784 (Parts and accessories of the motor vehicles of 722, 781, 782 and 783) เป็นสินค้าหมวดชิ้นส่วนอะไหล่รถยนต์ มูลค่าการส่งออกของไทยในสินค้าหมวดนี้เท่ากับ 58 ล้านดอลลาร์สหรัฐ มูลค่าการส่งออกของไทยในสินค้าหมวดนี้มีมูลค่าเพิ่มขึ้นทุกปี แต่มูลค่าการส่งออกของไทยในสินค้าหมวดนี้มีมูลค่าไม่มากเมื่อเปรียบเทียบกับญี่ปุ่น และสหรัฐ ที่มีมูลค่าการส่งออกในปี 2548 เท่ากับ 389 และ 384 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ตามลำดับ แต่ที่น่าสนใจอยู่ที่ประเทศจีน ที่มียอดการส่งออกเพิ่มขึ้นทุกปี และมีมูลค่ามากกว่าไทยเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ในการส่งออกสินค้าหมวดนี้

รหัสสินค้า 893 (Articles, nes, of plastics) เป็นสินค้าในหมวดพลาสติก มูลค่าการส่งออกของไทยในหมวดนี้มีมูลค่า 45 ล้านดอลลาร์สหรัฐ การส่งออกสินค้าในหมวดนี้ของไทยมีมูลค่าไม่สูงมากนัก เมื่อเทียบกับประเทศคู่ค้ารายอื่นของออสเตรเลีย โดยมีจีนเป็นรายใหญ่ รองมาเป็นสหรัฐ โดยยอดการส่งออกของทั้งสองประเทศเท่ากับ 364 และ 152 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ตามลำดับ แต่มูลค่าการส่งออกของไทยในสินค้าหมวดนี้มีมูลค่าสูงขึ้นทุกปี

4.3 กรอบความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย (Thailand-Australia Free Trade Agreement: TAFTA)

ความตกลงเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลียเป็นความตกลงการค้าเสรีฉบับแรกของไทยที่ทำกับประเทศพัฒนาแล้ว มีขอบเขตการเจรจากว้างขวางครอบคลุมในเรื่องการเปิดเสรีด้านการค้าสินค้า บริการและการลงทุน รวมถึงความร่วมมือทางเศรษฐกิจในสาขาต่างๆ ที่มีความสนใจร่วมกัน เช่น พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ทรัพย์สินทางปัญญา การจัดซื้อจัดจ้างโดยรัฐ และนโยบายการแข่งขัน เป็นต้น เนื้อหาสรุป มีดังนี้

1. ความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย

ความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย มีทั้งหมด 19 บท (รายละเอียดภาคผนวก ข) นอกจากบทที่เกี่ยวกับการค้าสินค้า การค้าบริการ การลงทุนและการเข้าไปทำงานของคนต่างชาตินี้แล้ว ยังมีเรื่องที่เกี่ยวข้องกับข้อกำหนดทางการค้า ได้แก่ พิธีการศุลกากร กฎแหล่งกำเนิดสินค้า มาตรการปกป้อง มาตรการสุขอนามัยและมาตรฐานอาหาร อุปสรรคทางเทคนิคต่อสินค้า อุตสาหกรรม พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ นโยบายการแข่งขัน ทรัพย์สินทางปัญญา กฎระเบียบเรื่องความโปร่งใส การจัดซื้อโดยรัฐ การระงับข้อพิพาท โดยทำตามหลักการความตกลงภายใต้ WTO และ APEC โดยปรับปรุงให้ชัดเจนยิ่งขึ้น เน้นความร่วมมือในการพัฒนาขีดความสามารถและการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน

2. การเปิดตลาดสินค้า

2.1 การลดภาษี ครอบคลุมสินค้าทุกรายการ เริ่มลดภาษีวันแรกที่มีความตกลงการค้าเสรี ไทย-ออสเตรเลีย มีผลบังคับใช้ ในวันที่ 1 มกราคม 2005

ไทย จะลดภาษีเป็นศูนย์สำหรับสินค้าที่นำเข้าจากออสเตรเลียเกือบ 50% ของรายการสินค้าทั้งหมด (ดูตาราง 4.4 ประกอบ) ส่วนใหญ่เป็นสินค้าวัตถุดิบที่ไทยต้องนำเข้า เช่น สินแร่ เชื้อเพลิง เคมีภัณฑ์ หนังสือและหนังสือพิมพ์ และทยอยลดภาษีเป็นศูนย์สำหรับรายการสินค้าที่เหลืออีก 45% ภายในปี 2010 ส่วนที่เหลือซึ่งเป็นสินค้าอ่อนไหวจะทยอยลดเป็นศูนย์ในปี 2558 – 2563

ตารางที่ 4.4 แสดงรายการลดภาษีตามข้อตกลงฯ ของไทยให้กับออสเตรเลีย

ตารางแสดงการลดภาษีของไทยให้ออสเตรเลีย			
ไทย	จำนวนรายการ	เปอร์เซ็นต์	ประเภทสินค้า
รายการสินค้าทั้งหมด	5,505	100	
0 ทันที	2,919	53	ัญพืช โกโก้ และของปรุงแต่งที่ทำจากโกโก้ สินแร่ เชื้อเพลิง เคมีภัณฑ์ หนังสือ หนังสือพิมพ์ เสื้อผ้าไหม เส้นใยทอจากพืช อัญมณี ตะกั่ว โลหะ
0 ภายในปี 2010	2,245	40.8	ผัก ผลไม้ พลาสติก กระจก สิ่งทอ เสื้อผ้า เหล็ก เครื่องจักร อุปกรณ์ไฟฟ้า
0 ภายในปี 2015	299	5.4	นมข้น buttermilk น้ำผึ้ง ส้ม องุ่น มันฝรั่งปรุงแต่ง ไวน์ แอลกอฮอล์ สิ่งพิมพ์ แผงคอนโซล และฐานรองรับ อื่นๆ สิ่งทอ เสื้อผ้า เหล็ก
0 ภายในปี 2020	39	0.7	เนื้อ นม หางนม เนย เนยแข็ง เครื่องในสัตว์ มันฝรั่ง น้ำตาล กาแฟ ข้าวโพด
0 ภายในปี 2025	3	0.1	นมและครีม

ที่มา : กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์

ออสเตรเลีย เริ่มลดภาษีเป็นศูนย์สำหรับสินค้า 83% ของรายการสินค้าทั้งหมด (ดูตารางที่ 4.5 ประกอบ) เช่น สินค้าผักและผลไม้สด สับปะรดกระป๋องและน้ำสับปะรด กระจก อัญมณี และเครื่องประดับ รถยนต์ขนาดเล็กและรถปิกอัพ สำหรับรายการสินค้าที่เหลือทั้งหมด จะลดภาษีเป็นศูนย์ภายในปี 2553 ยกเว้น เสื้อผ้าสำเร็จรูป ออสเตรเลียจะทยอยลดภาษีเป็นศูนย์ในปี 2558

ตารางที่ 4.5 แสดงรายการลดภาษีตามข้อตกลงฯ ของออสเตรเลียให้กับไทย

ตารางแสดงการลดภาษีของออสเตรเลียให้ไทย			
ออสเตรเลีย	จำนวนรายการ	เปอร์เซ็นต์	ประเภทสินค้า
รายการสินค้าทั้งหมด	6,108	100	
0 ทันที	5,083	83	ทุกรายการยกเว้นที่เหลือ 0 ใน ปี2010 และ ปี 2015
0 ภายในปี 2010	786	13	สิ่งทอ รองเท้า ชิ้นส่วนยานยนต์ เหล็ก เคมีภัณฑ์ พลาสติก ทุบ่ากระป๋อง
0 ภายในปี 2015	239	4	เสื้อผ้า

ที่มา : กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์

ตารางที่ 4.6 แสดงรายการลดภาษีแบ่งตามประเภทสินค้าของประเทศออสเตรเลียต่อไทย

แสดงรายการลดภาษีแบ่งตามประเภทสินค้า	
0 % ทันที	
สินค้าเกษตร	สินค้าอุตสาหกรรม
ผักสด ผักแห้ง ผักกระป๋องและแปรรูป ผลไม้กระป๋องและแปรรูป น้ำผลไม้กระป๋อง พาสต้า อาหารปรุงแต่งอื่นๆ ผลไม้สด/แห้ง กุ้ง อาหารทะเลสด ซา กาแฟ เครื่องเทศ ธัญพืช น้ำตาลและขนมจากน้ำตาล โกโก้และของปรุงแต่งจากโกโก้ ของปรุงแต่งจากธัญพืชและนม ชาสุบและผลิตภัณฑ์ที่ใช้แทนชาสุบ	สินแร่ รถยนต์นั่งขนาดเล็ก รถจักรยานยนต์ แคมป์ เครื่องสำอาง และบำรุงผิว โทรทัศน์สี ตู้เย็น เครื่องซักผ้า ผลิตภัณฑ์เซรามิก เครื่องประดับแท้ เครื่องประดับเทียม เกลือ หิน และของทำด้วยหิน ปูนขาว ซีเมนต์ เชื้อเพลิงที่ได้จากแร่ น้ำมัน ไม้และของทำด้วยไม้ เชื้อไม้ กระดาษและเยื่อกระดาษ หนังสือและสิ่งพิมพ์ อลูมิเนียมและของทำด้วยอลูมิเนียม นาฬิกาและส่วนประกอบ ของเล่น
0 % ภายใน 5 ปี	
สินค้าเกษตร	สินค้าอุตสาหกรรม
	เคมีภัณฑ์ (คงไว้ 5% ในปี 2548) เม็ดพลาสติก (คงไว้ 5% ในปี 2548) สบู่ สิ่งปรุงแต่งที่ใช้ซักล้าง เทียน (คงไว้ 4% ในปี 2548) กระสอบและถุงที่ใช้บรรจุ (ลดเหลือ 12.5% ในปี 2548) รองเท้าและชิ้นส่วน (ลดเหลือ 9% ในปี 2548) ชิ้นส่วนยานยนต์ (ลดเหลือ 5% ในปี 2548) เหล็กขึ้นรูปต่างๆ (คงไว้ที่ 4% ในปี 2548) ผลิตภัณฑ์เหล็ก (คงไว้ 5% ในปี 2548) เครื่องปรับอากาศ (เหลือ 5% ในปี 2548)

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

0 % ภายใน 5 ปี	
สินค้าเกษตร	สินค้าอุตสาหกรรม
	เครื่องรับวิทยุ (ลดเหลือ 5% ในปี 2548) ยางรถยนต์ (ลดเหลือ 5% ในปี 2548) ถุงมือยาง (ลดเหลือ 5% ในปี 2548) เฟอร์นิเจอร์และชิ้นส่วน (ลดเหลือ 5% ในปี 2548) เคมีภัณฑ์เบ็ดเตล็ด (ลดเหลือ 5% ในปี 2548) ฝ้าย เส้นใย ยาวและใยสั้นประดิษฐ์ (ลดเหลือ 5% ในปี 2548) สักหลาดและผ้าไม่ทอ (ลดเหลือ 5% ในปี 2548) แก้วและเครื่องแก้ว (ลดเหลือ 5% ในปี 2548) เครื่องจักร (ลดเหลือ 5% ในปี 2548) อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ อุปกรณ์ทัศนศาสตร์ (ลดเหลือ 9% ในปี 2548 ลดเหลือ 8% ในปี 2551 และเหลือ 5% ในปี 2552
0 % ภายใน 6 – 10 ปี	
สินค้าเกษตร	สินค้าอุตสาหกรรม
	เสื้อผ้าสำเร็จรูปและสิ่งทอ (ลดเหลือ 12.5% ในปี 2548 และลดเหลือ 5% ในปี 2553) ผลิตภัณฑ์พลาสติก (ลดเหลือ 12.5% ในปี 2548 และลดเหลือ 5% ในปี 2553)
สินค้าที่มีมาตรการปกป้องพิเศษ	
สินค้าเกษตร	สินค้าอุตสาหกรรม
พุน้ำกระป๋อง สับปะรดแปรรูปและน้ำสับปะรด (เป็นสินค้าที่อยู่ในหมวด Special Safeguards ซึ่งจะลดภาษีเหลือ 2.5% ในวันที่ 1 มกราคม 2548 และลดเหลือ 0% ในปี 2551)	

ที่มา : กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์

2.2 มาตรการปกป้องพิเศษ (Special Safeguards Measure: SSG) ในกรณีที่ผลของการลดภาษีก่อให้เกิดความเสียหายกับอุตสาหกรรมภายใน สามารถนำมาตราการปกป้องของ WTO มาใช้ได้ชั่วคราว และสามารถนำมาตราการปกป้องพิเศษสำหรับสินค้าเกษตรบางรายการที่ระบุไว้คือ หากมีการนำเข้าสินค้านี้เกินปริมาณที่กำหนด สามารถกลับไปขึ้นภาษีที่อัตราเดิมก่อนเริ่มลด

ไทย ระบุสินค้าไว้ 23 สินค้า เช่น เนื้อโค กระบือ เนื้อสุกร เครื่องในสัตว์ นม เนย เนยแข็ง ส้ม องุ่น มันฝรั่ง น้ำผึ้ง เป็นต้น

ออสเตรเลีย ระบุสินค้าไว้ 2 สินค้า ได้แก่ ทุ่นากระป๋อง และสับปะรดกระป๋อง

2.3 กฎแหล่งกำเนิดสินค้า (Rules of Origin) ใช้กฎการแปรสภาพอย่างเพียงพอในกระบวนการผลิต เว้นสินค้าบางหมวดที่ตกลงให้มีการใช้วัตถุดิบในประเทศไม่น้อยกว่า 40-45% ของราคา F.O.B. ด้วย สำหรับสินค้าส่งออกที่สำคัญของไทยส่วนใหญ่กำหนดไว้ 40% ได้แก่ เครื่องใช้ไฟฟ้า เครื่องจักรยานยนต์และชิ้นส่วน

สิ่งทอและเสื้อผ้า ให้ใช้วัตถุดิบในประเทศไม่น้อยกว่า 30% และต้องเป็นวัตถุดิบจากประเทศกำลังพัฒนา 25% เป็นเวลา 20 ปี ซึ่งสอดคล้องกับการผลิตและส่งออกของไทย

2.4 มาตรการสุขอนามัยพืชและสัตว์ สินค้าผักและผลไม้ของไทยไม่สามารถส่งออกไปตลาดออสเตรเลียได้ เนื่องจากติดขั้นตอนปัญหาสุขอนามัย ซึ่งใช้เวลานานมาก ออสเตรเลียจะจัดตั้งคณะกรรมการด้านมาตรการสุขอนามัยขึ้นมาเพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหา และพิจารณาเปิดตลาดให้กับสินค้าไทย ได้แก่ ผัก ผลไม้ (ลิ้นจี่ ลำไย มังคุด ทุเรียน สับปะรด มะม่วง) เนื้อไก่ กุ้ง ปลา สวายงาม สินค้าประมง และสัตว์ปีก

2.5 มาตรการด้านมาตรฐานสินค้าอุตสาหกรรม มีการพิจารณาจัดทำความตกลงร่วมกันในอนาคต โดยจะปรับมาตรฐานสินค้าอุตสาหกรรมให้มีความสอดคล้องกัน

3. การบริการและการลงทุน

ออสเตรเลียเปิดตลาดให้นักลงทุนของไทยเข้าไปดำเนินธุรกิจ ในออสเตรเลียทุกประเภท ได้ 100% ยกเว้นหนังสือพิมพ์ การกระจายเสียง การบินระหว่างประเทศ และท่าอากาศยาน โดยต้องปฏิบัติตามนโยบายการลงทุนต่างประเทศและกฎหมาย Foreign Acquisitions and Takeovers Act โดยระบุให้การลงทุนที่เข้าข่ายนี้ต้องได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการพิจารณาการลงทุนของต่างชาติ

- ผู้ลงทุนต่างชาติลงทุนในธุรกิจออสเตรเลียที่ตั้งตั้งอยู่แล้วซึ่งมีมูลค่าสินทรัพย์ รวมกันมากกว่า 50 ล้านดอลลาร์ออสเตรเลีย

- ผู้ลงทุนต่างชาติจัดตั้งธุรกิจใหม่ซึ่งมีมูลค่าการลงทุนตั้งแต่ 10 ล้านดอลลาร์ออสเตรเลีย

- การลงทุนทางตรงของรัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐบาลในต่างประเทศ

- การซื้อกิจการหรือสินทรัพย์ของธุรกิจออสเตรเลียที่ตั้งอยู่ในต่างประเทศ มีมูลค่าการซื้อตั้งแต่ 50 ล้านดอลลาร์ออสเตรเลีย หรือมีส่วนเกิน 50% ของสินทรัพย์รวมทั้งหมดของธุรกิจ

- การที่ผู้ลงทุนต่างประเทศได้รับผลประโยชน์ในที่ดินเขตเมือง (รวมทั้งผลประโยชน์จากการเช่า การให้สินเชื่อ การแบ่งปันผลกำไร และการถือหุ้นในบริษัทหรือกองทุนที่ร่วมบริการที่ดินในเขตเมือง) ในกรณี การได้ประโยชน์จากอสังหาริมทรัพย์เพื่อการพาณิชย์ที่ไม่ได้ใช้อยู่อาศัย

ตั้งอยู่ในบัญชี Heritage Listing และมีมูลค่าตั้งแต่ 5 ล้านเหรียญออสเตรเลีย การได้ประโยชน์จากอสังหาริมทรัพย์เพื่อการพาณิชย์ที่ไม่ได้ใช้อาศัย และมีมูลค่าตั้งแต่ 50 ล้านเหรียญออสเตรเลีย การได้ประโยชน์จากสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการอยู่อาศัย การได้ประโยชน์ในอสังหาริมทรัพย์ที่ยังไม่ได้ใช้ประโยชน์ในเขตเมือง การได้ประโยชน์จากอสังหาริมทรัพย์เพื่อการอยู่อาศัย และข้อเสนอการลงทุนใดๆ ที่อยู่ในข่ายต้องสงสัย (เช่น กองทุนที่จัดตั้งเพื่อปล่อยกู้)

ออสเตรเลียเปิดตลาดในธุรกิจอื่นๆ เพิ่มขึ้นนอกจากที่เปิดให้แล้วใน WTO ได้แก่ การซ่อมรถยนต์ บริการโทรศัพท์มือถือและดาวเทียม สถาบันสอนภาษาอังกฤษ สถาบันสอนภาษาไทย สถาบันสอนทำอาหารไทย สถาบันสอนนวดไทย เหมืองแร่ และอุตสาหกรรมการผลิตสินค้าทุกประเภท

ไทยเปิดตลาดให้ชาวออสเตรเลียลงทุนทางตรงได้ไม่เกิน 50% ในธุรกิจทุกประเภทที่ไม่อยู่ในบัญชี 1 และ 2 ของพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 อีกทั้งกำหนดให้การประกอบธุรกิจทุกประเภทและการให้บริการผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต้องจดทะเบียนกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า และไทยได้เปิดตลาดให้ออสเตรเลียมากกว่าสมาชิกอื่นๆ ใน WTO โดยเปิดตลาดในบางธุรกิจที่ระบุไว้ให้คนออสเตรเลียถือหุ้นได้ไม่เกิน 60% โดยมีเงื่อนไขว่าต้องเป็นธุรกิจที่จดทะเบียนจัดตั้งในไทยและมีสัดส่วนหนี้สินต่อทุนไม่เกิน 3 ต่อ 1 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นธุรกิจขนาดใหญ่ และใช้เงินลงทุนสูง โดยต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับภายในประเทศ ดังนี้

1. สาขาบริการธุรกิจ ได้แก่ ที่ปรึกษาด้านการจัดการทั่วไป (เฉพาะที่จัดตั้งเป็นสำนักงานปฏิบัติการภูมิภาคให้บริษัทในเครือหรือสาขา) หอประชุมขนาดใหญ่ และศูนย์แสดงสินค้านานาชาติขนาดใหญ่

2. สาขาบริการสื่อสาร แบ่งเป็น

- บริการที่ออสเตรเลียถือหุ้นได้ไม่เกิน 50% ได้แก่ บริการขายอุปกรณ์โทรคมนาคมเช่าอุปกรณ์สถานีโทรคมนาคม และที่ปรึกษาด้านโทรคมนาคม
- บริการที่ออสเตรเลียถือหุ้นได้ไม่เกิน 40% ได้แก่ Domestic Very Small Aperture Terminal เฉพาะที่ใช้บริการระบบเครือข่ายภายใต้กำกับของคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคม
- บริการที่ออสเตรเลียถือหุ้นได้ไม่เกิน 25% ได้แก่ Database Access Services เฉพาะบริการระบบเครือข่ายภายใต้การกำกับของ กทช.

3. สาขาบริการก่อสร้าง ได้แก่ บริการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานสาธารณูปโภค

4. สาขาบริการจัดจำหน่าย ได้แก่ ให้ออสเตรเลียถือหุ้นได้ 100% ในบริการจัดจำหน่ายและติดตั้งผลิตภัณฑ์ที่ผลิตจากโรงงานออสเตรเลียในไทย

5. สาขาบริการศึกษา ได้แก่ สถาบันอุดมศึกษาที่เน้นการสอนและวิจัยด้านวิทยาศาสตร์ สิ่งมีชีวิต เทคโนโลยีชีวภาพ และเทคโนโลยีนาโน

6. สาขาบริการท่องเที่ยวและเดินทาง ได้แก่ โรงแรมหรูหรานาขนาดใหญ่ และภัตตาคาร เต็มรูปแบบ

7. สาขาบริการนันทนาการ วัฒนธรรม และกีฬา ได้แก่ สวนสาธารณะ และอุทยานสัตว์น้ำ

8. สาขาบริการขนส่ง ได้แก่ ที่จอดเรือท่องเที่ยว

9. สาขาการลงทุนเหมืองแร่ ได้แก่ การทำเหมืองแร่บนบกและในทะเล

การอนุญาตให้นักธุรกิจต่างชาติเข้ามาทำงานในประเทศ

ออสเตรเลีย ยกเลิกเงื่อนไขที่ต้องทดสอบตลาดแรงงานในประเทศก่อนจ้างคนจาก ต่างประเทศให้ไทยเป็นการถาวร และอนุญาตให้คนไทยไปทำงานในตำแหน่งผู้บริหาร ผู้จัดการ และผู้เชี่ยวชาญในออสเตรเลียได้ภายใต้เงื่อนไขต่อไปนี้

- ผู้เข้ามาติดต่อธุรกิจ เข้าไปทำงานได้ไม่เกิน 3 เดือน
- ผู้ขายบริการ เข้าไปทำงานได้ไม่เกิน 6 เดือน ต่ออายุได้ รวมเวลาทั้งสิ้นไม่เกิน 12 เดือน
- ผู้โอนย้ายภายในกิจการ เข้าไปทำงานได้ไม่เกิน 4 ปี ต่ออายุได้ รวมเวลาทั้งสิ้นไม่เกิน 10 ปี
- ผู้ให้บริการตามสัญญา เข้าไปทำงานได้ไม่เกิน 3 ปี ยกเว้นผู้เชี่ยวชาญที่เป็นพ่อครัว ไทย ที่ได้รับการว่าจ้างจากกิจการในออสเตรเลียเข้าทำงานได้ไม่เกิน 4 ปี
- ผู้บริหารและผู้จัดการของธุรกิจที่มีบริษัทแม่ตั้งอยู่ในไทย ที่ประสงค์จะจัดตั้งสาขา หรือบริษัทในเครือในออสเตรเลียเข้าทำงานได้ไม่เกิน 4 ปี

นอกจากนี้ยังอนุญาตให้คู่สมรสและผู้ติดตามของผู้โอนย้ายภายในกิจการเข้าทำงาน ในตำแหน่งใดก็ได้ในระยะเวลาเดียวกับที่กำหนดไว้ในวีซ่าของผู้โอนย้ายภายในกิจการ อีกทั้งจะ สนับสนุนองค์ความรู้ของออสเตรเลียและไทยให้มีการยอมรับมาตรฐานผู้ประกอบการอาชีพพวค แขนไทย

ไทย เปิดตลาดให้คนออสเตรเลียเข้ามาทำงานในตำแหน่งผู้บริหาร ผู้จัดการ และ ผู้เชี่ยวชาญในไทยได้ยกเว้น 39 อาชีพที่ห้ามคนต่างชาติทำตามพระราชกำหนดงานในอาชีพและ วิชาชีพที่ห้ามคนต่างด้าวทำ พ.ศ. 2522 โดยแบ่งประเภทคนออสเตรเลียที่อนุญาตให้มาทำงานดังนี้

1. ผู้โอนย้ายภายในกิจการเข้ามาทำงานได้ 1 ปี ต่ออายุได้ไม่เกิน 5 ปี ทั้งนี้กิจการที่ ว่าจ้างต้องนำเงินตราต่างประเทศเข้ามาในไทยไม่น้อยกว่า 3 ล้านบาทต่อลูกจ้างคนต่างชาติ 1 คน และจะมีลูกจ้างคนต่างชาติรวมทั้งหมดได้ไม่เกิน 10 คน

2. ผู้ให้บริการตามสัญญา ต้องได้รับการว่าจ้างให้มาให้บริการแก่ธุรกิจไทยหรือ ออสเตรเลียในไทย โดยอนุญาตให้เข้าไปทำงานได้ 1 ปี ต่ออายุได้ไม่เกิน 3 ปี ทั้งนี้ธุรกิจดังกล่าว ต้องมีทุนชำระแล้วไม่น้อยกว่า 2 ล้านบาทต่อลูกจ้างคนต่างชาติ 1 คน และจะมีลูกจ้างคนต่างชาติ รวมทั้งหมดได้ไม่เกิน 10 คน

3. ผู้เข้ามาติดต่อธุรกิจ เข้าไปทำงานได้ไม่เกิน 90 วัน ต่ออายุได้ และมีระยะเวลา รวมทั้งหมดไม่เกิน 1 ปี

4. คู่สมรสและผู้ติดตามของผู้โอนย้ายภายในกิจการและผู้ให้บริการตามสัญญาสามารถ ทำงานในตำแหน่งผู้จัดการ ผู้บริหาร หรือผู้เชี่ยวชาญในได้ในระยะเวลาเดียวกับที่กำหนดไว้ใน สัญญาจ้างของผู้โอนย้ายภายในกิจการและผู้ให้บริการตามสัญญา

นอกจากนี้ ไทยยังอำนวยความสะดวกให้คนออสเตรเลียสามารถใช้บริการศูนย์บริการ วิชาและใบอนุญาตทำงาน (One Stop Service for Visa and Work Permit) และนักธุรกิจผู้ถือบัตร APEC Business Travel Card สามารถมาประชุมและติดต่อกิจการในไทยได้ไม่เกิน 90 วัน โดยไม่ต้อง นอกจากนั้น ทั้งสองฝ่าย ได้ตกลงให้มีการส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุนระหว่างกันด้วย โดยมี สาระสำคัญทำนองเดียวกันกับความตกลงส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุนที่ไทยทำกับประเทศอื่นๆ

4. การอนุญาตให้นักธุรกิจต่างชาติเข้ามาทำงานในประเทศ

ออสเตรเลีย อนุญาตให้ผู้บริหาร ผู้จัดการ ผู้เชี่ยวชาญ รวมทั้งผู้ติดตาม (คู่สมรสและ บุตร) เข้าไปทำงานได้คราวละ 4 ปี ต่ออายุได้ไม่เกิน 10 ปี และยกเลิกข้อจำกัดที่กำหนดให้นายจ้าง ในออสเตรเลียต้องประกาศหาคนในประเทศมาสมัครเข้าทำงานในตำแหน่งที่ว่างก่อนเป็นเวลา 4 สัปดาห์ หากไม่มีผู้ใดมาสมัคร จึงจะอนุญาตให้ว่าจ้างคนงานจากต่างประเทศได้ นอกจากนี้ ยัง อนุญาตให้พ่อครัวไทยที่ได้รับใบประกาศนียบัตรของกรมพัฒนาฝีมือแรงงานเข้าไปทำงานได้ โดยมี สัญญาจ้างงาน

ไทย อนุญาตให้นักธุรกิจออสเตรเลีย เข้ามาทำงานในไทยได้เฉพาะตำแหน่งผู้บริหาร ผู้จัดการ และผู้เชี่ยวชาญ เข้ามาทำงานได้คราวละ 1 ปี ต่ออายุได้ไม่เกิน 5 ปี และสามารถใช้บริการ One stop service ได้ โดยไม่จำกัดว่าต้องเป็นบริษัทที่มีสินทรัพย์รวมเกินกว่า 30 ล้านบาท รวมทั้ง ให้นักธุรกิจผู้ถือบัตร APEC Business Travel Card เข้ามาประชุมและติดต่อกิจการในไทยได้ไม่เกิน 90 วัน โดยไม่ต้องขอใบอนุญาตทำงาน

5. ความร่วมมือด้านต่างๆ ที่เกี่ยวกับการค้า

ไทยและออสเตรเลียร่วมมือกันพัฒนาในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวกับการค้าให้มีความโปร่งใส และสนับสนุนให้การค้าระหว่างสองประเทศมีความคล่องตัวมากขึ้น เช่น พิธีการด้านศุลกากร

พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ทรัพย์สินทางปัญญา นโยบายการแข่งขัน โดยมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลการค้าระหว่างกัน การจัดอบรมและสัมมนาทางวิชาการเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างบุคลากร

สินค้าที่คาดว่าไทยและออสเตรเลียจะได้รับประโยชน์จากการเจรจาเขตการค้าเสรี

จากการศึกษาเอกสารของกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศในเรื่องข้อตกลงเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย ในรายสินค้าที่ได้มีการค้าระหว่างกัน พอจะสรุปเป็นรายการสินค้าที่ไทยและออสเตรเลียจะได้รับประโยชน์จากข้อตกลงเขตการค้าเสรีที่เพิ่มขึ้นในรายสินค้า ดังนี้

สินค้าที่ไทยจะได้รับประโยชน์จากข้อตกลงเขตการค้าเสรีกับออสเตรเลีย

รถยนต์ปิกอัพและรถยนต์ขนาดเล็ก

ไทยเป็นฐานการผลิตรถยนต์ขนาดเล็กที่สำคัญในภูมิภาค มีการส่งออกหมวดรถยนต์ อุปกรณ์ และส่วนประกอบ ถึงประมาณ 1 ใน 4 ของการส่งออกของไทยไปยังออสเตรเลีย การลดภาษีลง 0% ทันที จึงเป็นโอกาสให้ออสเตรเลียนำเข้าจากไทยมากขึ้น

อุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป

อุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปเป็นอุตสาหกรรมการผลิตและส่งออกสำคัญของไทย แต่การส่งออกไปออสเตรเลียไม่มากนัก เป็นตลาดส่งออกอันดับที่ 16 ของไทย ในตลาดออสเตรเลีย สินค้าเสื้อผ้าไทยเสียเปรียบในการแข่งขันกับสินค้าจากจีน อินเดีย และอินโดนีเซียซึ่งมีค่าแรงต่ำ

อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้า (เครื่องปรับอากาศ เครื่องรับโทรทัศน์)

อุตสาหกรรมเครื่องปรับอากาศมียอดส่งออกมากที่สุดในอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้า โดยไทยได้เปรียบทางด้านภูมิศาสตร์ในการเป็นศูนย์กลางของภูมิภาค ออสเตรเลียเป็นตลาดสำคัญลำดับที่ 2 รองจากญี่ปุ่นของการส่งออกเครื่องปรับอากาศ

สำหรับเครื่องรับโทรทัศน์ ออสเตรเลียเป็นตลาดสำคัญลำดับที่ 9 ของการส่งออกเครื่องรับโทรทัศน์ของไทย

เม็ดพลาสติก

ไทยเป็นผู้ผลิตและส่งออกเม็ดพลาสติกที่สำคัญของโลก ออสเตรเลียเป็นตลาดส่งออกอันดับ 7 ของไทย ออสเตรเลียมีการผลิตเม็ดพลาสติก แต่ไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้พลาสติกในอุตสาหกรรมที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เช่น ในการก่อสร้าง เฟอร์นิเจอร์ และบรรจุภัณฑ์ ต้องพึ่งการนำเข้า การที่ภาษีนำเข้าเม็ดพลาสติกลดลงจาก 5% เป็น 0% ในปี พ.ศ. 2551 ทำให้ไทยมีความได้เปรียบคู่แข่งสำคัญ ได้แก่ จีน และมาเลเซีย ที่ปัจจุบันขายสินค้าในราคาต่ำกว่า เป็นโอกาสให้ออสเตรเลียเลือกที่จะซื้อจากไทยเพิ่มมากขึ้น

ปลาทุ่นำกระป๋อง

ไทยเป็นผู้ผลิตปลาทุ่นำกระป๋องที่สำคัญของโลก ออสเตรเลียเป็นตลาดส่งออกอันดับ 3 ของไทย ในขณะที่ออสเตรเลียนำเข้าจากไทยมากเป็นอันดับ 1 แสดงให้เห็นว่าปลาทุ่นำกระป๋องของไทยเป็นสินค้าที่มีคุณภาพ และมีศักยภาพมากในตลาดออสเตรเลีย การที่ออสเตรเลียจะลดภาษีลงทันทีจาก 5% เป็น 2.5% และจะเป็น 0 ในอีก 3 ปีถัดไป จะทำให้ราคาสินค้าจากไทยถูกลง สินค้าไทยจะยังมีศักยภาพในตลาดออสเตรเลียมากขึ้นไปอีก

สับประรดกระป๋อง

สับประรดกระป๋องเป็นสินค้าส่งออกที่สำคัญของไทยในตลาดโลก ออสเตรเลียเป็นตลาดที่มีศักยภาพตลาดหนึ่ง แม้ว่าจะมีสัดส่วนการส่งออกเพียงร้อยละ 3 ของการส่งออกทั้งหมด โดยมีฟิลิปปินส์เป็นคู่แข่งที่สำคัญ ออสเตรเลียจะต้องลดภาษีจากร้อยละ 5 เป็นศูนย์ทันทีในปีแรก ดังนั้น ไทยจะมีโอกาสที่จะขยายตลาดส่งออกสับประรดกระป๋องในออสเตรเลีย

การค้าบริการและการลงทุน

แม้ว่าออสเตรเลียจะเป็นประเทศที่มีนโยบายเปิดเสรีด้านการลงทุนและการค้าบริการอยู่แล้วก็ตาม ก็ไม่มีหลักประกันว่าจะใช้นโยบายนี้ตลอดไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องของการอนุญาตให้คนต่างชาติเข้าไปทำงานชั่วคราวในออสเตรเลีย ความตกลง TAFTA ให้หลักประกันว่าคนไทยจะสามารถเข้าไปลงทุนในธุรกิจทุกประเภทในออสเตรเลียได้ 100% ยกเว้นธุรกิจประเภทที่เกี่ยวกับความมั่นคง เช่น หนังสือพิมพ์ การกระจายเสียง การขนส่งทางอากาศ

ธุรกิจไทยที่มีศักยภาพและจะได้ประโยชน์ ได้แก่ กักตาดคาร ซ่อมรถยนต์ ตกแต่งภูมิทัศน์ โรงแรม สถาบันสอนภาษาไทย ทำอาหารไทย นวดแผนไทย และการผลิตสินค้าทุกประเภท โดยนอกจาก จะเข้าไปลงทุนได้แล้ว ออสเตรเลียยังผ่อนคลายนโยบายกีดกันในเรื่องการเข้าไปทำงานของคนไทยให้สะดวกขึ้น โดยเลิกเงื่อนไขที่จะต้องประกาศหาคนทำงานในออสเตรเลียก่อน ถ้าไม่มีจึงจะจ้างคนไทยเข้าไปทำงาน อนุญาตให้ผู้ติดตาม (คู่สมรสและบุตร) ของผู้บริหาร ผู้จัดการผู้เชี่ยวชาญเข้าไปทำงานได้ด้วย และยังยอมรับพ่อครัวไทยที่มีประกาศนียบัตรของกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน สามารถเข้าไปทำงานได้ โดยไม่จำเป็นต้องจบการศึกษาขั้นอาชีวะอย่างที่เคยกำหนดไว้

สินค้าที่ออสเตรเลียจะได้ประโยชน์ไทยในการเปิดเขตการค้าเสรี

นมและผลิตภัณฑ์จากนม

นมและผลิตภัณฑ์จากนมเป็นสินค้าที่ออสเตรเลียมีศักยภาพในการผลิตสูง มีการส่งออกมาก ขณะที่การผลิตของไทยมีต้นทุนสูงกว่า ต้องพึ่งพาการนำเข้า โดยออสเตรเลียเป็นแหล่งนำเข้าที่สำคัญ การลดภาษีจะมีผลกระทบต่ออุตสาหกรรมการเลี้ยงโคนมไทย แต่ขณะเดียวกันก็จะเป็น

ประโยชน์แก่ผู้บริโภค และอุตสาหกรรมต่อเนื่องที่ราคาสินค้าดังกล่าวจะถูกกดด้วย นอกจากนี้ในภาวะที่มีการแข่งขันที่มากขึ้นจะทำให้เกษตรกรและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องมีความตื่นตัวในการพัฒนาและปรับปรุงการผลิตให้มีประสิทธิภาพเพื่อให้ได้สินค้าที่มีคุณภาพดีและต้นทุนต่ำ และมีการกำหนดมาตรการปกป้องพิเศษเพื่อปกป้องความเสียหายจากการเข้ามาของสินค้าจากออสเตรเลีย จนเกิดผลกระทบต่ออุตสาหกรรมภายในในปริมาณนำเข้าที่สูงเกินปริมาณที่กำหนด ส่วนที่เกินก็จะไม่ได้รับประโยชน์จากอัตราภาษีที่ลดนั้น

เนื้อวัวแช่เย็นแช่แข็ง

ไทยเลี้ยงวัวเนื้อเป็นอุตสาหกรรมครัวเรือน เป็นพันธุ์พื้นเมืองที่ให้ผลผลิตต่ำ ในขณะที่สินค้าเนื้อวัวจากออสเตรเลียเป็นเนื้อคุณภาพดีและราคาต่ำ การนำเข้าเนื้อวัวจากออสเตรเลียส่วนใหญ่ใช้ในอุตสาหกรรมอาหารส่งออกและใช้ในภัตตาคารระดับสูง จึงไม่มีผลกระทบต่อการผลิตสินค้าเนื้อวัวในประเทศมากนัก

การลดภาษีสินค้าเนื้อวัวเป็นไปอย่างค่อยเป็นค่อยไป โดยลดภาษีเป็นศูนย์ภายใน 15 ปี ซึ่งมากพอที่จะทำให้การพัฒนาให้มีประสิทธิภาพในการผลิตแข่งขันกับเนื้อวัวนำเข้าจากออสเตรเลีย และก็มีมาตรการปกป้องพิเศษเพื่อบรรเทาความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากการเปิดตลาด หากมีการนำเข้าเกินกว่าปริมาณที่กำหนดไว้ในแต่ละปี ก็สามารถกลับไปขึ้นภาษีที่อัตราเดิมก่อนเริ่มลดภาษี

ลำดับขั้นตอนในการเจรจาข้อตกลงเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย

- 14 พฤศจิกายน 2544 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ของประเทศไทย นายอดิศักดิ์ โพธารามิก และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศและการค้าของออสเตรเลีย Mr. Mark Vaile แลกเปลี่ยนความคิดเห็นว่าทั้งสองประเทศตกลงจะดำเนินการศึกษาร่วม (Joint Scoping Study) เกี่ยวกับการทำข้อตกลงการค้าเสรีระหว่างกัน ในระหว่างการประชุมองค์การการค้าโลกในระดับรัฐมนตรี (World Trade Organization Ministerial Conference) ณ กรุงโดฮา ประเทศกาตาร์

- 20 พฤษภาคม 2545 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ของประเทศไทยกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศและการค้าร่วมลงนามใน Joint Scoping Study

- 30 พฤษภาคม 2545 นายกรัฐมนตรีของทั้งสองประเทศ ประกาศอย่างเป็นทางการ เริ่มต้นการเจรจาข้อตกลงการค้าเสรี หลังจากนั้นได้มีการเจรจาร่วมกัน 10 ครั้ง โดยครั้งสุดท้ายมีการเจรจาที่กรุงเทพฯ ในวันที่ 22-23 มีนาคม 2547

- 11 พฤษภาคม 2547 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบผลการเจรจาความตกลงเสรี

- 5 กรกฎาคม 2547 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ของประเทศไทย นายวัฒนา เมืองสุข และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศและการค้าของประเทศออสเตรเลีย Mr. Mark Vaile ร่วมลงนามในข้อตกลงการค้าเสรี โดยมีนายกรัฐมนตรีของทั้งสองประเทศ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร และ Mr. John Howard ร่วมเป็นสักขีพยาน

- 1 มกราคม 2548 ข้อตกลงการค้าเสรีของไทยและออสเตรเลีย เริ่มมีผลบังคับใช้

บทที่ 5

ผลการศึกษา

การศึกษาวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ โดยใช้ค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (RCA) ทำการศึกษาในช่วงระยะเวลาระหว่าง ปี 2544 ถึงปี 2548 การคำนวณค่า RCA ของแต่ละสินค้าที่ศึกษานอกจากจะคำนวณของประเทศไทยแล้ว ยังมีการคำนวณค่า RCA ของประเทศคู่แข่งที่ส่งออกสินค้าชนิดเดียวกันไปตลาดออสเตรเลียด้วย โดยถ้าค่า RCA มากกว่า 1 แสดงว่ามีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏในสินค้านั้น หากค่า RCA มีค่าน้อยกว่า 1 แสดงว่าไม่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏในสินค้านั้น สำหรับสูตรที่ใช้ในการศึกษาคือ

$$RCA = (A_{ij} / A_j) / (W_i / W)$$

โดย	A_{ij}	คือ มูลค่าการนำเข้าสินค้า i ของประเทศ j ของออสเตรเลีย
	A_j	คือ มูลค่าการนำเข้าสินค้าทั้งหมดของประเทศ j ของออสเตรเลีย
	W_i	คือ มูลค่าการนำเข้าสินค้า i จากโลกของออสเตรเลีย
	W	คือ มูลค่าการนำเข้าสินค้าทั้งโลกของออสเตรเลีย

สูตรนี้ใช้เปรียบเทียบความสามารถในการแข่งขันของสินค้าไทยกับประเทศคู่แข่งในตลาดออสเตรเลีย รายละเอียดสินค้าและผลการคำนวณค่า RCA แสดงไว้ในตาราง 5.1 ดังนี้

ตารางที่ 5.1 ผลการคำนวณค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (RCA) ของประเทศ
ต่างๆ ในตลาดออสเตรเลีย ตั้งแต่ปี 2544- 2548

รหัส (SITC Rev.3) สินค้า / ประเทศ	2544	2545	2546	2547	2548
03 (FISH, CRUSTACEANS, MOLLUSC.)					
ไทย	12.88	11.21	9.94	10.58	9.97
จีน	0.52	0.67	0.94	0.99	1.00
เวียดนาม	2.96	3.56	4.86	6.74	5.78
นิวซีแลนด์	4.21	4.55	4.49	4.65	4.44
69 (METALLIC STRUCTURES NES.)					
ไทย	0.66	0.90	0.92	0.97	1.36
เยอรมันนี	1.30	1.27	1.31	1.26	1.21
จีน	3.11	3.23	2.99	2.93	2.67
นิวซีแลนด์	1.15	1.31	1.37	1.29	1.16
741 (HEATING, COOLING EQUIP,PART.)					
ไทย	8.26	7.25	7.59	8.69	7.30
ญี่ปุ่น	1.17	1.10	1.17	0.97	0.97
สหรัฐอเมริกา	0.51	0.58	0.57	0.83	0.83
จีน	0.93	0.95	1.15	1.74	1.61
752 (AUTOMATIC DATA PROC. EQUIP.)					
ไทย	0.78	0.96	0.97	0.91	1.01
มาเลเซีย	4.59	4.35	4.82	4.01	3.95
สิงคโปร์	2.86	3.28	2.04	1.35	0.87
จีน	2.07	2.64	3.13	3.69	4.36
775 (DOM.ELEC, NON-ELEC. EQUIPT.)					
ไทย	0.64	0.60	1.23	1.62	1.79
จีน	3.72	3.51	3.22	3.30	3.53
เกาหลีใต้	2.25	3.05	3.45	4.05	3.61
นิวซีแลนด์	3.12	2.80	2.75	2.94	2.58

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

รหัส (SITC Rev.3) สินค้า / ประเทศ	2544	2545	2546	2547	2548
781 (PASS. MOTOR VEHCLS.EX.BUS.)					
ไทย	0.44	0.51	0.51	0.46	0.82
ญี่ปุ่น	4.43	4.71	4.90	5.18	5.27
เกาหลีใต้	2.06	1.68	1.21	1.82	2.34
สหรัฐอเมริกา	0.22	0.26	0.25	0.28	0.26
782 (GOODS, SPCL TRANSPORT VEH.)					
ไทย	9.67	7.74	10.13	10.30	13.70
ญี่ปุ่น	3.81	4.23	3.84	3.76	2.79
สหรัฐอเมริกา	0.72	0.63	0.60	1.07	0.96
เยอรมันนี	0.80	0.65	0.68	0.75	1.01
784 (PARTS, TRACTORS, MOTOR VEH.)					
ไทย	0.43	0.75	1.22	1.16	1.24
ญี่ปุ่น	3.10	2.79	2.52	2.13	2.12
สหรัฐอเมริกา	1.36	1.40	1.51	1.76	1.65
จีน	0.34	0.39	0.35	0.39	0.43
893 (ARTICLES, NES, OF PLASTICS.)					
ไทย	1.56	1.43	1.30	1.70	1.51
จีน	4.11	3.90	3.62	3.46	3.45
สหรัฐอเมริกา	0.93	0.83	0.94	0.96	1.01
นิวซีแลนด์	2.52	2.46	2.45	2.46	2.49

ที่มา: คำนวณจากตารางภาคผนวก ก ที่ 1, 2 และ 3

5.1 ผลการการศึกษาโดยใช้ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (RCA)

1. สินค้ารหัส 03 (Fish crustaceans Mollusks and preparations thereof) เป็นสินค้าในหมวด ปลา กุ้ง หอย และอาหารทะเลแปรรูปชนิดต่างๆ สำหรับค่า RCA ของเวลาที่ทำการศึกษามีค่ามากกว่า 1 หมายความว่าไทยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกไปตลาดออสเตรเลียคือในปี 2544-2548 มีค่า RCA เท่ากับ 12.88, 11.21, 9.94, 10.58 และ 9.97 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาจากตัวเลขที่คำนวณได้พบว่า แม้ว่าไทยจะมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกสินค้าหมวดนี้และมีค่า RCA มากกว่าประเทศที่ศึกษาร่วมกัน แต่ค่า RCA มีแนวโน้มลดลงทุกปี ปัจจัยที่อาจส่งผลกระทบต่อผลผลิตของสินค้าในหมวดนี้อาจเกิดจากการที่ออสเตรเลียนำมามาตรการด้านสุขอนามัยมาใช้ในการควบคุมการนำเข้า “โดยใช้มาตรการ/ข้ออ้าง ที่ไม่ชอบธรรมที่เรียกว่า มาตรการวิเคราะห์ความเสี่ยงจากการนำเข้า หรือ ไออาร์เอ (Import Risk Analysis-IRA) เพื่อจะปกป้องเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งในประเทศออสเตรเลีย” (โพสต์ทูเดย์ วันที่ 8 ก.พ. 2550)

สำหรับค่า RCA ของประเทศที่ทำการศึกษาร่วม พบว่าเวียดนามและนิวซีแลนด์มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกสินค้าชนิดนี้ไปออสเตรเลีย เพราะมีค่า RCA มากกว่า 1 ค่า RCA มีการเปลี่ยนแปลงไม่แน่นอน และจีนไม่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกสินค้าชนิดนี้ไปออสเตรเลียในสี่ปีแรก แต่ในปี 2548 จีนมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในสินค้าชนิดนี้ ค่า RCA มีการเปลี่ยนแปลงที่เพิ่มขึ้น จีนมีแนวโน้มของการเพิ่มขึ้นของค่า RCA ในทุกปี แม้ข้อตกลงของไทย-ออสเตรเลียจะมีผลบังคับใช้ แต่การป้องกันที่ออสเตรเลียนำมาใช้ขึ้นเป็นการกีดกันทางการค้าที่ส่งผลกระทบต่อผู้ส่งออกในทุกประเทศที่ส่งสินค้าหมวดนี้เข้าไปยังออสเตรเลีย ทำให้หลายประเทศต้องมีการพัฒนาปรับปรุงผลผลิตที่จะส่งออกไปยังออสเตรเลีย และยังเป็นการช่วยสร้างศักยภาพในการผลิตในสินค้าหมวดนี้ให้ดีขึ้น

สินค้าในหมวด 03 มีการลดภาษีทันทีที่ข้อตกลงฯ มีผลบังคับใช้ การส่งออกของไทยในหมวดนี้ไปออสเตรเลียมีมูลค่าเพิ่มขึ้นทุกปี และประเทศคู่แข่งก็มีการส่งออกไปออสเตรเลียเพิ่มขึ้นด้วยเช่นกัน ผลจากการลดภาษีไม่มีผลต่อการส่งออกของไทยในสินค้าหมวดนี้มากนัก เพราะมีการส่งออกสินค้ามีมูลค่าที่ไม่มากและค่าที่คำนวณความได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบในตลาดของไทยในสินค้าหมวดนี้ก็ลดลง

2. รหัสสินค้า 69 (Manufactures of metal nes) เป็นสินค้าหมวดผลิตภัณฑ์โลหะ สำหรับค่า RCA ของไทยในการส่งออกสินค้าหมวดนี้ไปออสเตรเลียใน 4 ปีแรก ไทยไม่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบคือไทยมีค่า RCA ตั้งแต่ปี 2544-2547 ดังนี้ 0.66, 0.90, 0.92 และ 0.97 ตามลำดับ ค่า RCA ที่ได้มีน้อยกว่า 1 แต่ในปี 2548 ไทยมีค่า RCA มากกว่า 1 คือ 1.36 หมายความว่า

ไทยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในปี 2548 การส่งออกสินค้าในหมวดนี้ของไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี แม้ว่าไทยจะไม่มีมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในสินค้าชนิดนี้ สำหรับค่า RCA ของประเทศที่ทำการศึกษาร่วม คือ เยอรมัน จีน และนิวซีแลนด์ ทุกประเทศมีค่า RCA มากกว่า 1 หมายความว่า ทั้งสามประเทศมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกสินค้าไปออสเตรเลีย แต่เมื่อดูจากค่า RCA ที่คำนวณได้ ทั้งสามประเทศมีแนวโน้มลดลง

สินค้าในหมวด 69 มีการลดภาษีของสินค้าทันทีที่ข้อตกลงฯ มีผลบังคับใช้ การส่งออกของไทยไปออสเตรเลียมีมูลค่าเพิ่มขึ้นทุกปี โดยมูลค่าการส่งออกในปี 2548 มีมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นเกือบเท่าตัวจากปี 2547 การลดภาษีในสินค้าหมวดนี้ทำให้การส่งออกของสินค้าไทยเพิ่มขึ้น และค่าความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบก็เพิ่มขึ้น

3. รหัสสินค้า 741 (Heating and cooling equipment and parts thereof, nes) เป็นสินค้าหมวดเครื่องปรับอากาศและอะไหล่ สำหรับค่า RCA ของเวลาที่ทำการศึกษามีค่ามากกว่า 1 หมายความว่าไทยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกไปตลาดออสเตรเลีย คือในปี 2544-2548 มีค่า RCA เท่ากับ 8.26, 7.25, 7.59, 8.69 และ 7.30 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาจากค่าที่คำนวณได้ ไทยมีแนวโน้มของการลดลงในการส่งออกสินค้าในหมวดนี้ แม้ว่าจะมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ สำหรับค่า RCA ของประเทศที่ทำการศึกษาร่วม คือ ญี่ปุ่น สหรัฐฯ และจีน พบว่า ญี่ปุ่นมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในสามปีแรก แต่หลังจากปี 2547 ญี่ปุ่นไม่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในสินค้าชนิดนี้ เพราะค่า RCA ที่ได้มีค่าน้อยกว่า 1 ส่วนสหรัฐอเมริกาไม่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกสินค้าชนิดนี้ไปออสเตรเลีย เพราะค่า RCA ที่ได้มีค่าน้อยกว่า 1 สำหรับจีนไม่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในสินค้าชนิดนี้ในสองปีแรก แต่หลังจากปี 2546 จีนมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในสินค้าชนิดนี้เพราะค่า RCA ที่ได้มีค่ามากกว่า 1 มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นในสี่ปีแรก แต่ในปี 2548 มีแนวโน้มลดลง จากการพิจารณาพบว่าในปี 2548 ทุกประเทศมีการลดลงของ ค่า RCA ทุกประเทศ

สินค้าหมวด 741 การลดภาษีจะมีผลหลังจากข้อตกลงฯ มีผลบังคับใช้ 5 ปี การส่งออกของไทยไปออสเตรเลียมีมูลค่าเพิ่มขึ้นมาตลอด แต่ในปี 2548 มูลค่าการส่งออกของไทยไปออสเตรเลียมีมูลค่าลดลงจากปี 2547 การที่ภาษีลดเป็นศูนย์ในอีก 5 ปี อาจส่งผลดีกับไทยได้ในอนาคต แต่ไทยต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาสินค้าให้ดีขึ้น

4. รหัสสินค้า 752 (Automatic data processing machines and units thereof) เป็นสินค้าหมวดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ อุปกรณ์เก็บข้อมูล สำหรับค่า RCA ของไทยในการส่งออกสินค้า

หมวดนี้ไปออสเตรเลียใน 4 ปีแรก ไทยไม่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกสินค้าไปออสเตรเลีย คือไทยมีค่า RCA ตั้งแต่ปี 2544–2547 ดังนี้ 0.78, 0.96, 0.97 และ 0.91 ตามลำดับ โดยค่า RCA ที่ได้มีน้อยกว่า 1 แต่ในปี 2548 ไทยมีค่า RCA มากกว่า 1 คือ 1.01 หมายความว่าไทยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในปี 2548 การส่งออกสินค้าในหมวดนี้ของไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น แม้ว่าในปี 2547 จะลดลงแต่ในปี 2548 ค่า RCA ของไทยก็มีความได้เปรียบ สำหรับค่า RCA ของประเทศที่ทำการศึกษาร่วม คือ มาเลเซีย สิงคโปร์ จีน พบว่ามาเลเซียและจีนมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกสินค้าไปออสเตรเลีย เพราะค่า RCA มากกว่า 1 และสิงคโปร์มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกสินค้าไปออสเตรเลียตั้งแต่ปี 2544-2547 แต่ในปี 2548 ไม่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในสินค้านี้เพราะค่า RCA น้อยกว่า 1 จากการศึกษาพบว่าจีนเป็นประเทศที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี อาจเป็นผลมาจากสินค้าจีนมีมูลค่าสูงกว่าหลายประเทศเนื่องจากค่าแรงในการผลิตที่ต่ำ และมีการลงทุนในจีนเพิ่มมากขึ้นในสินค้าประเภทอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์

สินค้าหมวด 752 การลดภาษีจะมีผลบังคับใช้ 5 ปีหลังจากข้อตกลงฯ มีผลบังคับ เมื่อพิจารณาจากมูลค่าการส่งออกกับค่าความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของไทย การส่งออกของไทยไปออสเตรเลียมีมูลค่าเพิ่มขึ้นมาตลอด แต่ในปี 2548 มูลค่าการส่งออกขึ้นเกือบเท่าตัวจากการส่งออกในปี 2547 ในสินค้านี้แม้จะมีมาเลเซียและจีนเป็นคู่แข่งที่สำคัญ แต่ในอนาคตถ้าอัตราภาษีลดเป็นศูนย์เปอร์เซ็นต์ อาจทำให้ไทยมีมูลค่าการส่งออกที่มากขึ้น

5. รหัสสินค้า 775 (Household-type electrical and non-electrical equipment, nes.) เป็นสินค้าหมวดเครื่องใช้ไฟฟ้าภายในบ้านและอุปกรณ์ สำหรับค่า RCA ของการส่งออกสินค้าในรหัส 775 ของไทยไปออสเตรเลียนี้น้อยกว่า 1 ในปี 2544–2545 คือ 0.64 และ 0.60 หมายความว่า ไทยไม่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกสินค้าไปออสเตรเลีย และตั้งแต่ปี 2546- 2548 ค่า RCA ของไทยมากกว่า 1 คือ 1.23, 1.62 และ 1.79 ตามลำดับ หมายความว่า ไทยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกสินค้าไปออสเตรเลียในปีดังกล่าว การส่งออกของไทยในสินค้านี้มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น สำหรับค่า RCA ของประเทศที่ทำการศึกษาร่วม พบว่าจีน เกาหลีใต้และนิวซีแลนด์มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกสินค้านี้ไปออสเตรเลีย เพราะมีค่า RCA มากกว่า 1 ทุกประเทศ โดยในปี 2548 มีจีนที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น และ เกาหลีใต้และนิวซีแลนด์มีแนวโน้มลดลงในปี 2548

สินค้าหมวด 775 มีการลดภาษีมีผลทันทีที่ข้อตกลงฯ มีผลบังคับใช้ การส่งออกสินค้าของไทยในหมวดนี้มีมูลค่าไม่มากนักเมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่ง มูลค่าการส่งออกไปออสเตรเลียนี้น่าจะมีมูลค่าเพิ่มขึ้นทุกปีในปริมาณที่ไม่มาก และความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกสินค้าของ

ไทยไปออสเตรเลียมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี โดยมี จีน เกาหลีใต้ และนิวซีแลนด์เป็นคู่ค้ารายใหญ่ในสินค้าหมวดนี้ การลดภาษีไม่ช่วยให้การส่งออกสินค้าในหมวดนี้ขยายตัวเพิ่มขึ้นเท่าใดนัก เนื่องจากไทยไม่ใช่คู่ค้ารายใหญ่ในสินค้าหมวดนี้

6. รหัสสินค้า 781 (Car, other motor vehicles principally designed for the transports of persons) เป็นสินค้าหมวดรถยนต์นั่งขนาดเล็ก สำหรับค่า RCA ของการส่งออกสินค้าในรหัส 781 ของไทยไปออสเตรเลีย ตั้งแต่ปี 2544-2548 มีค่าเท่ากับ 0.44, 0.51, 0.51, 0.46 และ 0.82 ตามลำดับ และมีค่าน้อยกว่า 1 หมายความว่าไทยไม่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกสินค้าชนิดนี้ไปตลาดออสเตรเลีย จากการพิจารณาพบว่า มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น แม้จะลดลงในปี 2547 แต่ก็เพิ่มขึ้นในปี 2548 สำหรับค่า RCA ของประเทศที่ทำการศึกษาาร่วม คือ ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ และสหรัฐฯ พบว่า ญี่ปุ่นและเกาหลีใต้ มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกสินค้าชนิดนี้ เพราะมีค่า RCA มากกว่า 1 โดยค่า RCA ของญี่ปุ่นมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นในสินค้าหมวดนี้ และเกาหลีใต้มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นในสามปีหลัง สำหรับสหรัฐฯ ไม่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกสินค้าชนิดนี้เลย เพราะมีค่า RCA น้อยกว่า 1

สินค้าหมวด 781 การลดภาษีมีผลทันทีที่ข้อตกลงฯ มีผลบังคับใช้ การส่งออกของไทยไปออสเตรเลียมีมูลค่าเพิ่มขึ้นทุกปี โดยมูลค่าการส่งออกในปี 2548 มีมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นเกือบสามเท่าตัวจากปี 2547 และค่าความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่คำนวณได้มีค่าเพิ่มขึ้นทุกปี ในปี 2548 หลังจากลดภาษีเป็นศูนย์ไทยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งสินค้าเพิ่มขึ้นมาก สินค้านี้มีญี่ปุ่นและเกาหลีใต้เป็นคู่ค้ารายใหญ่

7. สินค้ารหัส 782 (Motor vehicles for transport of goods; special-purpose motor vehicles) เป็นสินค้าในหมวดรถบรรทุก สำหรับค่า RCA ของการส่งออกสินค้าในรหัส 782 ของไทยไปออสเตรเลียตั้งแต่ปี 2544-2548 มีดังนี้ 9.67, 7.74, 10.13, 10.30 และ 13.70 ตามลำดับ ซึ่งมีค่ามากกว่า 1 หมายความว่า ไทยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกสินค้านี้ไปออสเตรเลีย ค่า RCA มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น สำหรับค่า RCA ของประเทศที่ทำการศึกษาาร่วม คือ ญี่ปุ่น สหรัฐฯ และเยอรมัน พบว่าญี่ปุ่นมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกสินค้าชนิดนี้ เพราะค่า RCA มีค่ามากกว่า 1 ประเทศสหรัฐอเมริกาไม่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในสินค้านี้ ยกเว้นในปี 2547 มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในสินค้านี้ เพราะมีค่า RCA มากกว่าหนึ่ง และเยอรมันไม่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในสินค้านี้ในสี่ปีแรก แต่ในปี 2548 ค่า RCA มีค่ามากกว่า 1 ทำให้มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในสินค้านี้ และเยอรมันยังมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี

สินค้าหมวด 782 มีการลดภาษีทันทีที่ข้อตกลงฯ มีผลบังคับใช้ มูลค่าการส่งออกของ ไทยไปออสเตรเลียมีมูลค่าเพิ่มขึ้นทุกปี การส่งออกในปี 2548 มีมูลค่าเพิ่มขึ้นเกือบเท่าตัวจากปี 2547 ซึ่งอาจเป็นผลมาจากการลดภาษีตามข้อตกลงฯ ที่ทำให้การส่งออกของไทยมีมูลค่าเพิ่มขึ้น สำหรับในสินค้าชนิดนี้ ปัจจุบันมีญี่ปุ่นที่เป็นคู่แข่งที่สำคัญของไทย และในอนาคตอาจมีจีนและ อินเดียที่จะเข้ามาแบ่งส่วนแบ่งตลาดสินค้านี้ด้วย

8. รหัสสินค้า 784 (Parts and accessories of the motor vehicles of 722, 781, 782 and 783) เป็นสินค้าหมวดชิ้นส่วนอะไหล่รถยนต์ สำหรับค่า RCA ของไทยในปี 2544-2545 เท่ากับ 0.43 และ 0.75 ตามลำดับ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 1 หมายความว่าไทยไม่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกสินค้าไปออสเตรเลีย และตั้งแต่ปี 2546-2548 มีค่า RCA เท่ากัน 1.22, 1.16 และ 1.24 ตามลำดับ ซึ่งมีค่ามากกว่า 1 หมายความว่า ไทยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออก สินค้าไปออสเตรเลีย การเปลี่ยนแปลงค่า RCA ของไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปียกเว้นในปี 2547 ที่ ลดลง สำหรับค่า RCA ของประเทศที่ทำการศึกษา ร่วม คือ ญี่ปุ่น สหรัฐฯ และจีน พบว่าญี่ปุ่นและ สหรัฐอเมริกา มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกสินค้าชนิดนี้ไปออสเตรเลีย เพราะมี ค่า RCA มากกว่า 1 และจีนไม่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกสินค้าชนิดนี้ไป ออสเตรเลีย เพราะมีค่า RCA น้อยกว่า 1 แต่แนวโน้มของจีนมีการเพิ่มขึ้นทุกปีสำหรับสินค้าใน หมวดนี้ อาจเพราะจีนมีแรงงานและค่าจ้างที่ถูกจึงทำให้จีนสามารถส่งออกสินค้าชนิดนี้ได้มากขึ้น

สินค้าหมวด 784 การลดภาษีมีผลหลังจากข้อตกลงฯ บังคับใช้แล้ว 5 ปี การส่งออก สินค้าของไทยไปออสเตรเลียมีมูลค่าไม่มากเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศคู่แข่ง และมูลค่าการส่งออก ก็มีมูลค่าเพิ่มขึ้นทุกปี ค่าแนวโน้มความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบมีการเพิ่มขึ้นไม่มาก สินค้าชนิดนี้ มีญี่ปุ่นและสหรัฐฯ เป็นคู่ค้ารายใหญ่ในตลาดออสเตรเลีย

9. รหัสสินค้า 893 (Articles, nes, of plastics) เป็นสินค้าในหมวดพลาสติก สำหรับค่า RCA ของการส่งออกสินค้าในรหัส 893 ของไทยไปออสเตรเลียตั้งแต่ปี 2544-2548 มีดังนี้ 1.56, 1.43, 1.30, 1.70 และ 1.51 ตามลำดับ มีค่ามากกว่า 1 หมายความว่า ไทยมีความได้เปรียบโดย เปรียบเทียบในการส่งออกสินค้าชนิดนี้ไปตลาดออสเตรเลีย แต่มีแนวโน้มที่ไม่แน่นอน และลดลง ในปี 2548 สำหรับค่า RCA ของประเทศที่ทำการศึกษา ร่วม คือ จีน สหรัฐฯ และนิวซีแลนด์ พบว่า จีนและนิวซีแลนด์มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกสินค้าชนิดนี้ไปออสเตรเลีย เพราะมีค่า RCA มากกว่า 1 และสหรัฐอเมริกาไม่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออก

สินค้าชนิดนี้ไปออสเตรเลียในปีแรก แต่ในปี 2548 ค่า RCA เท่ากับ 1.01 ซึ่งมีความมากกว่า 1 ทำให้มีความได้เปรียบในปีนี้ โดยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี

สินค้าหมวด 893 การลดภาษีจะมีผลหลังจากข้อตกลงฯ เริ่มใช้แล้ว 5 ปี การส่งออกสินค้าของไทยไปออสเตรเลียมีมูลค่าเพิ่มขึ้นในปริมาณที่ไม่มากนัก และแนวโน้มความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบมีค่าลดลงจากปี 2547 การส่งออกในสินค้านี้ของไทยมีมูลค่ามามากเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศคู่ค้ารายใหญ่ของออสเตรเลีย โดยมีจีนและสหรัฐฯ เป็นคู่ค้ารายใหญ่ในสินค้านี้

เมื่อนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏมาพิจารณาเปรียบเทียบผลก่อนและหลังจากที่ผลการตกลงเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลียมีผลบังคับใช้ คือในปี 2547 และปี 2548 สรุปความได้ว่า

สินค้าที่ไทยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏลดลง ประกอบด้วยสินค้าในหมวด 03, 741 และ 893

สินค้าที่ไทยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏเพิ่มขึ้น ประกอบด้วยสินค้าในหมวด 69, 752, 755, 781, 782 และ 784

เมื่อนำผลการวิเคราะห์ที่ได้จากการศึกษามาเปรียบเทียบกับข้อมูลที่กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศคาดว่าสินค้าไทยจะได้เปรียบจากการเจรจาข้อตกลงเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย พบว่าสินค้าที่ผู้ศึกษาวิเคราะห์ในหมวดของรถยนต์คือ 781, 782 และ 784 มีมูลค่าของการส่งออกเพิ่มขึ้น ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของการส่งออกของไทยมีเพิ่มขึ้นจากปี 2547 ก่อนที่ข้อตกลงจะมีผล ซึ่งเป็นไปตามการคาดการณ์ของกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ ในหมวดของเครื่องปรับอากาศคือ 741 การคาดการณ์ของกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศคาดว่าจะเพิ่มขึ้น แต่จากการศึกษาพบว่าการส่งออกลดลง และความได้เปรียบในการส่งออกของไทยก็ลดลงด้วย ซึ่งเป็นการคาดการณ์ที่ไม่จริง ส่วนในหมวดอื่นที่ทำการศึกษามีการส่งออกเพิ่มขึ้นในระดับที่ไม่มาก ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบมีแนวโน้มการเพิ่มขึ้นน้อย

บทที่ 6

สรุป และข้อเสนอแนะ

6.1 สรุปผลการศึกษา

การค้าระหว่างประเทศมีความสำคัญต่อการพัฒนาระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยเป็นอย่างมาก เนื่องจากทำให้เกิดการลงทุน การจ้างงาน และการพัฒนาเทคโนโลยี ด้วยปัจจัยต่างๆ ดังที่ได้กล่าวมานี้ ทำให้รัฐบาลมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการค้าระหว่างประเทศเพิ่มมากขึ้น โดยการค้าระหว่างประเทศที่เกิดขึ้นในแต่ละประเทศมุ่งเน้นให้มีการเปิดเขตการค้าเสรีระหว่างประเทศคู่ค้า โดยมีองค์การการค้าโลกเข้ามามีบทบาทในการกำหนดกฎเกณฑ์การค้าระหว่างประเทศให้มีรูปแบบการค้าที่เสรี ลดการกีดกันทางการค้าไม่ว่าจะในรูปแบบของภาษีและไม่ใช่ภาษี เพื่อให้การค้าดำเนินต่อไปตามแนวคิดการค้าเสรี แต่ถึงกระนั้นในแต่ละประเทศก็ยังได้มีการนำวิธีการกีดกันทางการค้าเข้ามาช่วยในการค้าระหว่างประเทศของตน เพื่อให้การแข่งขันมีความได้เปรียบเพิ่มมากขึ้น ทำให้สามารถแข่งขันกับแต่ละประเทศได้

ไทยและออสเตรเลียมีความสัมพันธ์ด้านการค้า การลงทุน และการบริการมานาน เพื่อให้การค้าต่อกันมีมูลค่าเพิ่มมากขึ้น ไทยและออสเตรเลียจึงได้จัดให้มีการลงนามในข้อตกลงเขตการค้าเสรีระหว่างกันขึ้น ในการเจรจาข้อตกลงทางการค้าของไทยและออสเตรเลียมีการกำหนดอัตราการลดภาษีของทั้งสองประเทศเพื่อนำไปสู่การส่งออกและนำเข้าที่เพิ่มขึ้น การเจรจาฉบับนี้ของไทยเป็นการกระทำกับประเทศที่พัฒนาแล้วและครอบคลุมในสินค้าหลายชนิด ในการศึกษากรอบข้อตกลงเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลียจากเอกสารและข้อมูลการค้า โดยได้นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์หาความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ ใช้ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏช่วยในการศึกษาในรายการสินค้าที่มีมูลค่าการส่งออกของไทยไปออสเตรเลียในลำดับต้นๆ จำนวน 9 หมวดสินค้า (ดูภาคผนวก ก ประกอบ) สรุปได้ดังนี้

1. รหัสสินค้า 03 (Fish crustaceans, Mollusks and preparations thereof) ไทยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกสินค้าในหมวด 03 แต่ค่า RCA ที่ได้มีแนวโน้มลดลงทุกปี แต่มูลค่าการส่งออกของไทยมีมูลค่ามากกว่าประเทศ จีน เวียดนาม และนิวซีแลนด์

2. รหัสสินค้า 69 (Manufactures of metal nes) ไทยไม่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในสินค้าหมวด 69 แต่ในปี 2548 ไทยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในสินค้าหมวด 69 โดยมูลค่า

การส่งออกของไทยมีมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นทุกปี ในปี 2548 มีมูลค่าเพิ่มขึ้นมากกว่าหนึ่งเท่าตัว

3. รหัสสินค้า 741 (Heating and cooling equipment and parts thereof, nes) ไทยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในสินค้าหมวด 741 ค่า RCA มูลค่าการส่งออกสินค้าในหมวด 741 มีมูลค่าเพิ่มขึ้นมาตั้งแต่ปี 2544 แต่ในปี 2548 มูลค่าการส่งออกในสินค้าหมวด 741 ลดลง จากปีก่อนหน้า แต่เมื่อทำการเปรียบเทียบกับประเทศที่ทำการศึกษาด้วย มูลค่าการส่งออกสินค้าในหมวด 741 ก็ลดลงเช่นกัน

4. รหัสสินค้า 752 (Automatic data processing machines and units thereof) ไทยไม่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในสินค้าหมวด 752 แต่ในปี 2548 ไทยได้ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในสินค้าหมวด 752 มูลค่าการส่งออกสินค้าในหมวด 752 มีมูลค่าเพิ่มขึ้นทุกปีโดยในปี 2548 หลังจากที่ข้อตกลงมีผลบังคับใช้มูลค่าการส่งออกของไทยมีมูลค่าเพิ่มขึ้นเกือบเท่าตัวเมื่อเทียบกับปีก่อนที่ข้อตกลงฯ จะเริ่มมีผลบังคับใช้

5. รหัสสินค้า 775 (Household-type electrical and non-electrical equipment, nes) ไทยไม่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในสินค้าหมวด 775 แต่หลังจากปี 2546 ไทยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในสินค้าหมวด 775 มูลค่าการส่งออกของไทยในสินค้าหมวดนี้มีมูลค่าน้อยกว่าประเทศที่ทำการศึกษา แต่มูลค่าการส่งออกก็เพิ่มขึ้นทุกปีแม้จะไม่มากนัก

6. รหัสสินค้า 781 (Car, other motor vehicles principally designed for the transports of persons) ไทยไม่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในสินค้าหมวด 781 และการส่งออกในสินค้าหมวด 781 ก็มีมูลค่าไม่มากนักเมื่อเทียบกับประเทศที่ทำการศึกษา แต่การส่งออกในสินค้าหมวด 781 ก็มีมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นทุกปี เมื่อดูจากมูลค่าการส่งออกในสินค้าหมวด 781 หลังจากที่ข้อตกลงฯ มีผล มูลค่าการส่งออกของไทยขยายตัวเพิ่มขึ้นเกือบสามเท่าจากที่เคยส่งออกในปี 2547

7. สินค้าหมวด 782 (Motor vehicles for transport of goods; special-purpose motor vehicles) ไทยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในสินค้าหมวด 782 และเมื่อเปรียบเทียบค่า RCA กับประเทศที่ทำการศึกษา ไทยมีค่า RCA มากกว่าทุกประเทศ เมื่อดูจากมูลค่าการส่งออกสินค้าในหมวด 782 ของไทยที่ส่งออกมีมูลค่าเพิ่มขึ้นทุกปี และเมื่อข้อตกลงฯ มีผลบังคับมูลค่าการส่งออกของไทยมีมูลค่าขยายตัวเพิ่มขึ้นเกือบเท่าตัว ซึ่งอาจเป็นผลมาจากการลดภาษีของออสเตรเลีย

8. รหัสสินค้า 784 (Parts and accessories of the motor vehicles of 722, 781, 782 and 783) ไทยไม่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในช่วงก่อนปี 2545 แต่ในปี พ.ศ. 2546 เป็นต้นมาไทยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในสินค้าหมวด 784 มูลค่าการส่งออกของไทยมีการเพิ่มขึ้นทุกปี แต่เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศที่ทำการศึกษาพบว่าจีนเป็นคู่แข่งที่มีอัตราการส่งออกเพิ่มมากขึ้น โดยมีการส่งออกที่มีมูลค่ามากกว่าประเทศไทย

9. รหัสสินค้า 893 (Articles, nes, of plastics) ไทยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในสินค้าหมวด 893 มูลค่าการส่งออกของไทยในสินค้าหมวด 893 มีมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นทุกปีแต่ในสินค้าหมวดนี้ แต่ไทยมีการส่งออกน้อยกว่าประเทศที่ได้ทำการศึกษาพอควร

หมวดสินค้าที่อยู่ในกลุ่มลดภาษีเป็น 0 ได้แก่ หมวด 03, 69, 775, 781 และ 782 ค่า RCA ในปี 2548 เพิ่มขึ้น 4 หมวด ได้แก่ 69, 775, 781 และ 782 สำหรับหมวด 03 มีค่า RCA ลดลง

กรอบข้อตกลงเขตการค้าเสรีที่ไทยได้ทำกับออสเตรเลียนั้น สินค้าที่ไทยทำการลดภาษีให้แก่ออสเตรเลียในช่วงแรกเป็นสินค้าที่ไทยต้องนำเข้าจากต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่ และไม่มีผลกระทบต่ออุตสาหกรรมของประเทศไทย แต่สำหรับสินค้าที่อาจจะผลกระทบต่ออุตสาหกรรมไทย ก็ได้มีการยืดเวลาเพื่อให้สามารถปรับตัวกับการแข่งขันได้ โดยในสินค้าที่ไทยไม่สามารถสู้กับสินค้าของออสเตรเลียได้และไทยมีการผลิตในประเทศ ก็ได้มีความพยายามส่งเสริมและใช้เวลาในการลดภาษีให้ช้าลง เพื่อหาทางช่วยเหลือผู้ผลิตที่ทำการผลิตสินค้าในหมวดที่ไม่สามารถแข่งขันได้ ส่วนในการลดภาษีของออสเตรเลียก็ได้มีการลดภาษีให้ไทยเกือบหมดทุกรายการที่มีการตกลงกัน และจะมีเพียงไม่กี่รายการที่ออสเตรเลียขอเวลาในการปรับตัวเพื่อลดภาษี

ข้อมูลจากการวิเคราะห์ศึกษาไม่สามารถบอกได้ถึงความเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากข้อตกลงเขตการค้าเสรีระหว่างไทย-ออสเตรเลียได้สมบูรณ์มากนัก เนื่องจากเพิ่งเริ่มมีการบังคับใช้ และจากข้อมูลการค้าระหว่างกัน พบว่าการค้าของไทยและออสเตรเลียมีมูลค่าการค้าโดยรวมเพิ่มขึ้นทุกปี ในช่วงระยะ 5 ปีที่ผ่านมา การส่งออกและการนำเข้ามีมูลค่าเพิ่มขึ้นในทุกปี โดยไทยเป็นฝ่ายที่ได้ดุลการค้ามาโดยตลอด อย่างไรก็ตามเฉพาะในปี 2548 เท่านั้นที่ไทยขาดดุลการค้ากับออสเตรเลีย การค้าระหว่างไทยและออสเตรเลียที่มีการค้าขายระหว่างกันมีมูลค่าอยู่ในระดับต้นของไทย

6.2 ข้อเสนอแนะ

6.2.1 การศึกษาพบว่าสินค้าเกษตรของไทยบางชนิดเสียเปรียบในการแข่งขันทั้งในด้านของราคาและคุณภาพในการผลิต ดังนั้นรัฐบาลควรมีส่วนในการพัฒนาและส่งเสริมสินค้าให้มีคุณภาพตลอดจนส่งเสริมให้มีเทคโนโลยีการผลิตที่ทันสมัยมาช่วยในการผลิตสินค้านั้นๆ เพื่อให้สามารถแข่งขันกับนานาประเทศได้

6.2.2 การเจรจาข้อตกลงการค้าระหว่างประเทศ รัฐบาลควรให้ความสำคัญแก่การเจรจา มากกว่านี้ โดยมีการเปิดให้มีประชาพิจารณ์ และนำกลุ่มผู้ผลิตสินค้าในสินค้าแต่ละรายเข้ามามีส่วนร่วม และเปิดเผยข้อมูลการเจรจาให้ทราบโดยทั่วถึง

6.2.3 การศึกษาผลกระทบที่เกิดขึ้นในระยะเวลาที่ข้อตกลงเพิ่งเริ่มใช้ไม่สามารถบอกได้ถึงผลกระทบและปัญหาที่เกิดจากข้อตกลงเจรจาการค้าเสรีของประเทศคู่ค้าได้ชัดเจนมากนัก

6.2.4 ในการเจรจาตกลงเขตการค้าเสรี ทำอย่างไรที่จะให้เสียเปรียบน้อยที่สุด

6.2.5 การเจรจาเปิดเขตการค้าเสรีรัฐบาลต้องให้การสนับสนุนส่งเสริม โดยมีกระทรวงต่างประเทศ และกระทรวงพาณิชย์ เป็นหน่วยงานหลักในการสนับสนุน

6.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

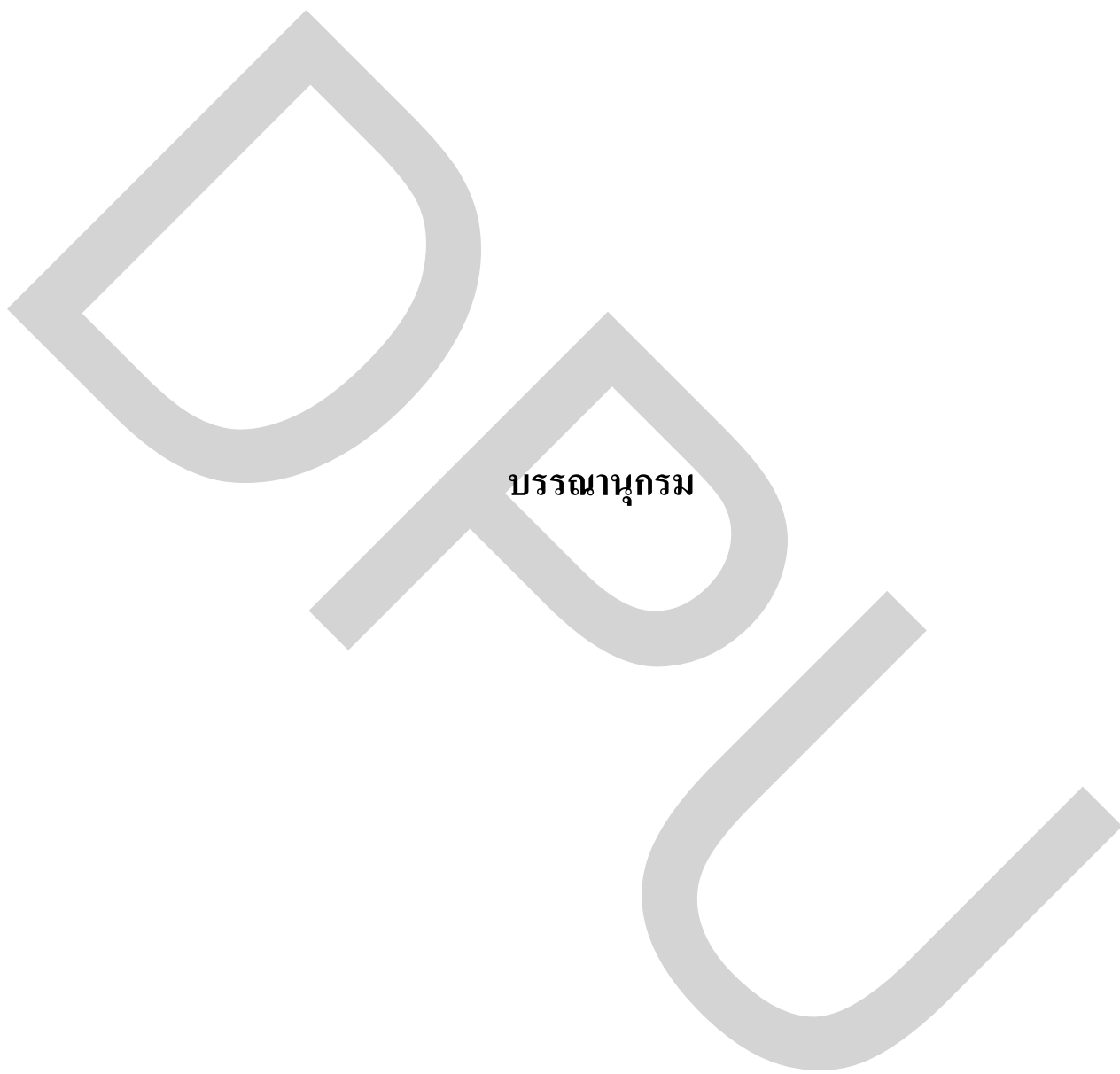
ในการศึกษานี้มีข้อจำกัดหลายประการ โดยสังเขปดังนี้

6.3.1 ข้อมูลที่นำเสนอโดยหน่วยงานที่มีความเกี่ยวข้องกับการค้าระหว่างประเทศ ไม่ทันสมัย ควรมีการจัดทำระบบข้อมูลให้มีรูปแบบลักษณะเดียวกันกับต่างประเทศ

6.3.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเจรจาควรมีการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับข้อตกลงต่างๆ ที่จะเป็นประโยชน์สำหรับนำไปเจรจาระหว่างกัน ก่อนที่จะมีการเจรจาเพื่อให้มีการทักท้วงและแนะนำข้อดีข้อเสียที่จะเกิดกับสินค้าก่อนที่จะนำเข้าไปอยู่ในข้อตกลงการค้าที่จะจัดทำขึ้นต่อไป เพื่อให้ได้ประโยชน์สูงสุดทั้งสองฝ่าย

6.3.3 เวลาที่ทำการศึกษาไม่เอื้ออำนวยต่อการศึกษา เนื่องจากข้อตกลงฯ มีผลบังคับใช้ 1 มกราคม 2548 ทำให้ข้อมูลที่มีไม่มากเพียงพอต่อความต้องการสำหรับการศึกษาวิเคราะห์

จากข้อจำกัดข้างต้น ผู้ศึกษาขอเสนอให้มีการศึกษาการทำ FTA ในรายละเอียดให้มากกว่านี้ โดยเฉพาะที่มาของแหล่งผลิต และเปรียบเทียบ FTA ของประเทศอื่นๆ เช่น อินเดีย และ จีน เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. (2548). ความตกลงการค้าเสรี ไทย-ออสเตรเลีย โอกาสส่งออก
ของไทย.

นิติศา เบญจมสุทิต และนางนุช พันธกิจไพบูลย์. (2547). เศรษฐศาสตร์ระหว่างประเทศ. กรุงเทพฯ:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วันรักษ์ มิ่งมณีนากิน. (2545). เศรษฐศาสตร์ระหว่างประเทศเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: ดอกหญ้ากรู๊ป.

วิทยานิพนธ์

กนกอร แก้วศักดิ์. (2547). ศึกษาผลกระทบจากการตั้งเขตการค้าเสรีไทย-จีน ต่อรูปแบบการค้า
สินค้าผักผลไม้ของไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะเศรษฐศาสตร์.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

จันทร์ลอย เลขทิพย์. (2544). ผลกระทบตามข้อตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียนที่มีต่อตลาดสินค้า
เกษตรไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ชัยยันต์ กิตติวิศิษฐ์. (2546). ความสามารถในการส่งออกของอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ
ระหว่างไทยกับจีน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์.
กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เพ็ญศรี คำเจริญ. (2544). การศึกษาถึงความสามารถในการส่งออกสินค้าของไทยไปญี่ปุ่น.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สายฝน ตรีภักสุทรัพย์. (2543). ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบการส่งออกข้าวของประเทศไทย
ในปี 2529 – 2539. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์เกษตร.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สิทธิกร นิพนธ์. (2546). ศึกษาผลกระทบการเปิดเสรีทางการค้าต่อการกระจายรายได้ใน
ประเทศไทย. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะเศรษฐศาสตร์. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สุติกษณา เลาจเวชกุล. (2542). ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบและปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความ
ได้เปรียบแข่งขันในอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สารสนเทศจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์. จาก

WWW.THAIFTA.COM

กรมส่งเสริมการค้าส่งออก กระทรวงพาณิชย์. จาก

WWW.DEPHTHA.GO.TH

กลุ่มศึกษาข้อตกลงเขตการค้าเสรีภาคประชาชน. จาก

WWW.FTAWATCH.ORG

โครงการ จับกระแสองค์การการค้าโลก สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. จาก

WWW.THAILANDWTO.ORG

วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. จาก

[HTTP://TH.WIKIPEDIA.ORG](http://TH.WIKIPEDIA.ORG)

สถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง, (2548). เปรียบเทียบผลกระทบการค้าไทยกับออสเตรเลีย
ก่อนและหลังการเปิด FTA. สืบค้นเมื่อ 16 ธันวาคม 2549, จาก

[HTTP://WWW.FTAMONITORING.ORG](http://WWW.FTAMONITORING.ORG)

THAILAND'S TRADE INFORMATION SYSTEM (ข้อมูลการค้าของไทย). จาก

WWW.OPS2.MOC.GO.TH/TRADE/MAINCOMT2.HTM

UN COMTRADE (ข้อมูลการค้าของไทยและออสเตรเลีย). จาก

[HTTP://COMTRADE.UN.ORG](http://COMTRADE.UN.ORG)

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ข้อมูลที่ใช้คำนวณดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ

ตารางภาคผนวก ก ที่ 1 มูลค่าการนำเข้าสินค้าของออสเตรเลียจากประเทศต่างๆ

มูลค่า : เหรียญสหรัฐฯ

รหัส (SITC Rev.3) สินค้า / ประเทศ	2544	2545	2546	2547	2548
03 (FISH, CRUSTACEANS, MOLLUSC.)					
ไทย	134,958,603	132,400,804	157,315,482	169,872,339	200,051,400
จีน	14,291,002	21,963,444	43,087,744	57,078,183	70,375,249
เวียดนาม	24,774,031	31,780,852	53,646,736	79,379,731	94,250,814
นิวซีแลนด์	84,422,083	94,352,152	116,854,407	128,704,016	131,017,301
โลก	468,066,777	498,379,936	617,190,400	677,026,003	754,894,104
69 (METALLIC STRUCTURES NES.)					
ไทย	20,852,375	34,591,128	47,828,544	59,122,141	108,435,653
จีน	256,547,414	346,221,920	448,740,512	644,645,532	744,836,616
เยอรมันนี	96,153,546	109,835,296	149,725,344	180,038,617	190,475,973
นิวซีแลนด์	69,361,998	88,194,784	116,736,112	135,450,760	135,690,870
โลก	1,403,526,470	1,620,902,144	2,025,669,504	2,578,912,625	2,996,696,558
741 (HEATNG, COOLNG EQUIP,PART.)					
ไทย	116,897,031	131,148,392	194,103,968	266,352,522	247,493,841
จีน	34,733,258	47,908,904	85,279,968	191,726,734	190,934,771
สหรัฐอเมริกา	57,758,301	83,813,544	87,429,504	148,027,242	140,278,987
ญี่ปุ่น	93,744,529	100,974,448	137,578,336	142,569,137	129,443,797
โลก	632,115,074	763,750,336	997,026,368	1,292,575,802	1,275,022,211
752 (AUTOMATC. DATA PROC. EQUIP.)					
ไทย	43,357,721	61,790,544	78,432,944	87,233,660	121,481,570
จีน	304,347,692	474,292,000	731,113,152	1,276,328,040	1,836,730,260
มาเลเซีย	387,726,692	363,764,128	470,095,040	651,393,833	717,110,925
สิงคโปร์	371,731,753	433,393,504	356,002,304	348,149,240	277,930,858
โลก	2,495,448,610	2,713,043,456	3,152,170,240	4,057,715,521	4,527,646,832
775 (DOM.ELEC, NON-ELEC. EQUIPT.)					
ไทย	8,506,183	10,573,146	30,091,490	43,569,915	54,381,324
จีน	130,592,751	174,138,688	228,021,136	319,436,587	374,097,673
เกาหลีใต้	69,401,600	77,163,520	127,810,496	149,737,123	131,793,576
นิวซีแลนด์	79,748,165	87,426,704	110,694,208	136,507,323	114,900,278
โลก	597,093,304	749,255,680	956,468,864	1,134,907,426	1,139,798,529

ตารางภาคผนวก ก ที่ 1 (ต่อ)

มูลค่า : เหรียญสหรัฐฯ

รหัส (SITC Rev.3) สินค้า / ประเทศ	2544	2545	2546	2547	2548
781 (PASS. MOTOR VEHCLS.EX.BUS.)					
ไทย	44,352,359	63,074,608	90,865,312	89,921,806	201,754,179
ญี่ปุ่น	2,517,728,596	2,963,711,232	4,017,610,752	4,807,411,581	5,107,968,275
เกาหลีใต้	331,833,835	297,216,064	327,359,456	483,225,029	697,195,355
สหรัฐอเมริกา	181,878,954	256,684,048	273,679,904	316,318,865	322,219,735
โลก	4,488,716,735	5,248,843,776	6,984,680,960	8,157,491,143	9,275,567,125
782 (GOODS, SPCL TRANSPORT VEH.)					
ไทย	245,753,188	273,747,328	489,328,864	647,759,884	1,160,680,138
ญี่ปุ่น	547,424,787	756,762,944	850,221,248	1,134,667,898	928,460,285
สหรัฐอเมริกา	148,238,690	178,341,488	174,958,048	391,316,442	407,275,136
เยอรมันนี	47,534,376	51,435,900	71,813,360	110,737,088	169,450,987
โลก	1,134,615,658	1,492,558,976	1,883,834,496	2,650,289,662	3,186,496,129
784 (PARTS, TRACTORS, MOTOR VEH.)					
ไทย	10,920,564	21,374,892	45,626,496	44,012,474	58,077,973
ญี่ปุ่น	448,333,299	400,343,328	433,321,952	386,840,982	389,063,154
สหรัฐอเมริกา	280,826,862	317,245,920	342,018,784	387,548,838	384,188,280
จีน	23,064,150	31,274,692	38,366,812	53,678,675	71,203,782
โลก	1,141,810,289	1,196,028,416	1,463,588,608	1,596,923,817	1,761,013,440
893 (ARTICLES, NES, OF PLASTICS.)					
ไทย	21,407,289	23,391,392	27,186,030	40,096,170	45,702,743
จีน	148,579,833	177,947,248	219,130,320	292,880,059	364,083,280
สหรัฐอเมริกา	103,160,511	107,385,328	118,527,016	131,145,247	152,611,378
นิวซีแลนด์	66,215,860	70,616,080	84,153,488	99,816,138	110,355,579
โลก	614,127,808	688,425,728	816,512,000	992,636,231	1,135,335,556

ที่มา: United Nations Commodity Trade Statistics Database

ตารางภาคผนวก ก ที่ 2 มูลค่าการนำเข้าทั้งหมดในทุกสินค้าของประเทศออสเตรเลีย

มูลค่า : เหรียญสหรัฐฯ

รหัส (SITC Rev.3) สินค้า / ประเทศ	2544	2545	2546	2547	2548
03 (FISH, CRUSTACEANS, MOLLUSC.)					
ไทย	3,569,445,889	4,585,039,229	6,263,578,991	8,838,251,022	11,061,500,935
จีน	3,569,445,889	4,585,039,229	6,263,578,991	8,838,251,022	11,061,500,935
เวียดนาม	1,086,083,107	1,240,918,636	1,501,836,730	1,804,530,231	2,569,039,913
นิวซีแลนด์	2,597,522,062	2,883,203,840	3,560,932,042	4,239,474,535	4,648,897,534
69 (METALLIC STRUCTURES NES.)					
ไทย	1,358,598,241	1,640,319,462	2,166,932,360	2,461,476,561	3,161,225,959
จีน	3,569,445,889	4,585,039,229	6,263,578,991	8,838,251,022	11,061,500,935
เยอรมันนี	3,196,680,000	3,694,849,000	4,760,082,000	5,767,556,000	6,243,205,000
นิวซีแลนด์	2,597,522,062	2,883,203,840	3,560,932,042	4,239,474,535	4,648,897,534
741 (HEATING, COOLING EQUIP. PART.)					
ไทย	1,358,598,241	1,640,319,462	2,166,932,360	2,461,476,561	3,161,225,959
จีน	3,569,445,889	4,585,039,229	6,263,578,991	8,838,251,022	11,061,500,935
สหรัฐอเมริกา	10,944,903,665	13,083,521,831	13,092,309,399	14,271,028,208	15,770,889,165
ญี่ปุ่น	7,685,090,622	8,306,917,389	9,923,957,802	11,814,727,312	12,418,294,285
752 (AUTOMATIC DATA PROC. EQUIP.)					
ไทย	1,358,598,241	1,640,319,462	2,166,932,360	2,461,476,561	3,161,225,959
จีน	3,569,445,889	4,585,039,229	6,263,578,991	8,838,251,022	11,061,500,935
มาเลเซีย	2,052,044,785	2,133,765,894	2,611,562,809	4,156,722,821	4,762,746,388
สิงคโปร์	3,160,140,074	3,370,655,619	4,678,728,116	6,609,680,688	8,432,112,065
775 (DOM. ELEC, NON-ELEC. EQUIPT.)					
ไทย	1,358,598,241	1,640,319,462	2,166,932,360	2,461,476,561	3,161,225,959
จีน	3,569,445,889	4,585,039,229	6,263,578,991	8,838,251,022	11,061,500,935
เกาหลีใต้	2,173,193,472	2,339,584,512	3,272,140,800	3,378,459,968	3,812,063,148
นิวซีแลนด์	2,597,522,062	2,883,203,840	3,560,932,042	4,239,474,535	4,648,897,534

ตารางภาคผนวก ก ที่ 2 (ต่อ)

มูลค่า : เหรียญสหรัฐฯ

รหัส (SITC Rev.3) สินค้า / ประเทศ	2544	2545	2546	2547	2548
781 (PASS. MOTOR VEHCLS.EX.BUS.)					
ไทย	1,358,598,241	1,640,319,462	2,166,932,360	2,461,476,561	3,161,225,959
ญี่ปุ่น	7,685,090,622	8,306,917,389	9,923,957,802	11,814,727,312	12,418,294,285
เกาหลีใต้	2,173,193,472	2,339,584,512	3,272,140,800	3,378,459,968	3,812,063,148
สหรัฐอเมริกา	10,944,903,665	13,083,521,831	13,092,309,399	14,271,028,208	15,770,889,165
782 (GOODS, SPCL TRANSPORT VEH.)					
ไทย	1,358,598,241	1,640,319,462	2,166,932,360	2,461,476,561	3,161,225,959
ญี่ปุ่น	7,685,090,622	8,306,917,389	9,923,957,802	11,814,727,312	12,418,294,285
สหรัฐอเมริกา	10,944,903,665	13,083,521,831	13,092,309,399	14,271,028,208	15,770,889,165
เยอรมันนี	3,196,680,000	3,694,849,000	4,760,082,000	5,767,556,000	6,243,205,000
784 (PARTS, TRACTORS, MOTOR VEH.)					
ไทย	1,358,598,241	1,640,319,462	2,166,932,360	2,461,476,561	3,161,225,959
ญี่ปุ่น	7,685,090,622	8,306,917,389	9,923,957,802	11,814,727,312	12,418,294,285
สหรัฐอเมริกา	10,944,903,665	13,083,521,831	13,092,309,399	14,271,028,208	15,770,889,165
จีน	3,569,445,889	4,585,039,229	6,263,578,991	8,838,251,022	11,061,500,935
893 (ARTICLES, NES, OF PLASTICS.)					
ไทย	1,358,598,241	1,640,319,462	2,166,932,360	2,461,476,561	3,161,225,959
จีน	3,569,445,889	4,585,039,229	6,263,578,991	8,838,251,022	11,061,500,935
สหรัฐอเมริกา	10,944,903,665	13,083,521,831	13,092,309,399	14,271,028,208	15,770,889,165
นิวซีแลนด์	2,597,522,062	2,883,203,840	3,560,932,042	4,239,474,535	4,648,897,534

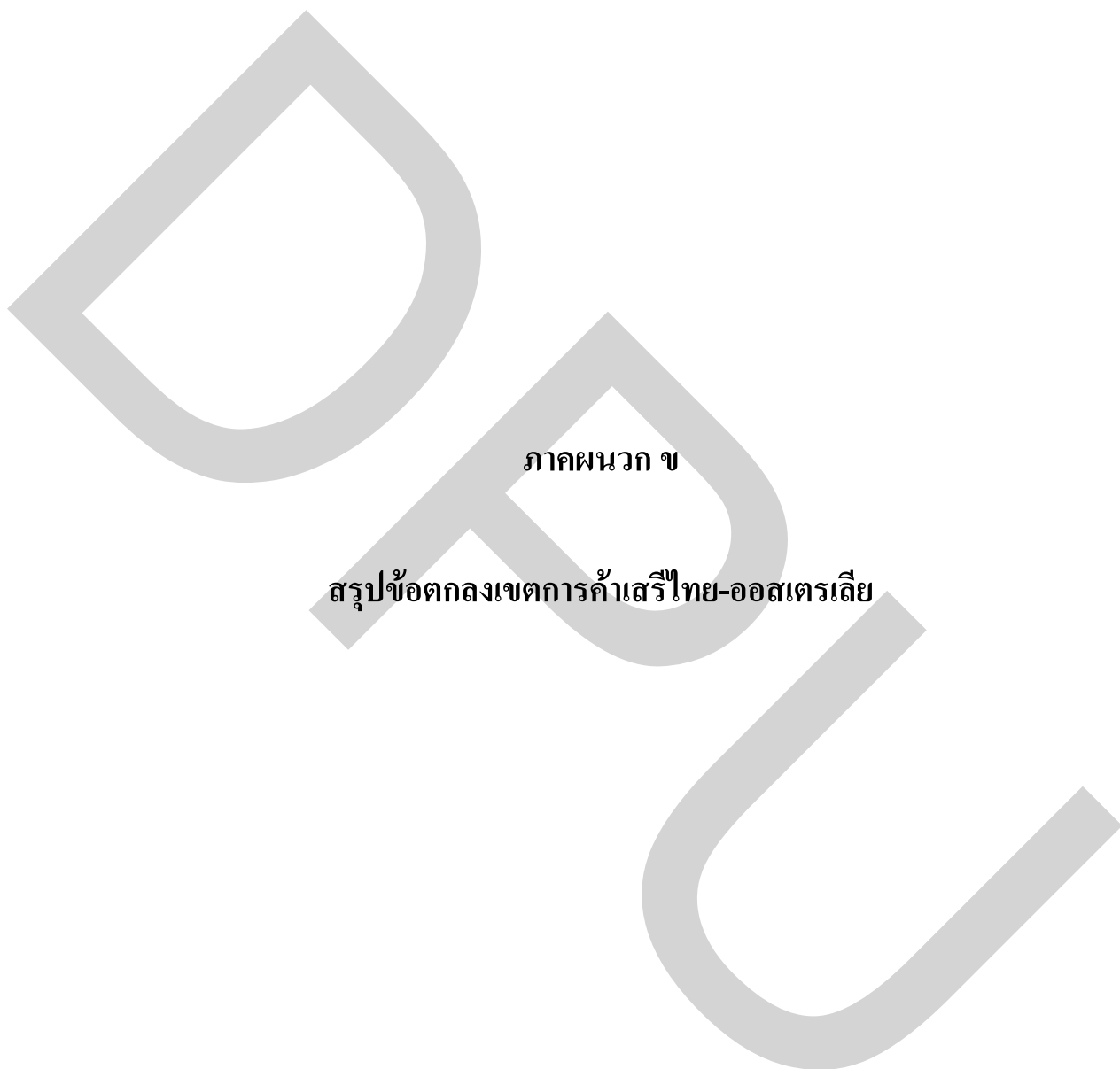
ที่มา: United Nations Commodity Trade Statistics Database

ตารางภาคผนวก ก ที่ 3 สินค้าทั้งหมดของโลกส่งไปออสเตรเลีย

มูลค่า : เหรียญสหรัฐฯ

ปี	2544	2545	2546	2547	2548
มูลค่ารวม	60,674,721,896	69,240,511,327	84,492,169,265	103,759,185,898	118,921,904,469

ที่มา: United Nations Commodity Trade Statistics Database

ภาคผนวก ข

สรุปข้อตกลงเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย

สรุปข้อตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย

ไทยและออสเตรเลียนีความสัมพันธ์อันที่มิตรมายาวนาน การค้าระหว่างประเทศมีการพัฒนาทางด้านการค้าทวิภาคีตามความตกลงการค้าระหว่างประเทศไทยกับออสเตรเลีย เพื่อดำเนินความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจให้มีความเข้มแข็ง (โดยกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ)

บทที่ 1 Objectives and Definitions

ความตกลงจัดตั้งเขตการค้าเสรีสอดคล้องกับความตกลงทั่วไปว่าด้วยพิกัดศุลกากรและการค้า 1994 ข้อ XXIV (GATT 1994) และความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการข้อ V (GATS)

การเปิดเสรีการค้าสินค้าและบริการระหว่างกันภายใต้ข้อผูกพันขององค์การการค้าโลก เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพและการแข่งขันทางเศรษฐกิจให้มีการเปิดเสรีอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุเป้าหมายโบกอร์ของเอเปก

บทที่ 2 Trade in Goods

ครอบคลุมสินค้าในทุกรายการของไทยและออสเตรเลีย การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมสินค้านำเข้าและส่งออกจะเป็นไปตาม GATT 1994

มาตรการทางภาษี

- เริ่มลดภาษีในวันที่ความตกลงฯ มีผลใช้บังคับให้เหลือ 0% ทันที และทยอยลดภาษีเหลือ 0% ตามที่กำหนดไว้ในตารางลดภาษี
- อนุญาตให้ใช้มาตรการนำเข้าเกี่ยวกับการจัดสรรโควตาและโควตาภาษีได้
- เปิดโอกาสให้มีการหารือการบริหารนำเข้าสินค้าโควตาภาษี
- เปิดโอกาสให้มีการเร่งลดภาษีได้โดยสมัครใจ

มาตรการทางการค้าอื่นๆ

- มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด เป็นไปตามข้อผูกพัน WTO และ GATT 1994 กำหนดระยะเวลาที่ใช้ในการหา volume of dumped imports โดยปกติจะเป็น 12 เดือนและไม่น้อยกว่า 6 เดือน เว้นแต่กรณีที่เป็น
- มาตรการอุดหนุนและตอบโต้การอุดหนุน เป็นไปตามข้อผูกพัน WTO
- มาตรการอุดหนุนสินค้าเกษตรเพื่อส่งออก เป็นไปตามข้อผูกพัน WTO ที่ให้ยกเลิกการอุดหนุนสินค้าเกษตรเพื่อส่งออก
- มาตรการที่มิใช่ภาษี ห้ามใช้มาตรการจำกัดการนำเข้า เว้นแต่ที่สอดคล้องกับมาตรา 11 ของ GATT 1994 และเน้นความโปร่งใสในการใช้มาตรการที่มิใช่ภาษี

บทที่ 3 Customs Procedures

- ส่งเสริมการใช้พิธีการศุลกากรที่เรียบง่ายและสอดคล้องกัน
- การประเมินราคาศุลกากรของสินค้าจะเป็นไปตาม GATT 1994
- พิธีการทางศุลกากรต้องสอดคล้องกับกฎระเบียบภายในประเทศ และมาตรฐานสากล มีความโปร่งใสและอำนวยความสะดวกทางการค้า
- ส่งเสริมความร่วมมือ และการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อป้องกันการละเมิดกฎระเบียบทางศุลกากร
 - มีกระบวนการอย่างง่ายที่ทั้งสองฝ่ายสามารถเข้าถึงการบริหาร การทบทวนและการอุทธรณ์ทางกฎหมายในเรื่องที่เกี่ยวกับศุลกากรระหว่างกันได้
 - มีการให้ข้อมูลล่วงหน้าแก่ผู้ส่งออกและนำเข้าเกี่ยวกับพิกัดอัตราศุลกากร
 - อำนวยความสะดวกแก่สินค้านำเข้าที่ได้รับใบรับรองแหล่งกำเนิด คือ ให้นำสินค้าเข้ามา ก่อนโดยไม่ลดหย่อนเกี่ยวกับภาษีที่ต้องจ่ายในขณะที่นำเข้า แต่อาจกระทำได้หลังจากนั้น โดยให้มีการวางหลักประกันไว้
 - เน้นการค้าไร้กระดาษตามที่ตกลงกันในกรอบ APEC และ WCO และการใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์
 - มีการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับกฎระเบียบ และพิธีการทางศุลกากรทางอินเทอร์เน็ตหรือสิ่งพิมพ์ และแต่งตั้งหน่วยตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องศุลกากร

บทที่ 4 Rules of Origin

- กำหนดหลักเกณฑ์สำหรับการพิจารณาแหล่งกำเนิดสินค้าของสินค้า ดังนี้
 - 1) Wholly-obtained goods
 - 2) ข้อกำหนดของกฎแหล่งกำเนิดสินค้าสำหรับสินค้าแต่ละรายการสินค้าที่ปรากฏในภาคผนวก 4.1 ของข้อบนี้ ซึ่งประกอบด้วย 2 กฎ คือ
 1. การเปลี่ยนพิกัด (Change of Tariff Classification: CTC) และ/หรือ
 2. การกำหนดมูลค่าของวัตถุดิบที่ใช้ภายในประเทศไทย/ออสเตรเลีย
- สำหรับสินค้าทุกรายการจะมีการกำหนดกฎการเปลี่ยนพิกัด เพื่อใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการพิจารณาแหล่งกำเนิดสินค้า และมีสินค้าบางรายการที่กำหนดให้มีการใช้กฎการเปลี่ยนพิกัดควบคู่ไปกับการกำหนดมูลค่าขั้นต่ำของวัตถุดิบภายในประเทศไทย/ออสเตรเลีย ซึ่งได้แก่ สินค้าสิ่งทอและเสื้อผ้า พลาสติก ผลิตภัณฑ์ทำด้วยเหล็กหรือเหล็กกล้า ตะกั่ว สังกะสี ดีบุก เครื่องจักร เครื่องอิเล็กทรอนิกส์ รถยนต์และส่วนประกอบ นาฬิกา เครื่องดนตรี ของเล่น และเฟอร์นิเจอร์ เป็นต้น

- การคำนวณ RVC

$$RVC = \frac{FOB - \text{Value of Non-Originating Materials}}{FOB} \times 100$$

FOB

การลงทะเบียนผู้ส่งออก (Registration of Exporter)

หน่วยงานที่ได้รับมอบอำนาจในการออกใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าจะพิจารณาใบขอรับการเป็นผู้ส่งออกรายการค้าที่ได้แหล่งกำเนิดสินค้า โดยจะดำเนินการตรวจสอบเอกสารต่างๆ และการผลิต สินค้า เพื่อให้ได้ข้อสรุปว่าสินค้านั้นมีคุณสมบัติได้แหล่งกำเนิดสินค้าจริงตามที่ผู้ร้องขอ แสดงไว้ในใบร้องขอ ภายในระยะเวลา 60 วัน

หากสินค้าที่ได้รับดำเนินการตรวจสอบนั้นมีคุณสมบัติได้ตามข้อกำหนดของ แหล่งกำเนิดสินค้าจริง หน่วยงานดังกล่าวจะทำการจดทะเบียนผู้ส่งออกรายนั้น รวมทั้งระบุถึง ลักษณะของสินค้านั้น

บทลงโทษต่อผู้ส่งออก (Exporter Sanctions)

ผู้ส่งออกที่ให้ข้อมูลที่เป็นเท็จหรือทำให้เกิดความเข้าใจผิด รวมทั้งการละเว้นการให้ ข้อมูลอื่นๆ เพื่อพยายามรักษาสถานะของการเป็นผู้ส่งออกที่ได้รับการจดทะเบียนหรือได้รับ ใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า จะถูกลงโทษโดยการยกเลิกการเป็นผู้ส่งออกที่ได้รับการจดทะเบียน และจะไม่ได้รับการพิจารณาคำร้องขอเป็น ผู้ส่งออกจดทะเบียนหรือการขอใบรับรองแหล่งกำเนิด สินค้าแก่ผู้ส่งออกรายนั้นในช่วงระยะเวลาหนึ่ง

การตรวจสอบการได้แหล่งกำเนิดสินค้าของประเทศผู้นำเข้า

ประเทศผู้นำเข้าสินค้าสามารถดำเนินการตรวจสอบคุณสมบัติของสินค้าของประเทศผู้ ส่งออกที่ได้แหล่งกำเนิดและได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร ตามกระบวนการต่อไปนี้

- 1) กำหนดมาตรการในการตรวจสอบความถูกต้องของใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า
- 2) ออกแบบสอบถามเพื่อให้ผู้ผลิต ผู้ส่งออก และผู้นำเข้าให้ข้อมูลสินค้าที่ได้ แหล่งกำเนิดสินค้าและได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร
- 3) สอบถามข้อมูลในเรื่องกระบวนการผลิตสินค้าที่ได้แหล่งกำเนิดและได้รับสิทธิพิเศษ ทางภาษีศุลกากร
- 4) ตรวจสอบโรงงานหรือสำนักงานของผู้ผลิต ผู้นำเข้า ผู้ส่งออก หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิตสินค้า

จัดตั้งคณะกรรมการแหล่งกำเนิดสินค้า ภายหลังจากที่ความตกลงฯ มีผลบังคับใช้ เพื่อทำหน้าที่พิจารณาตรวจสอบการดำเนินงานตามบทบัญญัติต่างๆ ร่วมกันหารือถึงประเด็นปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นและแนวทางการแก้ไข

บทที่ 5 Safeguard Measures

เป็นการใช้มาตรการป้องกันสินค้า โดยใช้มาตรการดังนี้

มาตรการปกป้องสองฝ่าย (Bilateral safeguards)

- ดำเนินตามความตกลงของ WTO
- ใช้กับสินค้าอุตสาหกรรมและเกษตรที่ไม่ได้เป็นสินค้าอ่อนไหว
- ใช้เพื่อแก้ไขปัญหาทะลักเข้ามาของสินค้านำเข้าที่เป็นผลจากการลดภาษีภายใต้ FTA และการนำเข้าที่เพิ่มขึ้นก่อให้เกิดความเสียหาย (serious damage) ต่ออุตสาหกรรมภายใน หากได้สวนแล้วพบว่ามิอาจจะสามารถกลับไปใช้อัตรานำเข้าเดิมเมื่อความตกลงฯ บังคับใช้ หรืออัตรา MFN ที่เรียกเก็บอยู่ในขณะนั้น อัตราร้อยละหนึ่งต่ำกว่า

- ใช้ได้ไม่เกิน 6 ปี ใช้ครั้งแรก 2 ปี และต่ออายุอีกครั้งละ 2 ปี
- มีการให้ Compensation เมื่อใช้เกิน 3 ปี
- เมื่อยกเลิกมาตรการปกป้องแล้ว อัตรานำเข้าสินค้าจะต้องกลับมาอยู่ในอัตราที่กำหนดไว้ในแผนการลดภาษี ในวันที่ยกเลิกมาตรการดังกล่าว

- ต้องมีการแจ้งข้อมูล มีกระบวนการตรวจสอบและต้องมีการหารือกันก่อนที่จะใช้มาตรการ

- ให้มีการใช้มาตรการชั่วคราว (provisional measures) ได้ ในขณะที่ยังไม่มีหลักฐานเพียงพอ แต่เมื่อตรวจสอบแล้วว่าใช้ไม่ได้ ประเทศที่ใช้อยู่ต้องคืนภาษีที่เก็บเพิ่ม

- เมื่อใช้มาตรการปกป้องสองฝ่ายภายใต้ WTO แล้ว จะใช้มาตรการ safeguards ภายใต้ความตกลงฯ นี้ไม่ได้

- ทั้งสองฝ่ายสงวนสิทธิการใช้ Safeguards ภายใต้ WTO และในกรณีที่ใช้ safeguards ภายใต้ WTO อาจ exclude สินค้าจากอีกฝ่ายหนึ่งได้ ถ้าสินค้านั้นไม่ได้เป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดความเสียหาย

มาตรการปกป้องพิเศษ (Special safeguards)

- ใช้กับสินค้าเกษตรอ่อนไหว ซึ่งไทยกำหนดปริมาณนำเข้าแต่ละปีและระยะเวลาการลดภาษีสินค้าเกษตร จำนวน 41 พิกัดย่อยเป็นศูนย์ใน 10-15 ปี ในขณะที่อัตราเฉลี่ยกำหนด 5 พิกัด

ย่อย คือ ทุนฯ สคิปแจ็กและโบนิโต สับประรดแปรรูปและสับประรดกระป๋อง และน้ำสับประรด ในเวลา 4 ปี

- กรณีที่มีการนำเข้าเกินปริมาณที่กำหนดไว้ในแต่ละปี ส่วนที่เกินจะถูกเรียกเก็บภาษีในอัตราก่อนที่ความตกลงฯ มีผลบังคับใช้ (base rate) หรือ MFN rate อัตราใดอัตราหนึ่งต่ำกว่า

- ในกรณีที่มีการทำสัญญาซื้อขายกันแล้ว (Contract settled) และได้มีการส่งออกมาก่อนที่จะประกาศเรียกเก็บภาษีในอัตราที่เพิ่มขึ้น จะต้องอนุญาตให้นำเข้าได้ตามอัตรา preferential rate โดยให้หักโควตาภายใต้ปริมาณของปีถัดไป

- ให้มีการแจ้งหลังจากที่ใช้มาตรการปกป้องพิเศษนี้แล้วภายใน 10 วันทำการ

- เมื่อมีการใช้มาตรการปกป้องพิเศษแล้ว จะใช้มาตรการปกป้องอื่นๆ ไม่ได้อีก หรือในทางกลับกัน

- กำหนดให้มีการทบทวนรายการสินค้า trigger volumes และ อัตราเพิ่มแต่ละปีเมื่อความตกลงฯ มีผลบังคับใช้ภายใน 3 ปี

บทที่ 6 Sanitary and Phytosanitary Measures and Food Standards

- ครอบคลุมสินค้าเกษตรและอาหาร

- ยึดมั่นพันธกรณีภายใต้ความตกลง SPS และความตกลง TBT ของ WTO

- จัดทำ Equivalence on SPS and Food standards สำหรับสินค้าและอุตสาหกรรมที่มีปัญหาการค้าระหว่างกัน

- ให้มีความร่วมมือในการทำ Product traces back system เพื่อแก้ไขปัญหาเมื่อมีการปฏิเสธการนำเข้า

- จัดตั้ง Expert Group on SPS and Food Standard เป็นเวทีในการแก้ไขปัญหาและประสานความร่วมมือด้าน SPS and Food standards ระหว่างกัน โดยกำหนดระยะเวลาให้ดำเนินการให้ลุล่วงภายใน 2 ปี พร้อมกำหนดสินค้าที่เป็น priority ของแต่ละประเทศไว้

บทที่ 7 Industrial Technical Barriers to Trade

- ครอบคลุมสินค้าอุตสาหกรรม

- ยึดมั่นพันธกรณีภายใต้ความตกลง TBT ของ WTO

- พิจารณาการจัดทำการยอมรับร่วม (Mutual Recognition Arrangements: MRAs) ในสินค้าที่จะตกลงกัน

- ดำเนินการจัดทำ Harmonization and equivalence ของมาตรฐาน TBT ระหว่างกัน

- จัดตั้งหน่วยประสาน(Contact points)

- ให้มีความร่วมมือด้านวิชาการ

บทที่ 8 Trade in Services

ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ (1) บทบัญญัติความตกลง 5 ภาค 16 ข้อ (2) ตาราง ข้อผูกพัน (Schedule of Commitments) เป็นการระบุสาขาที่ไทยและออสเตรเลียจะมีการเปิดตลาดระหว่างกัน เป็นการอธิบายนิยาม ขอบเขต หลักการ และข้อกำหนดในการเปิดตลาดและเพิ่มความร่วมมือด้านการค้าบริการระหว่างกัน โดยเกือบทั้งหมดมีสาระเช่นเดียวกับความตกลงทั่วไป ว่าด้วยการค้าบริการ ยกเว้นในประเด็นเรื่องการเจรจาเปิดเสรีต่อจะมีขึ้นทุกๆ 3 ปี แต่ใน GATS กำหนดให้ มีขึ้นทุกๆ 5 ปี

บทที่ 9 Investment

กล่าวถึงขอบเขตครอบคลุมการลงทุนโดยตรง (Foreign Direct Investment) และ นักลงทุนของภาคีสัญญา แบ่งสาระสำคัญออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ (1) การเปิดเสรีการลงทุน และ (2) การส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุน

- ในส่วนของการเปิดเสรีการลงทุนนั้น ใช้หลักการเกี่ยวกับการเปิดตลาดการค้าบริการ กล่าวคือ จะให้การปฏิบัติไม่ด้อยไปกว่าคนชาติต่อการลงทุนและผู้ลงทุนของอีกประเทศในการเข้ามาลงทุน เฉพาะในสาขาธุรกิจที่ระบุไว้ในตารางข้อผูกพัน (Pre-Establishment National Treatment Commitments) ยกเว้นแต่จะมีเงื่อนไขกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

- ในส่วนของการส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุนนั้น ยึดหลักการเจรจาตามข้อตกลงการส่งเสริมและ คุ้มครองการลงทุน (Investment Promotion and Protection: IPPA) ที่ไทยทำไว้แล้วกับหลายประเทศ โดยมีเนื้อหาครอบคลุมทั้งเรื่องการปฏิบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับการอนุเคราะห์ยิ่ง (MFN) การปฏิเสธผลประโยชน์ การเวนคืน ค่าทดแทนสำหรับสูญเสีย การรับช่วงสิทธิ การเข้าสู่กลไกระงับ ข้อพิพาท และการระงับข้อพิพาทระหว่างรัฐบาลกับผู้ลงทุนต่างชาติ โดยเปิดโอกาสให้นักลงทุนสามารถเลือกใช้กระบวนการยุติธรรมในประเทศหรืออนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศ

บทที่ 10 Movement of Natural Persons

อธิบายนิยาม ขอบเขต หลักการ และข้อกำหนดในการอำนวยความสะดวก ในการเข้าเมือง มีโครงสร้างประกอบด้วย 8 ข้อ โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะอำนวยความสะดวกแก่นักธุรกิจของประเทศภาคีสัญญาในการเข้ามาทำงานชั่วคราว และกำหนดค่านิยมของนักธุรกิจแต่ละประเภทไว้อย่างชัดเจน โดยอนุญาตให้นักธุรกิจเข้ามาติดต่อธุรกิจได้เป็นการชั่วคราวครั้งละ 90 วัน สำหรับนักธุรกิจประเภทอื่นให้เข้ามาประกอบธุรกิจได้ในเวลาที่กำหนดตามตารางข้อผูกพันของแต่ละประเทศ

บทที่ 11 Electronic Commerce

- หลีกเลี่ยงการใช้กฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อการทำพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์
- ส่งเสริมการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ระหว่างสองประเทศ
- ไม่เรียกเก็บอากรศุลกากรกับ Electronic transmission ระหว่างกัน
- ปฏิบัติเพื่อนำไปสู่การยอมรับร่วมของใบรับรองดิจิทัลในระดับรัฐบาล บนพื้นฐานของมาตรฐานที่ได้รับการยอมรับในระดับสากลและจะส่งเสริมการใช้ใบรับรองดิจิทัลระหว่างกันในภาคธุรกิจ
- ให้ความคุ้มครองผู้บริโภคที่ใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ และข้อมูลส่วนบุคคลทางอินเทอร์เน็ต
- ส่งเสริมให้มีการใช้และยอมรับเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ โดยเฉพาะเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการค้า
- ส่งเสริมความร่วมมือในการทำวิจัย กิจกรรมการอบรมและการแลกเปลี่ยนข้อมูล ตัวอย่างในการพัฒนาพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

บทที่ 12 Competition Policy

- ส่งเสริมการแข่งขันอย่างยุติธรรม และการลดการปฏิบัติที่ต่อต้านการแข่งขัน
- มาตรการที่แต่ละฝ่ายจะใช้เพื่อลดการปฏิบัติที่ต่อต้านการแข่งขัน จะต้องมีความโปร่งใส เหมาะสมกับกาลเวลา ไม่เลือกปฏิบัติ เข้าใจได้ง่ายและเป็นไปอย่างเสมอภาค
- ทั้งสองฝ่ายจะร่วมมือกันในเรื่องการบังคับใช้กฎหมายการแข่งขัน โดยวิธีแลกเปลี่ยนข้อมูล การแจ้งให้ทราบ การปรึกษาหารือ และการประสานงานกัน
- เปิดโอกาสให้มีการปรึกษาหารือและทบทวนการบังคับใช้บทนี้ ภายใน 3 ปีหลังจากการบังคับใช้ ความตกลงฯ

บทที่ 13 Intellectual Property

- เป็นไปตามความตกลง TRIPS (Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights)
- ให้ความคุ้มครองและปกป้องทรัพย์สินทางปัญญา เพื่อการจัดการละเมิดสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาของสินค้า ภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย กฎเกณฑ์ ระเบียบ คำสั่งหรือนโยบายของแต่ละประเทศ
- ให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูล อำนวยความสะดวกเรื่องการติดต่อและความร่วมมือระหว่าง หน่วยงานของรัฐบาล สถาบันการศึกษา องค์กรและหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการ

ป้องกันและการพัฒนาสิทธิทรัพย์สินทางปัญญา เพื่อพัฒนาและเพิ่มความแข็งแกร่งของระบบจัดการ กระตุ้นให้เกิดการสร้างสรรคและการพัฒนา เพิ่มขีดความสามารถและโอกาสของเจ้าของสิทธิเพื่อให้ได้รับประโยชน์สูงสุดจากสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา

บทที่ 14 Transparent Administration of Laws and Regulations

- เน้นให้มีความโปร่งใสของกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ และขั้นตอนพิธีการที่เกี่ยวข้องกับการค้าสินค้าและบริการ และการลงทุน ตลอดจนมาตรการต่างๆ โดยการตีพิมพ์เผยแพร่ต่อสาธารณะ

- จัดตั้งหน่วยประสานงานเพื่ออำนวยความสะดวกด้านการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน

- ให้มีการแจ้งล่วงหน้าเกี่ยวกับกระบวนการทางกฎหมายที่ใช้กับมาตรการต่างๆ ของแต่ละประเทศ ในกรณีทีกระบวนการดังกล่าวก่อให้เกิดผลกระทบต่อบุคคลของอีกประเทศหนึ่ง โดยบุคคลนั้นจะได้รับโอกาสให้แสดงข้อเท็จจริงและข้อโต้แย้ง เพื่อเป็นการปกป้องสถานะของตนเอง ก่อนที่จะมีการดำเนินการขั้นสุดท้าย และจะมีกระบวนการภายในที่เหมาะสมที่เพื่อให้สามารถทบทวนและแก้ไข ผลการดำเนินการขั้นสุดท้ายได้

บทที่ 15 Government Procurement

- ทั้งสองฝ่ายจะจัดตั้งคณะทำงานซึ่งประกอบด้วยผู้แทนภาครัฐของแต่ละประเทศ และมีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ โดยจะพบปะกันอย่างสม่ำเสมอเพื่อหารือถึงประเด็นที่เกี่ยวข้อง และรายงานต่อ FTA Joint Commission ภายใน 12 เดือน หลังจากทีความตกลงฯ มี ผลบังคับใช้ พร้อมทั้งเสนอแนะขอขอบเขตของการเริ่มต้นเจรจาวิภาคิ เพื่อนำเรื่องการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐรวมไว้ภายใต้ความตกลงฯ ฉบับนี้

- ส่งเสริมและปฏิบัติเพื่อความโปร่งใส ความคุ้มค่าของเงิน การแข่งขันอย่างเปิดกว้าง และมีประสิทธิผล การปฏิบัติอย่างเป็นธรรม ความรับผิดชอบและกระบวนการที่เป็นธรรม และการไม่เลือกปฏิบัติ สำหรับกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ

- ให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลในเรื่องนโยบายและหลักการของการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ซึ่งเป็นไปตามกฎหมายและข้อบังคับของภาคีแต่ละฝ่าย

บทที่ 16 General Exceptions

คงสิทธิข้อยกเว้นทั่วไปตามความตกลงของ GATT และ WTO ไว้ รวมทั้งในเรื่องความมั่นคง คุณการชำระเงิน และมาตรการด้านภาษีภายในประเทศ

คงสิทธิที่จะใช้มาตรการปกป้องในกรณีที่มีปัญหาคุณการชำระเงิน รวมทั้งมาตรการ Prudential measures

บทที่ 17 Institutional Provisions

- ทั้งสองฝ่ายจะจัดตั้ง FTA Joint Commission ในระดับรัฐมนตรีและเจ้าหน้าที่อาวุโส และจะประชุมครั้งแรกภายใน 1 ปีนับจากวันที่ความตกลงมีผลบังคับใช้ และหลังจากนั้นจะมีการประชุมกันทุกๆ ปี หรือตามที่จะมีการตกลงกัน

- FTA Joint Commission มีหน้าที่

- ทบทวนงานทั่วไปของความตกลงฯ นี้

- ทบทวนและพิจารณาเรื่องเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติ และบังคับใช้ของความตกลงฯ นี้

- พิจารณาข้อเสนอแก้ไขความตกลงฯ

- จัดตั้งองค์กรย่อยถาวรหรือเฉพาะกิจ (Permanent or ad hoc subsidiary bodies) หากต้องการเพื่อให้คำแนะนำและพิจารณาเรื่องที่เสนอโดยองค์กรย่อยต่างๆ ที่ถูกจัดตั้งขึ้นภายใต้ความตกลงฯ นี้

- ขอคำแนะนำจากบุคคลหรือกลุ่มที่มีอยู่ในภาครัฐในเรื่องที่อยู่ในความรับผิดชอบเพื่อช่วยในการพิจารณา

- คำนึงมาตรการเพื่อขยายการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศคู่ภาคี และกำหนดสาขาความร่วมมือที่เหมาะสมในด้านการพาณิชย์ อุตสาหกรรม และความร่วมมือทางวิชาการระหว่างกัน

- ดำเนินการเรื่องอื่นๆ ตามที่ทั้งสองประเทศจะตกลงกัน

- กำหนดให้มีการทบทวนทั่วไปในระดับรัฐมนตรีเกี่ยวกับการดำเนินการของความตกลงฯ ภายใน 5 ปี หลังจากที่มีความตกลงฯ มีผลใช้บังคับ และอย่างน้อยทุกๆ 5 ปีหลังจากนั้น

บทที่ 18 Consultations and Dispute Settlement

- ในกรณีที่ทั้งสองประเทศมีความขัดแย้งในเรื่องการตีความ การบังคับใช้ หรือการปฏิบัติให้เป็นไปตามความตกลงฯ ประเทศคู่ภาคีจะเข้าสู่กระบวนการระงับข้อพิพาทที่จัดตั้งขึ้นภายใต้ความตกลงฯ นี้ หรือภายใต้ความตกลงระหว่างประเทศอื่นๆ ที่ทั้งสองฝ่ายเป็นสมาชิกอยู่ได้ โดยเมื่อเลือกใช้กระบวนการภายใต้ความตกลงใดแล้ว จะไม่สามารถย้อนกลับไปใช้กระบวนการภายใต้ข้อตกลงหนึ่งได้ เว้นเสียแต่ว่าทั้งสองฝ่ายจะยินยอมให้เป็นไปตามนั้น

ขั้นตอนการดำเนินการ

- เปิดโอกาสให้มีการปรึกษาหารือกันก่อน เมื่อได้รับการร้องขอจากอีกฝ่ายหนึ่งได้ โดยประเทศที่ได้รับการร้องขอจะต้องตอบภายใน 7 วัน และเข้าสู่กระบวนการหารือภายใน 30 วัน เพื่อหาทางไกล่เกลี่ยและหาข้อยุติร่วมกัน

- หากไม่สามารถหาข้อยุติได้ภายใน 60 วันหลังจากการร้องขอ ประเทศที่ร้องขออาจยื่นเรื่องเพื่อขอให้มีการตั้ง Arbitral tribunal เพื่อระงับข้อพิพาทได้

- arbitral tribunal จะประกอบด้วยสมาชิก 3 คน โดยแต่ละฝ่ายจะแต่งตั้งสมาชิกของฝ่ายตนภายใน 30 วัน หลังจากที่ได้รับเรื่อง โดยต่างฝ่ายต่างรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการแต่งตั้ง และทั้งสองฝ่ายจะร่วมกันแต่งตั้งสมาชิกคนที่ 3 ซึ่งไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับภาคีใดภาคีหนึ่งภายใน 30 วัน หลังจากที่ได้แต่งตั้งสมาชิกคนที่ 2 แล้ว และให้ความเห็นชอบการแต่งตั้งภายใน 7 วัน เพื่อให้สมาชิกคนที่ 3 เป็นประธาน โดยรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการแต่งตั้งร่วมกัน หากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่เห็นชอบสมาชิกคนที่ 3 จะต้องหารือกันเพื่อแต่งตั้งสมาชิกคนที่ 3 ให้ได้ภายในอีก 30 วัน

- Arbitral tribunal มีหน้าที่หารือกับภาคีทั้งสองฝ่ายเพื่อหาทางระงับข้อพิพาทและพิจารณาหาผล คำตัดสินที่สอดคล้องกับความตกลงนี้ หรือกฎระเบียบระหว่างประเทศที่ทั้งสองฝ่ายเป็นสมาชิกอยู่ โดยใช้มติเอกฉันท์ (consensus) หรือใช้เสียงข้างมาก (majority vote) และผลคำตัดสินจะเป็น ขั้นสุดท้ายและผูกมัดภาคี

- แต่ละฝ่ายจะให้ข้อมูล ข้อเท็จจริง ข้อโต้แย้งเกี่ยวกับกรณีพิพาทภายใน 21 วัน หลังจากได้แต่งตั้ง Arbitral tribunal โดย arbitral tribunal จะประชุม (substantive meeting) 2 ครั้ง และภาคีมีสิทธิเสนอข้อโต้แย้งอย่างเป็นทางการ (formal rebuttal) ได้ในการประชุมครั้งที่ 2 (ภาคีอาจเข้าร่วมประชุมได้เมื่อได้รับเชิญจาก arbitral tribunal และ arbitral tribunal อาจระงับหรือยกเลิกการดำเนินการ เพื่อให้ภาคีหาข้อยุติระหว่างกันเองได้)

- Arbitral tribunal จะจัดทำร่างผลคำตัดสินและเปิดโอกาสให้ภาคีทบทวนและให้ข้อคิดเห็นได้ภายใน 14 วัน หลังจากได้รับร่าง และ arbitral tribunal จะพิจารณาข้อคิดเห็นเพื่อจัดทำคำตัดสินขั้นสุดท้ายและเสนอต่อภาคีภายใน 120 วัน หลังจากที่ได้รับแต่งตั้ง หากไม่สามารถเสนอคำตัดสินขั้นสุดท้ายได้ภายใน 120 วัน จะต้องมีหนังสือแจ้งต่อภาคีถึงเหตุผลที่ทำให้ล่าช้าและประมาณการระยะเวลาที่จะเสนอได้ โดยจะต้องเปิดเผยผลคำตัดสินต่อสาธารณะภายใน 10 วัน หลังจากที่ได้เสนอต่อภาคีแล้ว

- ภาคีจะต้องปฏิบัติตามผลคำตัดสิน และแจ้งต่อภาคีอีกฝ่ายหนึ่งเป็นลายลักษณ์อักษรถึงวิธีการปฏิบัติตามภายใน 30 วัน หลังจากได้รับผลคำตัดสินขั้นสุดท้าย

- หากภาคีที่เรียกร้องให้มีการจัดตั้ง arbitral tribunal (1) ไม่ได้รับแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรจากภาคีอีกฝ่ายหนึ่ง (2) ไม่สามารถตกลงเกี่ยวกับวิธีชดเชยหรือวิธีอื่นได้ภายใน 30 วัน หรือ (3) เห็นว่าภาคีอีกฝ่ายหนึ่งไม่ปฏิบัติตามวิธีชดเชยหรือวิธีอื่นที่ได้ตกลงกัน ภาคีนั้นสามารถแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรต่อภาคีอีกฝ่ายหนึ่งว่าจะระงับสิทธิประโยชน์ (โดยเท่ากับระดับความเสียหาย) และเริ่มระงับสิทธิประโยชน์ได้ใน 30 วันหลังจากนั้น ทั้งนี้การระงับสิทธิประโยชน์จะกระทำได้ชั่วคราว จนภาคีอีกฝ่ายหนึ่งได้ปฏิบัติตามผลคำตัดสิน

- หากภาคีที่ถูกระงับสิทธิประโยชน์เห็นว่าการระงับสิทธิประโยชน์นั้นมากเกินไปจนจำเป็นหรือได้ยกเลิกมาตรการที่ไม่สอดคล้องกับความตกลงฯ ตามคำตัดสินของ Arbitral tribunal แล้ว ภาคีนั้นอาจ เรียกร้องให้ tribunal ประชุมอีกครั้งหนึ่ง (reconvene) ได้ภายใน 30 วัน และ tribunal ต้องเสนอผลคำตัดสินภายใน 90 วันหลังจากที่ได้ประชุม โดยระบุการชดเชยความเสียหายที่เกิดจากการระงับสิทธิประโยชน์ที่มากเกินไปด้วย

บทที่ 19 Final Provisions

การแก้ไขความตกลงฯ จะต้องทำเป็นลายลักษณ์อักษร โดยความเห็นชอบของทั้งสองฝ่าย โดยจะมีผลใช้บังคับในวันที่ที่ตกลงกัน

- เปิดโอกาสให้ประเทศที่สามเข้าเป็นสมาชิกความตกลงฯ ได้ โดยความเห็นชอบของทั้งสองฝ่าย

- ในกรณีที่ความตกลงฯ นี้มีความขัดแย้งกับความตกลงอื่นที่ทั้งสองฝ่ายเป็นภาคีจะต้องหารือกันเพื่อหาทางแก้ไข

- แต่ละภาคีสงวนสิทธิที่จะไม่ต้องให้สิทธิประโยชน์ใดๆ ในสัญญาที่ตนเป็นสมาชิกอยู่ในปัจจุบันหรือในอนาคตแก่อีกประเทศภาคีหนึ่ง

- ความตกลงฯ นี้จะมีผลใช้บังคับภายใน 30 วัน หลังจากที่ตั้งฝ่ายได้แจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรต่อกันว่าได้ดำเนินการภายในเพื่อปฏิบัติตามความตกลงฯ แล้ว

- ความตกลงฯ นี้จะมีผลใช้บังคับจนกว่าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะบอกเลิกเป็นลายลักษณ์อักษรอย่างน้อย 12 เดือน

ภาคผนวก ค

ตารางเปรียบเทียบข้อผูกพันตามความตกลง

ตารางเปรียบเทียบข้อผูกพันตามความตกลง

ภาคบริการ

ออสเตรเลีย	ไทย
<p>เปิดภาคบริการในสาขาต่าง ๆ ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> สาขาอาชีพเฉพาะด้านและบริการทางธุรกิจ ด้านการธนาคารและการประกันภัย โทรคมนาคม การบริการด้านสิ่งแวดล้อม บริการด้านการศึกษา/การฝึกอบรมที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมไทย การบริการร้านอาหาร การบริการด้านการทำเหมืองแร่และบริการที่เกี่ยวข้อง <p>ทั้ง 2 ประเทศจะจัดการเจรจารอบใหม่โดยจะอาศัยฐานของข้อผูกพันที่เกิดขึ้นแล้ว นอกจากนี้ ออสเตรเลียและประเทศไทยได้ตกลงกันว่าหากประเทศใดประเทศหนึ่งผูกมัดการเปิดเสรีทางการค้าภาคบริการให้แก่ประเทศคู่ค้าอื่นมากกว่าที่ทั้งสองประเทศตกลงกัน ทั้งสองประเทศจะพิจารณาความเป็นไปได้ในการขยายการปฏิบัติให้เหมือนกับที่ประเทศคู่ค้าอื่นได้รับ เมื่อมีการร้องขอ</p> <p>ภาพรวม</p> <p>ภายใต้ความตกลงเขตการค้าเสรี ออสเตรเลียตกลงให้หลักประกันการเข้าถึงตลาดแก่ผู้ให้บริการและนักลงทุนของไทยในภาคส่วนต่างๆ และได้ดำเนินการลดการเลือกปฏิบัติที่ผู้ให้บริการและนักลงทุนของไทยอาจจะต้องเผชิญในตลาดของออสเตรเลียเมื่อเปรียบเทียบกับผู้ให้บริการและนักลงทุนชาวออสเตรเลียให้เหลือน้อยที่สุด</p> <p>ภาคส่วนต่างๆ ที่ออสเตรเลียให้หลักประกันส่วนใหญ่เป็นภาคส่วนที่ออสเตรเลียได้แสดงความยินดีที่จะผูกพันกับสมาชิกอื่นๆ ของดับเบิลยูทีโออยู่แล้ว</p> <p>ภาคส่วนต่างๆ ดังกล่าวมีดังต่อไปนี้</p>	<p>เปิดภาคบริการในสาขาต่าง ๆ ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> บริการที่ปรึกษาด้านการบริหารจัดการและบริการทางธุรกิจเฉพาะด้าน บริการด้านการก่อสร้างและการสื่อสารเฉพาะด้าน บริการค้าปลีกและค้าส่งสำหรับผลิตภัณฑ์ที่ผลิตโดยบริษัทของออสเตรเลียที่อยู่ในประเทศไทย บริการด้านการศึกษาระดับอุดมศึกษาเฉพาะด้าน โรงแรม ร้านอาหาร และบริการสันนาการเฉพาะด้าน บริการการขนส่งทางทะเลเสริม (auxiliary maritime transport services)

ภาคบริการ (ต่อ)

ออสเตรเลีย	ไทย
<p>ออสเตรเลียไม่เปิดตลาดโทรทัศน์ (audio-visual) ภาคกระจายเสียงหรือสื่อมวลชน</p> <p>ออสเตรเลียไม่ได้ดำเนินการใดๆ ที่จะอนุญาตให้ไทยเป็นเจ้าของสายการบินภายในและระหว่างประเทศของออสเตรเลีย รวมทั้งสนามบินหรือเทลสตรา (Telstra) ของออสเตรเลียมากกว่าที่อนุญาตอยู่ในปัจจุบัน</p> <p>การเปิดการลงทุนให้แก่ไทยล้วนแต่สอดคล้องกับนโยบายในปัจจุบันของรัฐบาลออสเตรเลีย</p> <p>ความตกลงเขตการค้าเสรีไม่ครอบคลุมการอุดหนุนหรือเงินให้เปล่าที่รัฐบาลให้แก่ผู้ให้บริการ ผู้บริโภค บริการ หรือนักลงทุนของออสเตรเลีย</p> <p>รัฐบาลยังคงมีอิสระที่จะคงไว้หรือตั้งเงื่อนไขการให้การอุดหนุนหรือเงินให้เปล่าตามที่เห็นว่าเหมาะสม</p>	

ภาษีศุลกากร

ออสเตรเลีย	ไทย
<p>ภาพรวม</p> <p>ลดภาษีสินค้าจากไทยจำนวน 3,080 รายการให้เหลือ 0% ซึ่งรวมแล้วคิดเป็น 36% ของสินค้านำเข้าจากประเทศไทยในปัจจุบัน</p> <p>ยกเลิกภาษีสินค้าจากไทยที่อยู่ในรายการสินค้าต้องเสียภาษีในปี 2003 ซึ่งคิดเป็น 47% ของสินค้านำเข้าจากประเทศไทย</p> <p>ทยอยลดภาษีสินค้าจากไทยที่อยู่ในรายการสินค้าต้องเสียภาษี 786 ลงเหลือ 0% ภายในปี 2553 ซึ่งรายการนี้คิดเป็น 13% ของการค้าในปัจจุบัน</p> <p>สำหรับภาษีสินค้าที่เหลือทั้งหมด ซึ่งประกอบด้วยรายการสินค้าที่เป็นเครื่องแต่งกายและสิ่งทอสำเร็จรูปบางอย่างจำนวน 239 รายการที่ในปัจจุบันต้องเสียภาษี 25% จะทยอยลดลงจนเหลือ 0% ในปี 2558 ซึ่งสินค้านำเข้ารายการเหล่านี้คิดเป็น 4% ของการค้าในปัจจุบัน</p>	<p>ภาพรวม</p> <p>ยกเลิกภาษี 2,934 รายการลงประมาณ 53% ทุกรายการ คิดเป็น 78% ของสินค้านำเข้าจากออสเตรเลีย ซึ่งในจำนวนนี้มีเพียง 206 รายการเท่านั้นที่เป็นสินค้าปลอดภาษีในปัจจุบัน</p> <p>ภาษีอีก 41% จะทยอยลดลงภายในปี 2553 ซึ่งรายการเหล่านี้คิดเป็น 17% ของการค้าในปัจจุบัน</p> <p>สำหรับภาษีสินค้าที่เหลือทั้งหมด ซึ่งรวมถึงโควตาภาษี (tariff rate quotas) จะทยอยลดลงเหลือ 0% ในปี 2558 หรือ 2563 ยกเว้นนมผงที่เป็นหางนม นำนม และครีม ซึ่งโควตาภาษีจะถูกยกเลิกในปี 2568</p> <p>สำหรับสินค้าเกษตรที่ในปัจจุบันอยู่ในระบบโควตาภาษี ไทยจะยกเลิกข้อกำหนดภาษีศุลกากรและโควตา หรือขยายเวลาให้ออสเตรเลียในช่วงเปลี่ยนผ่านแตกต่างกันไป ขึ้นกับสินค้า ก่อนที่จะยกเลิกระบบโควตาอัตราภาษีนี้ไปในที่สุด</p> <p>เวลาที่กล่าวถึงการยกเลิก “ทันที” หรือการลดภาษีศุลกากร หมายถึงทันทีที่มีการบังคับใช้ความตกลง</p>
<p>รถยนต์</p> <p>ยกเลิกความตกลงภาษีศุลกากรในปัจจุบันว่าด้วยพาหนะที่มีผู้โดยสาร พาหนะขับเคลื่อนสี่ล้อ พาหนะขนส่งสินค้า และพาหนะเพื่อการค้า อื่นๆ ที่ทำในประเทศไทยทั้งหมด ซึ่งในปัจจุบันเก็บ 15% (แม้ว่าอัตราทั่วไปจะกำหนดให้ลดลงเหลือ 10% ในวันที่ 1 ม.ค. 2548) และ 5% สำหรับพาหนะอื่นๆ</p> <p>สินค้าอีก 146 รายการซึ่งครอบคลุมชิ้นส่วนรถยนต์และส่วนประกอบ และในปัจจุบันเสียภาษี 10% หรือ</p>	<p>รถยนต์</p> <p>ไทยจะยกเลิกภาษีพาหนะขนาดใหญ่ที่มีผู้โดยสาร (สูงกว่า 3,000 ซีซี) และพาหนะขนส่งสินค้า ที่ปัจจุบันเก็บอยู่ 80% และ 60% ตามลำดับทันที สำหรับพาหนะที่มีผู้โดยสาร ไทยจะลดภาษีที่เก็บอยู่ในปัจจุบัน 80% เหลือ 30% ก่อนจะทยอยลดลง 6% ทุกปีจนเหลือ 0% ในปี 2553 ภาษีชิ้นส่วนรถยนต์ ส่วนประกอบและ</p>

ภาษีศุลกากร (ต่อ)

ออสเตรเลีย	ไทย
<p>15 % ในจำนวนรายการทั้งหมดนี้ ภาษีของ 98 รายการจะลดเหลือ 5% เมื่อมีการบังคับใช้ความตกลง และจะคงอัตรานี้ไปจนถึงปี 2553 จึงยกเลิก สำหรับ 48 รายการที่เหลือ ออสเตรเลียและไทยจะยกเลิกภาษีที่เกี่ยวข้องเมื่อมีการบังคับใช้ความตกลง</p> <p>ออสเตรเลียจะยกเลิกภาษีชิ้นส่วนรถยนต์และส่วนประกอบที่ทำในไทยที่เก็บอยู่ในปัจจุบัน 5% หรือต่ำกว่า เมื่อมีการบังคับใช้ความตกลง</p> <p>สิ่งทอ เสื้อผ้า และรองเท้า</p> <p>ออสเตรเลียจะลดภาษีที่เก็บอยู่ 25% ประกอบด้วยเครื่องนุ่งห่มและสิ่งทอสำเร็จรูปบางอย่างจำนวน 239 รายการที่ทำในไทยเมื่อมีการบังคับใช้ความตกลง ออสเตรเลียจะคงอัตราภาษี 12.5% ถึงปี 2553 ซึ่งจะมีการลดภาษีลงเหลือ 5% และในปี 2558 จะยกเลิกภาษีนี้ไป</p> <p>สำหรับสิ่งทอ เสื้อผ้า เครื่องหนัง และผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้อง แต่ไม่รวมพรม ซึ่งรายการทั้งหมดในปัจจุบันเสียภาษี 10% หรือ 15%, จะลดลงเหลือ 5% เมื่อมีการบังคับใช้ความตกลงกับสินค้าจากประเทศไทย อัตราภาษี 5% จะยกเลิกในปี 2553 อย่างไรก็ดี สำหรับรายการภาษี 5 รายการ ได้แก่ 5007.10.10, 5607.90.00, 5608.19.90, 5608.90.90, 5911.10.00. ออสเตรเลียจะยกเลิกเมื่อมีการบังคับใช้ความตกลง</p> <p>สำหรับเส้นด้ายและผลิตภัณฑ์สิ่งทออื่น ๆ ซึ่งในปัจจุบันถูกเก็บภาษี 5% หรือต่ำกว่า จะมีการลดลงเหลือ 3% เมื่อมีการบังคับใช้ความตกลง ภาษีนี้จะลดลงเหลือ 2% ในปี 2549 และ 1% ในปี 2550 จากนั้นจะยกเลิกในปี 2551 อย่างไรก็ดี สำหรับรายการภาษี 5902.20.00 ออสเตรเลียจะยกเลิกภาษีเมื่อมีการบังคับใช้ความตกลงสำหรับพรม ซึ่งในปัจจุบันถูกเก็บภาษี 15% ออสเตรเลียจะลดภาษีลงเหลือ 10% เมื่อมีการบังคับใช้ความตกลง อัตรานี้จะลดลงเหลือ 8% ในปี 2551 และ 5% ในปี 2552</p>	<p>เครื่องตกแต่ง ซึ่งเก็บอยู่ถึงระดับ 42% จะลดลงทันทีโดยมีเพดาน 20% และลดลงเหลือ 0% ในปี 2553 ภาษีเครื่องยนต์จะลดลงทันทีจากที่เก็บอยู่ 30% เหลือ 15% ส่วนภาษีอื่น ๆ ที่ในปัจจุบันเก็บอยู่ 20% หรือต่ำกว่าจะลดลงทันทีและทยอยลดลงไปเรื่อย ๆ</p> <p>อุตสาหกรรมโดยรวม</p> <p>ไทยจะลดภาษีสินค้าอุตสาหกรรมที่ไม่ต้องยกเลิกภาษีทั้งหมดในทันทีลงทันทีโดยมีเพดานไม่เกิน 20% (ยกเว้นพาหนะที่มีผู้โดยสารขนาดเล็กและกลาง), ก่อนจะทยอยลดลงเหลือ 0%.</p> <p>ภาษีสินค้าอุตสาหกรรมซึ่งออสเตรเลียสนใจ แต่ยังไม่ได้ออกเลิกในทันทีจะลดลงเหลือครึ่งหนึ่งที่ทันทีก่อนที่จะทยอยลดลงเหลือ 0%</p> <p>เครื่องจักรกลและเครื่องมือ</p> <p>ภาษีที่จัดเก็บอยู่หลายอัตราถึงระดับ 30% จะถูกยกเลิกในทันทีหรือ ทยอยลดลงเหลือ 0% ภายในปี 2553 ยกเว้นภาษีที่เก็บจาก 3 รายการที่เป็นบอร์ดไฟฟ้า (electric power boards) ซึ่งจะยกเลิกในปี 2558.</p> <p>ยกเลิกภาษี 20% ที่เก็บจากหม้อแปลงไฟฟ้าและตัวเหนี่ยวนำทันที</p> <p>ยกเลิกภาษี 30% ที่เก็บจากเครื่องซักผ้าอัตโนมัติ และตู้เย็นที่มีเครื่องแช่แข็งประกอบทันที</p> <p>โลหะที่ไม่เป็นสนิม (Non-ferrous metals)</p> <p>คาโทดทองแดงที่ยังไม่ได้ขึ้นรูป (unwrought copper cathode) ไทยจะยกเลิกภาษีในปี 2553 ก่อนปี 2553 ไทยจะยึดอัตราไม่เกิน 5% และจะเก็บภาษีไม่เกินอัตราที่เก็บจากประเทศสมาชิกอาเซียน</p>

ภาษีศุลกากร (ต่อ)

ออสเตรเลีย	ไทย
<p>จากนั้นจะยกเลิกในปี 2553.</p> <p>สำหรับรองเท้า ซึ่งถูกเก็บภาษี 15% ออสเตรเลียจะลดภาษีลงเหลือ 9% เมื่อมีการบังคับใช้ความตกลง อัตรานี้จะลดลงเหลือ 8% ในปี 2008 และ 5% ในปี 2552 จากนั้นจะยกเลิกในปี 2553.</p> <p>สำหรับชิ้นส่วนรองเท้าภายใต้รายการภาษี 6406.20.00 และ 6406.99.99 ซึ่งส่วนใหญ่เป็น soles และถูกเก็บภาษี 5% ออสเตรเลียจะคงอัตรานี้ไปจนถึงปี 2552 จึงจะยกเลิก สำหรับชิ้นส่วนรองเท้าอื่น ๆ ซึ่งถูกเก็บภาษี 5% หรือ 10% ออสเตรเลียจะยกเลิกภาษีเมื่อมีการบังคับใช้ความตกลง</p> <p>พู่กันกระป๋อง</p> <p>ลดภาษีที่เก็บอยู่ในปัจจุบัน 5% เหลือ 2.5% เมื่อมีการบังคับใช้ความตกลง และยกเลิกในปี 2550</p> <p>เหล็กกล้า</p> <p>คงอัตรารายการที่เก็บอยู่ในปัจจุบัน 4% จนถึงปี 2553 จึงจะยกเลิก</p> <p>ยกเลิกภาษีรายการเหล็กกล้าอื่น ๆ ที่เก็บอยู่ในปัจจุบัน 5% หรือต่ำกว่าเมื่อมีการบังคับใช้ความตกลง</p> <p>อื่นๆ</p> <p>ภาษีในปัจจุบันของทุกรายการในภาคส่วนอื่นๆ อยู่ที่ 5% หรือต่ำกว่า ซึ่งออสเตรเลียจะยกเลิกภาษีเหล่านี้เมื่อมีการบังคับใช้ความตกลง</p> <p>พลาสติกและเคมี</p> <p>คงภาษี 5% ที่เก็บอยู่ในปัจจุบันกับรายการสินค้า 71 รายการจนถึงปี 2551 ซึ่งจะมีการยกเลิกภาษีสินค้าที่ผลิตในไทย</p> <p>ยกเลิกภาษี 5% หรือน้อยกว่าที่เก็บจากรายการพลาสติกและสารเคมีอื่น ๆ เมื่อมีการบังคับใช้ความตกลง</p>	<p>สำหรับท่อและท่อนทองแดง ซึ่งปัจจุบันเก็บอยู่ 10% ไทยจะยกเลิกภาษีทันทีหรือลดลงทันทีที่เหลือ 5% และยกเลิกในปี 2550</p> <p>ท่อนอะลูมิเนียม แผ่นและฟอล์ย ซึ่งปัจจุบันเก็บภาษี 10% ไทยจะลดภาษียุทธการที่สนใจเป็นพิเศษทันทีเหลือ 5% และยกเลิกในปี 2550 สำหรับภาษีที่เหลือจะทยอยลดเหลือ 0% ในปี 2552. สำหรับอะลูมิเนียมที่ยังไม่ได้ขึ้นรูป (unwrought aluminium) ไทยจะยกเลิกภาษีที่เก็บอยู่ 1% ทันที</p> <p>ตะกั่วและสังกะสีที่ยังไม่ได้ขึ้นรูป (unwrought lead and zinc) ซึ่งเก็บภาษีอยู่ 10%, ไทยจะยกเลิกภาษีทันทีหรือลดภาษีลงทันทีที่เหลือ 5% และยกเลิกในปี 2550</p> <p>ท่อนและเส้นที่ได้จากการรีดร้อน ขดเป็นม้วนอย่างไม่เป็นระเบียบ</p> <p>เหล็กกล้า</p> <p>ยกเลิกภาษี 1% ที่เก็บจากเหล็กแผ่น (slab steel) ทันที</p> <p>ลดภาษีผลิตภัณฑ์แผ่นเหล็กกล้าม้วน (flat-rolled steel products) ที่ออสเตรเลียสนใจ รวมทั้งเหล็กที่ได้จากการรีดร้อนและขดเป็นม้วนอย่างไม่เป็นระเบียบ (hot-rolled coil) (ปัจจุบันเก็บ 10%) เหล็กที่ได้จากการรีดเย็นและขดเป็นม้วนอย่างไม่เป็นระเบียบ (cold-rolled coil) (ปัจจุบันเก็บ 12%) และเหล็กฉาบ (ปัจจุบันเก็บ 15%). ภาษีจะยกเลิกไปในปี 2558 ยกเว้นผลิตภัณฑ์เหล็กฉาบส่วนใหญ่ ซึ่งภาษีจะทยอยลดเหลือ 0% ในปี 2551</p> <p>สินค้าที่เป็นเหล็กแท่งยาว (long products) ไทยจะลดภาษีเหลือ 0% ในปี 2553 สำหรับ</p>

ภาษีศุลกากร (ต่อ)

ออสเตรเลีย	ไทย
	<p>ผลิตภัณฑ์บางรายการ ซึ่งรวมถึงเหล็กที่ใช้ในงานโครงสร้าง (structural sections) และ merchant bar ไทยจะลดภาษีลงครึ่งหนึ่ง และจะยกเลิกในปี 2558</p> <p>สำหรับสิ่งที่ทำจากเหล็กกล้า (steel articles) ซึ่งโดยทั่วไปไทยเก็บภาษี 20%, ไทยจะยกเลิกภาษีบางตัวทันที ส่วนที่เหลืออยู่จะทยอยลดลงเหลือ 0% ในปี 2553.</p> <p>พลาสติก</p> <p>ลดภาษีสินค้าพลาสติกที่เก็บอยู่ 30% ลงเหลือ 20% ทันที และทยอยลดลงจนเหลือ 0% ในปี 2553 สำหรับรายการที่สำคัญที่สุดในการค้าปัจจุบัน สินค้าพลาสติกอื่น ๆ ซึ่งไม่ได้แยกกำหนดไว้ในรายการภาษี ไทยจะยกเลิกภาษีที่เก็บอยู่ 30% ทันที</p> <p>ทยอยลดภาษีโพลีเมอร์ที่เก็บอยู่ในอัตราต่าง ๆ ถึง 20% ลงเหลือ 5% ในปี 2008 และเหลือ 0% ในปี 2553</p> <p>เภสัชกรรม</p> <p>จะทยอยลดภาษีที่เก็บอยู่ 10% หรือ 20% ให้เหลือ 0% ในปี 2552 สำหรับผลิตภัณฑ์ที่ออสเตรเลียให้ความสนใจเป็นพิเศษ จะลดภาษีลงเหลือครึ่งหนึ่งของ 10% ทันที และจะยกเลิกไปในปี 2550</p> <p>ปุ๋ย</p> <p>ยกเลิกภาษีปุ๋ย 5% ทันที และลดภาษีที่เก็บอยู่ 10% ลงเหลือครึ่งหนึ่ง ก่อนจะยกเลิกในปี 2550</p> <p>ผลิตภัณฑ์สำหรับการถ่ายภาพ</p> <p>ยกเลิกภาษี 20% ที่เก็บจากฟิล์มถ่ายรูป กระดาษอัดรูปและสารเคมีทันที</p>

ภาษีศุลกากร (ต่อ)

ออสเตรเลีย	ไทย
	<p>อื่น ๆ</p> <p>ยกเลิกภาษีขึ้นส่วนสำหรับสนามกอล์ฟที่เก็บอยู่ 10% ทั้งนี้</p> <p>ยกเลิกภาษีขึ้นส่วนที่หนึ่งที่เก็บอยู่ 20% ทั้งนี้</p> <p>ยกเลิกภาษีเรือข้ามฟากต่ำกว่า 1,000 ตันที่เก็บอยู่ 20% ทั้งนี้ และลงภาษี 0% สำหรับเรือข้ามฟากขนาดมากกว่า 1,000 ตัน</p> <p>การเกษตร</p> <p>เนื้อสัตว์</p> <p>ทยอยลดภาษีเนื้อแกะที่เก็บอยู่ 32% ลงเหลือ 0% ในปี 2553</p> <p>ลดภาษีเนื้อสัตว์จาก 51% เหลือ 40% และสำหรับส่วนอื่นของเนื้อ (beef offal) จาก 33% เหลือ 30% และทยอยภาษีเหล่านี้ลงเหลือ 0% ในปี 2563</p> <p>ทยอยลดภาษีเนื้อหมูที่เก็บอยู่ 33% เหลือ 0% ในปี 2563</p> <p>นม</p> <p>ยกเลิกภาษีนมเด็กทารก (เก็บอยู่ 5%) แล็คโตส (เก็บอยู่หลายอัตราถึง 20%) คาเซอินและนมแอลบูมิน (milk albumin) (10%), ทั้งนี้ และทยอยลดภาษีไขมันเนย อาหารที่มีนมเป็นส่วนประกอบ อาหารนม โยเกิร์ต เดริสเปรด และไอศกรีมเหลือ 0% ในปี 2553</p> <p>ให้โควต้าเพิ่มเติมแก่นมผงพร่องมันเนยของออสเตรเลีย 2,200 ตัน และน้ำมันและครีม 120 ตัน โดยขยาย 17% ทุกช่วง 5 ปี จนถึงปี 2568 เมื่อมีการยกเลิกภาษีและโควต้าทั้งหมด</p> <p>ทยอยยกเลิกภาษีเนยและเนยแข็ง นมผงอื่น ๆ และนมผงและนมเข้มข้น เหลือ 0% ในปี 2563</p>

ภาษีศุลกากร (ต่อ)

ออสเตรเลีย	ไทย
	<p>ข้าวพืชและผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้อง</p> <p>ยกเลิกภาษีข้าวสาลี (เก็บตามมูลค่าของสินค้าระหว่าง 12-20%), ข้าวบาเลย์, ข้าวไรย์ และข้าวโอ๊ต (เก็บตามมูลค่าของสินค้าถึงระดับ 25%), และภาษีรวมทั้งโควต้าภาษีข้าวทันที (tariff and tariff rate quota on rice)</p> <p>ยกเลิกภาษีมอลต์ที่ไม่ได้คั่ว (เก็บตามมูลค่าของสินค้า 28%) และกฏเกณฑ์จากข้าวสาลี (31%) ทันที และทยอยลดภาษีแป้งสาลี (32.6%) และสตาร์ช (31%) เหลือ 0% ในปี 2553</p> <p>ผลไม้และผักต่างๆ</p> <p>ทยอยลดภาษีผลไม้และผักสดต่างๆ ส่วนใหญ่ (ปัจจุบันเก็บอยู่ในอัตรา 33% หรือ 42% เป็นส่วนใหญ่ เหลือ 0 ในปี 2553) ลดภาษีส้ม (42%) และองุ่น (33%) เหลือ 30% ทันที และเหลือ 0% ในปี 2558</p> <p>ยกเลิกภาษีผลไม้เมืองร้อนส่วนใหญ่ทันที ให้โควต้าเพิ่มสำหรับมันฝรั่งสดทันที ขยายโควต้าทุกปีจนถึงปี 2563, ซึ่งเป็นปีที่ยกเลิกภาษีและโควต้าทั้งหมด ภาษีมันฝรั่งแปรรูปที่เก็บอยู่ 30% จะทยอยลดลง 0% ในปี 2558</p> <p>ลดภาษีน้ำผลไม้และผลไม้กระป๋องจาก 30% เหลือ 24% ทันที และทยอยลดภาษีลงเหลือ 0% ในปี 2553 ยกเลิกภาษีผลไม้ผสมกระป๋องและสับปะรดกระป๋องทันที</p> <p>น้ำตาล</p> <p>ให้โควต้าน้ำตาลเพิ่มแก่ออสเตรเลียทันที โดยเพิ่มให้ปีละ 10% และปลอดภาษีและโควต้า ในปี 2563</p> <p>ไวน์ เบียร์ และสุรา</p> <p>ลดภาษีไวน์จากที่เก็บอยู่ 54% เหลือ 40% ทันที</p>

ภาษีศุลกากร (ต่อ)

ออสเตรเลีย	ไทย
	<p>และทยอยลดลงเหลือ 0% ในปี 2558</p> <p>สำหรับเบียร์และสุรา ลดภาษีจากที่เก็บอยู่ 60% เหลือ 30%, ทั้งนี้ ก่อนที่จะทยอยลดลงเหลือ 0% ในปี 2553</p> <p>อาหารแปรรูปอื่นๆ</p> <p>ยกเลิกภาษีขมที่ทำจากช็อกโกแลตที่เก็บอยู่ 10% ทั้งนี้ และทยอยลดภาษีขมที่ทำจากน้ำตาลที่เก็บอยู่ 30% เหลือ 0% ในปี 2553</p> <p>สำหรับผลิตภัณฑ์เบเกอรี่ ไทยจะทยอยลดภาษีที่เก็บอยู่ 25-30% ส่วนใหญ่เหลือ 0% ในปี 2553 และยกเลิกภาษีขมปังกกรอบ และชีเรียลบางรายการทันที</p> <p>อื่นๆ</p> <p>ยกเลิกภาษีหนังสัตว์ที่เก็บอยู่ในอัตราต่างๆ ถึง 10% ทั้งนี้</p> <p>ยกเลิกภาษีขนสัตว์ที่เก็บอยู่ 1% ทั้งนี้ และคงภาษีฝ้ายที่ 0%</p>

ข้อผูกมัดในเรื่องการลงทุน

ออสเตรเลีย	ไทย
<p>อนุญาตให้มีการลงทุนของไทยเฉพาะในบางภาคส่วนของตลาดออสเตรเลียซึ่งสอดคล้องกับนโยบายการลงทุนจากต่างประเทศของออสเตรเลีย (ดูรายการภาคส่วนต่างๆ ข้างล่างนี้)</p> <p>อนุญาตให้มีการลงทุนในธุรกิจภาคส่วนต่างๆ เหล่านั้นโดยไม่ต้องได้รับการอนุมัติจากรัฐบาลออสเตรเลีย ยกเว้นในสถานการณ์ต่อไปนี้</p> <p>ทำให้ได้ “ประโยชน์อย่างมีนัยสำคัญ” (“substantial interests”) ในธุรกิจของออสเตรเลียที่มีสินทรัพย์รวม 50 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หรือมากกว่า</p> <p>ข้อเสนอที่จะซื้อกิจการนอกประเทศ (offshore companies) ซึ่งบริษัทหรือสินทรัพย์ของชาวออสเตรเลียมีมูลค่า 50 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หรือมากกว่า หรือมีมูลค่ามากกว่า 50% ของยอดขายระดับโลกของบริษัทที่ต้องการเข้าไปซื้อกิจการ</p> <p>ข้อเสนอเพื่อตั้งธุรกิจใหม่ในออสเตรเลียโดยมีการลงทุนรวมมากกว่า 10 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ</p> <p>การลงทุนโดยรัฐบาลไทย</p> <p>จะอนุญาตให้ไทยลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ที่ไม่ได้จัดอยู่ในประเภทต่อไปนี้ :</p> <p>อสังหาริมทรัพย์เพื่อการพาณิชย์ที่ไม่ใช่ที่พักอาศัย ซึ่งเป็นทรัพย์สินที่อยู่ในรายการมรดกของออสเตรเลีย (heritage listing) และมีมูลค่ามากกว่า 5 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ</p> <p>อสังหาริมทรัพย์เพื่อการพาณิชย์ที่ไม่ใช่ที่พักอาศัยซึ่งได้รับการพัฒนาแล้วและไม่ได้อยู่ในรายการมรดกของ</p>	<p>อนุญาตให้ออสเตรเลียเป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ในการทำเหมืองแร่ (สูงถึง 60%) ปัจจุบันจำกัดอยู่ที่ 49.9%</p> <p>อนุญาตให้บริษัทของออสเตรเลียซึ่งผลิตสินค้าในประเทศไทยให้บริการด้านการจัดการจำหน่ายที่เกี่ยวข้องกับสินค้านั้นได้ โดยไม่จำกัดการถือหุ้นของคนออสเตรเลีย (เช่น สูงถึง 100%) ปัจจุบันจำกัดอยู่ที่ 49.9%</p> <p>อนุญาตให้คนออสเตรเลียถือหุ้นส่วนใหญ่ในบริษัทที่ให้บริการด้านการก่อสร้างบางชนิดได้¹ ปัจจุบันจำกัดอยู่ที่ 49.9%</p> <p>อนุญาตให้คนออสเตรเลียถือหุ้นส่วนใหญ่ในบริษัทที่ปรึกษาด้านบริหารจัดการผ่านสำนักงานใหญ่ระดับภูมิภาคหรือบริษัทที่เกี่ยวข้องหรือสาขา (ถึง 60%) ปัจจุบันจำกัดอยู่ที่ 49.9%</p> <p>อนุญาตให้คนออสเตรเลียถือหุ้นส่วนใหญ่ในภัตตาคารหรือโรงแรม (ถึง 60%) ปัจจุบันจำกัดอยู่ที่ 49.9%.</p> <p>อนุญาตให้คนออสเตรเลียถือหุ้นส่วนใหญ่ในสถาบันอุดมศึกษาที่เชี่ยวชาญเรื่องวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (ถึง 60%) (แต่ต้องอยู่นอกกรุงเทพฯ) ปัจจุบันจำกัดอยู่ที่ 49.9%</p> <p>อนุญาตให้คนออสเตรเลียถือหุ้นส่วนใหญ่ในบริษัทที่ให้บริการขนส่งทางทะเลบางอย่าง (ถึง 60%)² ปัจจุบันจำกัดอยู่ที่ 49.9%</p>

¹ เกี่ยวข้องกับการให้บริการแก่สาธารณะในเรื่องสาธารณูปโภค (น้ำ ไฟฟ้า ประปา) หรือการขนส่งที่ต้องอาศัยเครื่องมือพิเศษ เครื่องจักรกล เทคโนโลยี หรือความเชี่ยวชาญ

² การให้บริการท่าเรือและทางน้ำ ซึ่งครอบคลุมสิ่งอำนวยความสะดวกในการเก็บเรือส่วนตัว รวมทั้งยกเรือ ทำจอดเรือบนบก และโรงเก็บเรือเพื่อการดูแลและซ่อมแซม

ข้อผูกมัดในเรื่องการลงทุน

ออสเตรเลีย	ไทย
<p>ออสเตรเลีย รวมทั้งมีมูลค่า \$50 ล้านดอลลาร์สหรัฐ^๑ หรือมากกว่า</p> <p>สิ่งอำนวยความสะดวกด้านที่พัก อสังหาริมทรัพย์ในเมืองที่ยังว่างอยู่ อสังหาริมทรัพย์ด้านที่อยู่อาศัย</p>	<p>ความตกลงนี้ผนวกรวมข้อกำหนดเรื่องการให้ความคุ้มครองการลงทุนซึ่งให้หลักประกันสิทธิหลายประการของนักลงทุนโดยตรงของออสเตรเลียในประเทศไทย ซึ่งรวมถึงสิทธิในการนำเงินออกนอกประเทศได้ตลอดเวลา นอกจากนี้ยังให้สิทธิแก่นักลงทุนออสเตรเลียในการหาทางแก้ปัญหาข้อพิพาทกับรัฐบาลไทยในเรื่องการลงทุนอย่างเป็นทางการเป็นธรรม (to seek impartial resolution of any disputes with the Thai government over their investments)</p>

ข้อผูกพันเรื่องการเข้าประเทศแบบชั่วคราวของนักธุรกิจ

ออสเตรเลีย	ไทย
<p>ดำเนินการให้พลเมืองไทยเข้าประเทศเพื่อวัตถุประสงค์ทางธุรกิจ โดยสอดคล้องกับนโยบายปัจจุบันของออสเตรเลียเรื่องการเข้าประเทศแบบชั่วคราว</p> <p>การผูกพันการเข้าประเทศแบบชั่วคราวใช้ได้กับพลเมืองไทยทุกคน โดยไม่คำนึงว่าบุคคลนั้นจะทำงานในภาคอุตสาหกรรมหรือบริการใด ๆ ก็ตาม ซึ่งต่างจากข้อผูกพันอื่น ๆ ที่ออสเตรเลียผูกพันไว้ภายใต้เอฟทีเอ</p> <p>ภายใต้เอฟทีเอ ออสเตรเลียจะอนุญาตให้พลเมืองไทยเข้าประเทศได้ชั่วคราวโดยไม่ต้องผ่านการทดสอบของตลาดแรงงาน (without labour market testing) ในสถานการณ์ต่อไปนี้</p> <p>นักธุรกิจจะได้รับอนุญาตให้เข้าประเทศและพักอยู่ได้ถึง 3 เดือน</p> <p>ผู้ให้บริการ (service sellers) จะได้รับอนุญาตให้เข้าประเทศและครั้งแรกจะพักอยู่ได้ 6 เดือน และอยู่ได้สูงสุด 12 เดือน</p>	<p>ไทยจะให้วีซ่าและใบอนุญาตทำงานแก่พลเมืองออสเตรเลียที่ถูกย้ายเข้าไปทำงานในบริษัทเดียวกันในประเทศไทย ให้สามารถอยู่ในไทยได้ถึง 5 ปี (ต้องต่ออายุทุกปี) (ในปัจจุบันอนุญาตให้อยู่ได้เพียง 1 ปี)</p> <p>ไทยจะให้วีซ่าและใบอนุญาตทำงานแก่พลเมืองออสเตรเลียที่มีสัญญาทำงานกับบริษัทอื่นซึ่งไม่ใช่บริษัทเดิม ให้สามารถอยู่ในไทยได้ถึง 3 ปี (ต้องต่ออายุทุกปี) (ในปัจจุบันอนุญาตให้อยู่ได้เพียง 1 ปี)</p> <p>ไทยจะให้วีซ่าและใบอนุญาตทำงานแก่พลเมืองออสเตรเลียทุกคนที่เข้าประเทศโดยมีสัญญาทำงานกับบริษัทอื่นที่ไม่ใช่ นายจ้างในออสเตรเลีย ให้สามารถพักอยู่ในประเทศได้ถึง 3 ปี (จะต้องต่อทุกปี ปัจจุบันอนุญาตเพียง 1 ปี) พลเมืองออสเตรเลียซึ่งเป็นนักธุรกิจที่เข้ามา</p>

ข้อผูกพันเรื่องการเข้าประเทศแบบชั่วคราวของนักธุรกิจ (ต่อ)

ออสเตรเลีย	ไทย
<p>คนทำงานที่ถูกโอนย้ายระหว่างบริษัทเดียวกัน (intra-corporate transferees) จะได้รับอนุญาตให้เข้าประเทศและครั้งแรกจะพักอยู่ได้ถึง 4 ปีและอยู่ได้รวมกันทั้งหมด 10 ปี</p> <p>ผู้ให้บริการที่มีสัญญาว่าจ้างจะได้รับอนุญาตให้เข้าประเทศและพักอาศัยอยู่ได้ถึง 3 ปี หัวหน้ากึ่งที่เชี่ยวชาญอาหารไทยที่มีสัญญาว่าจ้างจะได้รับอนุญาตให้เข้าประเทศและพักอยู่ได้ถึง 4 ปี</p> <p>ผู้บริหารอิสระจะได้รับอนุญาตให้เข้าประเทศและพักอยู่ได้ครั้งแรกถึง 4 ปี</p> <p>คู่สมรสและผู้ที่ยื่นทำงานที่จะต้องถูกโอนย้ายระหว่างบริษัทต้องดูแล (dependants) จะได้รับอนุญาตให้เข้าประเทศและพักอยู่ได้ตลอดช่วงเวลาที่บุคคลนั้นได้รับวีซ่าให้อยู่ในประเทศ</p> <p>ในการขอวีซ่าตามประเภทต่างๆ พลเมืองไทยที่เข้าประเทศภายใต้เอฟทีเอจะต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนดซึ่งรวมถึงเงื่อนไขต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับระดับคุณสมบัติและความเชี่ยวชาญ</p>	<p>จัดการประชุมธุรกิจในประเทศไทยและคนที่ถือบัตรเดินทางของเอเปกสามารถพักอยู่ในไทยได้ภายใน 15 วันและ 90 วันตามลำดับ โดยไม่ต้องมีใบอนุญาตทำงาน</p> <p>ไทยจะพิจารณาใบสมัครของวีซ่าและใบอนุญาตทำงานที่นายจ้างยื่นแทนผู้สมัครและจะแจ้งล่วงหน้าว่าได้รับอนุญาตหรือไม่ (โดยจะให้วีซ่าเมื่อเดินทางถึงไทย เมื่อมีการพิสูจน์แล้วว่าเป็นคนๆ เดียวกันกับที่ขอ)</p> <p>ไทยจะอนุญาตให้นักธุรกิจออสเตรเลียทุกคนสามารถทำวีซ่าและใบอนุญาตทำงานโดยใช้บริการจุดเดียวเสร็จ (one-stop visa and work permit service) (ปัจจุบันจำกัดเฉพาะคนเข้าประเทศที่เป็นตัวแทนหรือเป็นลูกจ้างของนักลงทุนสำคัญๆ)</p> <p>ไทยจะอนุญาตให้คนออสเตรเลียทุกคนที่มีใบอนุญาตทำงานสามารถเข้าร่วมการประชุมด้านธุรกิจที่จัดขึ้นทุกแห่งในประเทศไทยรวมทั้งสถานที่ที่ไม่ได้ระบุไว้ในใบอนุญาตทำงานเป็นการเฉพาะ (ในปัจจุบัน จะต้องมีการเปลี่ยนใบอนุญาตทำงานหากงานบางอย่างจัดในสถานที่ที่ไม่ได้ระบุไว้ในใบอนุญาต).</p> <p>ไทยจะลดจำนวนเอกสารที่เรียกจากคนออสเตรเลียที่ขอใบอนุญาตทำงานและการต่อใบอนุญาตลง</p>

มาตรการของรัฐบาลแห่งรัฐและรัฐบาลของเขตปกครอง

ออสเตรเลีย	ไทย
<p>การดำเนินการของออสเตรเลียในเรื่องการค้าบริการ ภายใต้เอฟทีเอใช้กับมาตรการ โดยทั่วไปของรัฐบาลแห่งรัฐและรัฐบาลของเขตปกครอง และมาตรการของรัฐบาลออสเตรเลีย เช่นเดียวกับความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการของดับเบิลยูทีโอ</p> <p>การดำเนินการด้านบริการของออสเตรเลียไม่ครอบคลุมมาตรการของรัฐบาลแห่งรัฐและรัฐบาลของเขตปกครองที่ไม่สอดคล้องกับการดำเนินการ โดยทั่วไปของรัฐบาลที่เปิดให้ผู้ให้บริการของไทยสามารถเข้าถึงตลาดของออสเตรเลียและลดการเลือกปฏิบัติต่อผู้ให้บริการของไทย</p> <p>การดำเนินการเรื่องการลงทุนของออสเตรเลียไม่ครอบคลุมมาตรการของรัฐบาลแห่งรัฐและรัฐบาลของเขตปกครองที่เกี่ยวข้องกับการทำเหมืองแร่และการผลิต</p>	

มาตรการของรัฐบาลท้องถิ่น

ออสเตรเลีย	ไทย
<p>เอฟทีเอไม่มีผลกระทบต่อสิทธิของรัฐบาลท้องถิ่นที่จะคงหรือลดมาตรการที่มีผลกระทบต่อผู้ให้บริการหรือนักลงทุนของไทย หากมาตรการดังกล่าวไม่ได้ตั้งใจที่จะลดล้างผลประโยชน์ในการเข้าถึงตลาดของออสเตรเลีย</p>	

การครอบคลุมภาคส่วนต่าง ๆ (Sectoral coverage)

ออสเตรเลีย	ไทย
<p>ภายใต้เอฟทีเอ ออสเตรเลียได้ดำเนินการใหม่ๆ ที่จะให้หลักประกันในการเข้าถึงตลาดแก่ผู้ให้บริการและนักลงทุนของไทยในภาคส่วนต่างๆ ที่ระบุไว้ในส่วนนี้</p> <p>ดังที่กล่าวแล้วข้างต้น ภาคส่วนต่าง ๆ เหล่านี้เป็นสิ่งเดียวกับที่ออสเตรเลียเสนอไว้แก่สมาชิกของดับเบิลยูทีโอในการเจรจาในปัจจุบันในดับเบิลยูทีโอ</p> <p>ออสเตรเลียดำเนินการเรื่องบริการด้านธุรกิจต่อไปนี้</p> <p>บริการทางกฎหมาย : ออสเตรเลียจะอนุญาตให้ผู้ให้บริการของไทยให้บริการที่ปรึกษาเกี่ยวกับกฎหมายไทย กฎหมายประเทศที่สามและกฎหมายระหว่างประเทศ รวมทั้งบริการอนุญาโตตุลาการด้านการค้าระหว่างประเทศและบริการการแก้ไขข้อพิพาทที่เป็นทางเลือกอื่นๆ (international commercial arbitration services and other alternative dispute resolution services) นอกจากนี้ ออสเตรเลียจะอนุญาตให้ทนายไทยทำงานกับบริษัทกฎหมายในท้องถิ่นในทุกรัฐและเขตการปกครอง ยกเว้นออสเตรเลียตะวันตกและออสเตรเลีย</p> <p>บริการด้านสถาปัตยกรรมภูมิทัศน์ : ออสเตรเลียจะอนุญาตให้ผู้ให้บริการของไทยให้บริการด้านการวางแผนและการออกแบบเพื่อสุนทรียภาพทางภูมิทัศน์ของสวนสาธารณะ ที่ดินเพื่อการพาณิชย์และที่พักอาศัย</p> <p>บริการคอมพิวเตอร์และสิ่งที่เกี่ยวข้องกับคอมพิวเตอร์ : ออสเตรเลียจะอนุญาตให้ผู้ให้บริการไทยให้บริการด้านฐานข้อมูลและบริการคอมพิวเตอร์อื่นๆ แต่ข้อผูกมัดนี้ไม่ครอบคลุมเรื่องเนื้อหา (content)</p> <p>บริการเหมืองแร่และที่เกี่ยวข้อง : ออสเตรเลียจะอนุญาตให้ผู้ให้บริการของไทยให้บริการด้านที่ปรึกษาในเรื่องที่มีผลกระทบต่อการทำเหมืองแร่ (incidental to mining) และบริการอื่นๆ ที่มีผลต่อการทำเหมืองแร่ รวมถึงบริการขุดเจาะ ซ่อมแซม รื้อถอน และ well-casing services นอกจากนี้ ออสเตรเลียจะอนุญาตให้</p>	

การครอบคลุมภาคส่วนต่าง ๆ (Sectoral coverage) (ต่อ)

ออสเตรเลีย	ไทย
<p>ผู้ให้บริการของไทยให้บริการที่ปรึกษาทางวิทยาศาสตร์และทางเทคนิคที่เกี่ยวข้องกับการทำเหมืองแร่ รวมทั้งการเตรียมสถานที่ที่จะทำเหมือง (เช่นการวางท่อ)</p> <p>ในส่วนที่เกี่ยวกับบริการด้านการสื่อสาร ออสเตรเลียจะไม่จำกัดโควตาจำนวนดาวเทียมและบริการมือถือ และจะอนุญาตให้ไทยลงทุนในบริษัท Optus (บริษัทโทรคมนาคมชั้นนำของออสเตรเลียซึ่งบริษัทแม่คือบริษัทโทรคมนาคมสิงคโปร์) และบริษัท Vodafone (บริษัทเครือข่ายโทรคมนาคมที่ใหญ่ที่สุดของโลกของอังกฤษ) ได้โดยไม่จำกัด แต่ออสเตรเลียไม่ผูกพันการให้คนสัญชาติไทยเป็นเจ้าของเทลสตาร์ (Telstra)</p> <p>ออสเตรเลียจะอนุญาตให้ผู้ให้บริการไทยให้บริการด้านสิ่งแวดล้อมต่อไปนี้ : การคุ้มครองอากาศ (ambient air) และภูมิอากาศ ; การฟื้นฟูและทำความสะอาดดินและน้ำ ; การบรรเทาเสียงและความสั่นสะเทือน ; และการคุ้มครองความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิทัศน์</p> <p>ออสเตรเลียได้ดำเนินการที่เกี่ยวกับบริการด้านการเงินต่อไปนี้:</p> <p>ประกันภัย : ออสเตรเลียจะอนุญาตให้บริษัทประกันชีวิตที่จดทะเบียนของไทยดำเนินการได้โดยไม่ต้องมีเจ้าหน้าที่ที่สำคัญอยู่ในออสเตรเลีย (principal officer resident) และบริษัทประกันภัยของไทยที่ได้รับอนุญาตให้ดำเนินการในออสเตรเลีย ในฐานะเป็น non-incorporated entity ต้องแต่งตั้งผู้พำนักอาศัยอยู่ในออสเตรเลียเป็นตัวแทน</p> <p>การธนาคาร : ออสเตรเลียจะอนุญาตให้ธนาคารกลางและสถาบันการเงินของรัฐบาลของไทยลงทุนในออสเตรเลียได้โดยไม่ต้องประกันกับธนาคารชาติว่า จะต้องถือดอลลาร์ออสเตรเลีย หรือจะต้องปรึกษาธนาคารชาติเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงเรื่องเงินดอลลาร์ออสเตรเลียที่ถืออยู่</p>	

การครอบคลุมภาคส่วนต่าง ๆ (Sectoral coverage) (ต่อ)

ออสเตรเลีย	ไทย
<p>ออสเตรเลียจะอนุญาตให้ผู้ให้บริการไทยให้บริการด้านการศึกษา: จัดฝึกอบรมเรื่องการทำอาหารไทย ภาษาไทย และการวางแผนไทยในสถาบันฝึกอบรม</p> <p>ออสเตรเลียดำเนินการเกี่ยวข้องกับบริการด้านการขนส่งต่อไปนี้:</p> <p>บริการทางอากาศ – การจัดการภาคพื้นดิน :</p> <p>ออสเตรเลียจะอนุญาตให้ผู้บริการไทยให้บริการด้านการจัดการภาคพื้นดิน ซึ่งรวมถึง บริการการดำเนินงานของสนามบิน การจัดการคาร์โก้และบริการสนับสนุนอื่น ๆ สำหรับเครื่องบิน แต่ไม่ครอบคลุมบริการการดับไฟที่สนามบินและเทอร์มินอล</p> <p>บริการทางทะเล : ออสเตรเลียจะอนุญาตให้ผู้บริการไทยจัดการเรื่องคาร์โก้ การเคลียร์กับศุลกากรและบริการของบริษัทเดินทะเล (ไม่รวมการขนส่งบริเวณชายฝั่ง - cabotage) ออสเตรเลียยังอนุญาตให้ผู้ดำเนินการขนส่งทางทะเลระหว่างประเทศของไทยได้รับความช่วยเหลือการลากจูง (tug assistance) และเติมน้ำมันในท่าเรือของออสเตรเลีย และมีสิทธิที่สมเหตุสมผลและไม่เลือกปฏิบัติที่จะส่งสินค้าต่อจากท่าเรือได้โดยใช้การขนส่งรูปแบบอื่น</p> <p>ออสเตรเลียจะอนุญาตให้ผู้ให้บริการไทยให้บริการซ่อมรถยนต์</p>	

ข้อผูกพันในอนาคต

ออสเตรเลีย	ไทย
	<p>ไทยได้ดำเนินการเพื่อเปิดการเจรจา ด้านบริการและการลงทุนเพิ่มขึ้นภายใน 3 ปีเพื่อขยายข้อผูกมัดในทุกด้าน นอกจากนี้ไทยยังคงลงที่จะดูแลทางที่จะปรับปรุงข้อผูกมัดในด้านต่างๆ ที่ออสเตรเลียให้ความสนใจ ซึ่งรวมถึง</p> <ul style="list-style-type: none"> - การเจรจาเรื่องบริการการเงิน - การเจรจาเรื่องบริการโทรคมนาคม - การขยายระยะเวลาเบื้องต้นในการให้วีซ่าและใบอนุญาตทำงานให้แก่ผู้ที่ถูกโอนย้ายมาทำงานในไทย (intra-corporate transferees) เป็น 3 ปี และสามารถอยู่ได้รวมทั้งหมด 10 ปี - มีกระบวนการดำเนินการและให้วีซ่าและใบอนุญาตทำงานนอกประเทศ (offshore processing and granting of visas and work permits) - การให้สิทธิแก่คู่สมรสของผู้ที่ถูกโอนย้ายในทันที - การยกเลิกการทดสอบเรื่องตลาดแรงงาน (labour market testing)

ที่มา: กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์